



YELOD 28id

NÜM: 01

YANUL 2018

PADS: 01 – 08

PÖTÜ YELACEN.

Redak vipon Volapükanes valik yeli gudik. Spelobs, das i Volapüke yel nulik oblinonös benoplöpi.

Bümals gudons. Samo Volapükaflen Rusänik dabınon, kel ziliko bejäfom püki obsik, sevabo el Oleg Temerov. Noe konletom ed in bevüresod notükom materis mödik, kelis no tuvoy fasiliko votaseimo, abi pübom gasedi Volapükik lönik tiädü „Mud Volapüka“. Gased at pubon alvigiko e ninädon vödemis fa sö: ‚Temerov‘ it pelautölis u petradutölis. Binon vemo reidadigädik.

I vicifal: ‚Daniil Morozov‘ ai zilom. Suvo sedom redake vödemis dö dinäds gramatik e tradutodis vobodas fa lautans Rusänapükik, kelis suvo no sevobs in läns plödü Rusän. Zuo kebobü el Oleg Temerov löpo pemäniotöl prodom Volapükavödabuki Rusänapükik.

Sis yels anik kadäman: ‚Zhang Yutong‘ eprodom tradutodis poedotas e prosadavödemas fa lautans Tsyinänik, Yapänik e Lamerikäniks. Id epübom vödabukis tel (me Tsyinäna- e Yapänapük) e vödabuki tümologik. Ladets in bevüresod patuvons su pad lätik gaseda at.

Kadäman: ‚Igor Wasilewski‘ eklülädom binön Volapükan vemo zilik. Ai dönu ün yel pasetik äliegükomom stoki Volapükaliterata me tradutods e vödems votik,

kels penotükons id in gased obas.

Id ün yel kömöf ofredobs dö keblünots Volapükanas zilik.

Glidis ladöfik sedom redakan e cıfıl:



Dö geb tusuvik lintelekamalüla.

Fa vicifal: ‚Daniil Morozov‘.

Leigodü natapüks mödik in Volapük mutoy gebön tusuvo lintelekamalüli. Baicedob ko cifal: ‚Hermann Philipps‘, das sekü atos fikuls ömik pö penam e reid vödemas in Volapük davedons. Fovo bepenob magädis oba asä Rusänapükana. Too mutobs memön, das noloy nemödikosi dö fonet e pron Volapüka. Luveratiküno Volapükans fütürik omutons sümädön pö sag patöfis tefik ömik natapükas oksik.

Ma el „Gramat Volapüka“ (logolsös bagafi: 28!), in Volapük lintelekamalül labon sinifis anik, sevabo:

- 1^{ido} sinifi fomirik, ven läbinon kobü värbafoims semik (büdabidir, vipabidir) e kobü vödabids semik (lintelek);
- 2^{ido} sinifi süntagik, ven papladon po lüspikot ü vokatif sonemik;
- 3^{ido} sinifi fonetik ü sagamodiki, ven malon vokädi efe tonodi patik (sams: „Kio lekläros!“; „Valikosi gudikün!“; „Äbinos klülabik: milag ijenon!“).

In natapüks mödik e ba mödiküns lüspikot pö prim u zänod seta no papronon kazeto, te paud davedon po lüspikot, tefädo liunül as mal pauda papenon. Sümikos tefon lintelekis. Hiel Johann Schmidt in tidabuk okik tiädü ‚Lehrbuch der Weltsprache Volapük für Deutschland und die deutschsprachigen Länder‘ ägebädöm liunülis ön mod somik, as sams:

- Si, o mot, reinos;
- Si, o söl, ab binos vemo hitik.

Ye gebäd somik no evedon kösömik.

Baicedob ko cifal, das lintelekamalül in natapüks mödik malon fini seta. Sekü kod at binos fikulik ad reidön mudöfo verätiko pö naed balid seti Volapükik, bi reidan tio alik koedon davedön paudi tuvemik po lintelekamalül alik, leigoäsä pö fin seta. I binos boso fikulik ad reidön mudöfo säkasetis Volapükik, kels ninädons vokatifi sonemik u linteleki, bi kösömo in natapüks säkaset labon tonodastukoti patik (sevabo säkikis tonodi ü sagamodi, samo löpükam tonoda kanon turnön ko donükam uta), e pub lintelekamalüla in säkaset kanonöv pölükön tefü tonodastukot verätik seta lölik. Givob samis anik bisarotas sümik:

- O bökan! kimödotik binon-li suäm vaiba lü B.? (se el „Gramat Volapüka“);
- Benö! liö! o söl: ‚Bastonnat‘! binol-li malädik? (se el „Volapükagased pro Nedänapükans“, yel: 1938, pad: 5);

I:03:2018

- No badocedolös! o söl! das smilob so vemo; ab lio tikod et edavedon-li pö ol? (se gased ot, yel: 1941, pad: 14);
- No cedol-li i, o läd! das kvisin it binon frutikum? (se gased ot, yel: 1956, pad: 23).

Ab sekü fikuls somik odalobs-li votükön nomis Volapüka — igo in nümed so pülik — ma sam natapükas ömik? Cedob, das güo mutobsös steifön ad bemastön Volapüki ed ad lärnön ad distidön vifiko sinifi lintelegamalüla pö tikodayumät alik!

I vilob penön bosi dö geb lintelegamalüla näi liunül. Fe semikna ma pübots ela „Volapükagased pro Nedänapükans“ lintelegamalül äbefoon liunüli pö lüspikot, pö setistik stedöfik, igo pö linteleg, if set no äfinikon, gebäd somik neföro äkomädon bü yel: 1957 (ün yel et hiel Arie de Jong edeadom). Bai nilud obik, atos äbinon nuläd, keli hiels Filippus Johann Krüger e Johann Schmidt äviloms lüblinön Volapüke, ed el Arie de Jong ädesinom, das po lüspikot u po setistik stedöfik lintelegamalül äsva ömuton moukön liunüli (so jenöfo äbinos bü yel enu pemäniotöl). Demölo atosi lecedob gebi leigüpik lintelegamalüla sa liunüla neverätiki. Too givob samis tefik anik se gased löpo pemäniotöl:

- ... dalols potön, o flens digik!, dinis veütik... (vödem fa el Filippus Johann Krüger, yel: 1957, pad: 1);
- „Ekö! o söl oba!“, foginan äsagom lobüliko. (vödem fa el Johann Schmidt, yel: 1959, pad: 13);
- Si!, tren at pedrefon fa mijenot ... (vödem fa el Johann Schmidt, yel: 1959, pad: 20);
- Tikäl e vil, o men!, vafs bofik binons, me kels okanol dagetön läbi ola. (yel: 1959, pad: 9);
- Güö!, dunölo so, äsaunikon ed änämikon ... (yel: 1960, pad: 16).

Ma el „Gramat Volapüka“, liunül pö jenets sümik nezesüdon, as sams:

- Si! elogob us tumis. (bagaf: 60);
- Si! ab atans binons patiko smaliks. (bagaf: 81);
- El reg lifomös! pävokädon valöpo. (bagaf: 222).

So cedob, das mutobsös kipedön bundani lintelegamalülas in vödems Volapükik, bi at binon pat küpädik Volapüka, kel jonülon kaladi lönik ona. Te mutobsös memön, das semikna lintelegamalül Volapükik baiädon ko liunül in natapüks ömik! ■

I:04:2018

LÖF MEDÜ SPIKETS.

[,Amor por anexins']

Fredadramat balsüfik

fa ,Artur Nabantino Gonçalves de Azevedo':

famik lantan teatik Brasilänik,

ini Volapük petradutöl fa kadüman: ,Igor Wasilewski'.

Pösods:

Hiel Isaías: seliban.

Jiel Inês: viudan.

Penediblinan.

Süf balik at jenon tö ,Lisboa'.

Cem balugik. Nedeto: fenät; in pödaglun e deto: yans.

Nedeto: tab labü nägots. Su tab votik: glok, pläd u boved e vär labü vat. Stuls.

Süfül balid.

Jiel Inês (soeliko).

Inês (*nägoj seadölo len tab e lülogof süti da fenät*): Ekö! stanom len sütagul man spiketasa! Leno kanob libükön obi de lenaütan et! Si! ob: jiviudan, e zuo ga ya promi matikama labölo, dasumob-la bäldikani et asä himatani! Lenö! E nek moukon omi usao! Atos obinon kod, das nilädans oluspikons ... (*läädof*). Ebo adelo äpenom obe penedi, kel binon kilidi, in kel spikom obe dö löf, e telidi, me kel begom obe matikami (*sesumof penedi se pok*). Ekö! on (*reidof*). „O läd jönik oba! Spelob, das kedets at otuvons oli in juit sauna nedöfikün. Stadob ma vil Goda. Bü val, äsä in deadanastofed pevilupölo. Kömob telidnaedo ad begön ole matikami. Lecedob obi mani leno nepötöfikiki. Neai esenälob kol jivotikan utosi, kelosi senälob kol ol; ab valikos labon primi. Labob moni in bank. No binos mödik, atos veraton, ab gudikumos bos, ka nos. God ägivom mudı, God ogivom fidi.” (*Deklamölo*) O spikets kiomödik! Igo ven spikom, notodom oki ön mod somik! (*Fövof reidami*) „Debob neke seimikosi, ed utan, kel no debon, no dredon.



,Artur Azevedo', 1855 - 1908.

Labob domi gudik e zibis gudik, ed utö, kö balan fidon, i telans fidön kanons. Ebo adelo okömob ad seividön gespiki. Lölöko olikan: ‚Isaías?’ (Nüpokölo penedi). Binol in stad badik, o söl ‚Isaías!’ Golob lü selidöp, atos binon med legudik ad libükön obi de ol e spikets olik. Obinob sunädo blümik. (Segolof da yan detik. Paud).

Süfül telid.

Hiel Isaías (soeliko).

Isaías (*steigölo prüdiko kapi da yan*): Kav maifik blufodon ad tífam. (*Föfiogölö sleafom*). Pöt vedükon tífani. Mutob lärnön kaladi voma at; matikam tu süpik binon lunüpo pidabik. Leigasotans tel no kobotanons odi; if jiyunan no obinof legudik, no opötöfof pro ob. Binos zesüdik ad lülogön fütürío: kel no lülogon föfio, utan blibon pödo; e kel spukon löpio, utan balibi okik sufükon ote donao, ed alikan fidon soäsä rajanon. Esludob ad matikön, ab sevob gudiko, das matikam no binon muad. Öman sagon-la, das äsludob osi boso latiko, ab binos gudikum latiko ka neföro. Binos veratik, das düp gödik binon düp benik, e düp gödik binon goldafulik; ab galikam tu gölik no ai binon din läbüköl. Esukob vomí, äsä sukoy goldí. Ai neläbik! Elogob vomis valasotik: jönikis, das vo ästunob – ab no valikos nidöl binon diamain –, i nejönikis, das äsenälob naudodí, ab fät suvo lüsedon bosí seimao, kö no spetoy osi. El „flap pos flap” binon gudikün tatak”, äsagob lü ob it, ed ekö! bal, tel, kil, ed etuvob: atos äpliton obi. Ye küpäloböd, das fitül at no skeapon; binof viudan e jinägan... Lelöfob ofi lefäkälíko, e kredob, das dinäd at fümön. Utan, kel ya egivon, nosi plu labon ad givön; binos veratik, ab benö! utan, kel vipon tu mödikosi, dageton nosi. Ya egetob nünis dö of; äbinons saidíko gudíks; ab ibä sev no plaädön topi, e loged bal binon gudikum ka sagaliel degnaik, kälöfikó äküpedob ofi. Binob äsä Sánt-,Thomas’: logön ad kredön. Eküpob, das ai golof soelíko... e no plidof zälülís! Ko kin zelol, somík binol. (*Vestigölo domi*). Jinof binön konöman gudik. Klinöf e balug. Dun dunani komandon. Ojenos, vio plitos Godí. Matans pro od fa sül pajonidons. (*Lüilogölo*). Ö! kömof isio. (*Löödölo*). Labolöd kuradi, o ‚Isaías!’ Memolöd, das men ... (*kofudíkölo*) binon kat, e nim binon men! Esagob fopíkosi.

Fövot ofovon in gased febula.



Deadalezäl rabas.

fa ‚Zou Yunhan‘, petradutöl fa kadäman: ‚Zhang Yutong‘.

Elilölo kliküli reina, löpiologedob ä! fenät: sil ya evedon klila-blövilik. Ven solasviets moikons boso, magod söra obik pubon pö fenät. Fago, stanon belem jadöfiko pubölo.

Ba emebon ofe delis, kü älifof bevü fots e bels: bels lakakölik et äjinons flumön.

Sör esagof, das posä rein üstoponöv, öyagobsöv kobo. Ab äbleibos reinön jüi delaprim balidfovik. Ven esteifülob ad fanön söri nilü nügolöp vilaga, ya bosilo idagikos, e vilag id iliton. Yagagün svonon ma step obik, ed ob stepob vifiko ad fanön söri. Golof fo ob fagotü steps tel, güflekölo oki ömna ad logedön obi.

„O sör! Krateg ya eflukon!“ Bestepölo belavegi, plökob nen-sevediko krategafluki smalik ä klöpiki. Do binon klilaredik, fulon i me stenüls karminik. Sör sumof fluki de ob, ed luröbof oni boso. Suno, smilül pubon su logod ofik. Podeps bofaflanü belaveg id eflorikons vietiko pos rein. Tenükob koapi obik ad küpedön floris, ab pülatimilo uti, keli logedob, jinon cenön ad logod smilülöl söra. Senob, äsva lanäl obik id peleklinükon fa rein.

Ve siem fota beigolobs belaklivi kamik fulü yebs e vaäls. Finü on löon klif gianagretik. Blukil traväron klifi dono, e nüflumon sneko ini yebalän yaspidagrünik. Sör obik plökof kügafiori yelovik, e jedof oni ini blukil. Süpiko fit süikon sui vatasürfat. Kidölo petioli, spilülön vatatofis züöpio. Flor sveamon viriko, e fino fimikon in fiv, bätodölo fitis ad kobikön us.

Memob, das bü yels, äkolkömobs fädo stenastägis fo belablukil at. Pär stenastägas, bo löfans, äslürfons vati de blukil. Ab sör obik no äjütükof yagagüni: ba äbrietülof demü jästäd onsik flakoti logöl. Pülatimilo älogons odi, e täno ädegolons nevifiko. „Stenastägs lifons in vol so difik leigodü ut obsik, das äsvo drimons trögiko. Ba atos i binos lif obsik in bels.“ Somo sör äviof, ed äseifof plüo.

No kanob takedikön ememölo ofi ün paset. Kludo logedob söri, kel anu stanof su klif gianagretik, ab ut, keli logob jinon binön te belem pazüöl fa fogs.

Bevü bels tyirp magälasümik bödas getonon.

Belem mayedik, fot jänälik, luveg snekasümik... Valiks onas brietülükons obi, ab bevü ons, maged jönik söra dis bim gretik stanöla, patiko kleilon cedü ob - edobejütöf rabi se bim me patrun balik bal.

Krals raba lujokons bosilo, e me flitäms ona bloton. Plümem föfablöta onik dreamon äsva pajoikon. Rab ya emaifükon logis onik, ab nu dönu galikon, äsvo demü näm nebepenovik semik.

I:07:2018

Grat onik, äs leklärs, sunädo galükon foti lölik. De zän fota lü siem, balna e nog balna gratons rabs votik. Äsva igo belagod it egalikon, bims svonons dub viens, e tonäds löpöfik getonons in fälid lölik. Sunädo seflitons rabs susnumik se fot. Logedob söri, ab sil sus of ya evedon mel blägik. Luvokäds rabas fulükons lilis obik äsva efalob ini lektinaflumed spagik.

Färmükob logis obik dredäliko, e jäfälob me vir in ladäl obik, ab pö vir ot logob magedi raba nenflitämik. Otüpo vir votik eblümükon oki, sevabo vir gianagretik fulü het noe raba balik bal, abi rabas valik susnumik nilo. Frutidon belemi vefasümik asä pödodi, e feilalänedis e nufastonis ad flak.



Grataküm hulon e sadon: nü balids löpü lätiks, tän lätiks löpü balids, somo äs kait drakafomik, kel belodon oki me lügs valasotik volädik. Senob, das sunädo osukubob-la. Löpikob ä l vir flitölo äsva panüsugob ini on. Grat rabas mäpetikon: cödetons luvokädölo söri obik. Senob, das züam foga, pebs metalöfik, vef vira, luvokäds rabas, drems lada – valiks onas ekobikons e jutedons lü ob.

Suidikob, e süpiko set somik pubon pö ob: „Atos – binon deada-lezäl, keli rabs epreparons pro sör.”

Sör lenlabof lubutis lafo pesälenukölis, e gülogof rabis yagöl po ok.

No nog kanof fimükön oki, ab dönu dofalof. No sevob, kikodo sör etifalof, u vio etifalof. Te luvokädob lejeko, e mögiküno rönob ä l of. Too, rabavir gianagretik doniofalon levifiko fo logs obik, e logob in talit, vio sunädo kövädon maledi söra.

Süpiko rabs tyirpons löpöfiko ä sonoriko. Luf litons, äs früganeds nüfalöl ini vat, e me honeds e krals as küm balik bal löpiotirons koapi söra de glun.

Tenükob nami obik ad gleipön söri, ab logod ofik pategon fa plümem blägik, e se koap ofik eglofons flitäms luimik. ■

I:08:2018

Spär.

Se lölet tiädü „Poedots in prosad” fa hiel Ivan Turgenev,
ini Volapük petradulöl fa vicifal: ‚**Daniil Morozov**’.

Ägekömob de yag ve gadalael. Dog ärönon fo ob.

Sunädo äbrefükon stepis oka ed äprimon ad kripädön,
äsva ismeilon fo ok jibi.

Ädulogob laeli ed älogob späri yunik labü yelov lä honed
e labü daun su kap. Ädofalon dese näst (vien vemöfo ämufükon
biadis laela) ed äseadon nenmufo, äseatenükölo miserabiko
flitämilis, kels töbo iduglofons.

Dog obik änilikon nevifiko lü atan, e sunädo spär bäldik labü blöt
blägik, de bim nilik idoniojutedöl, ädofalon äs ston ebo fo logod nima
obik. Böd et – löliko pimitiröl, ko plüms sekü fäkäd pibrulüköls – ko
leyäl däsperik ä miserabik äbunon bo telna lüodü lemud tutagik maifik.

Äjutedon ad savön, äjelon me ok it bödüli oka... ab koap smalik lölik
onik ädremon demü lejek, vögil ävedon sovadik e raudik,
änemufikon, äsakrifon oki it!

Most kiogretik ämutonöv jinön binön pö on dog!

E too no äkanon bleibön seadön su tuig löpik neriskodik okik...

Näm vemikum ka vil lönik ona ikoedon dofälön oni usao.

Hiel Trezor obik ästopom, äpödiostepom... Jiniko id ädasevom nämü at.

Äspidob ad devokön hidogi kofudik, ed ämogolob devodiko.

Si! no smilolsöd! Ädevodob demü böd smalik heroedälik et,
demü pülsif löfa onik.

Löf – ätikob – binon vemikum ka dead e dred demü dead.

Te fa on, te fa löf lif pakipedon e pamüfon.

1878, prilul.

Bevüresodaladets tefü maters Volapükik.

‚**Oleg Temerov**’, valemo: <http://volapuk.temerov.org/Volapükanef/vol/>
e pato „Mud Volapüka”:

<http://volapuk.temerov.org/Volapükanef/vol/Mud%20Volapüka.php>

Vödabuk Rusänapükik fa vicifal: ‚**Daniil Morozov**’ e kevoban olik: ‚Oleg
Temerov’ pö ‚Yandex Disk’: https://yadi.sk/d/6X11CcS_3QP2Am

Kadäman: ‚**Zhang Yutong**’: Vödabuks Tsyinäna- e Yapänapükik pö el
Facebook: <https://www.facebook.com/groups/volapukalised/>



YELOD 28id

NÜM: 02

FEBUL 2018

PADS: 09 – 16

O Volapükaflenes valöpo!

Primü yanul nog balna edöbatoy in kadäm dö geb malülas in pük obsik.

Läxcıfal: ‚Brian R. Bishop‘ ecedom: ‚Geb malülas no pabüdülon dub nomem, ab dub desıns lautana, kels sio u no baiädons ko geböf netik. Obo, lovesumob geböfis obik ini Volapük obik. Lecedob kluo malülamobis ma el ‚Gramat Volapük‘ nitedikis, ab no bligölis äsä dinädıs gramatik.‘

Ed el Michael Everson epenom: ‚Bo baicedobs, das val gudon, bisä geb malülas in vödem semik binon leigöfik. Kadämans anik ya baicedons, das vilöfo no bleibobs gebön malülis ma noms Nedänik vönädik, te bi atos so pänomon ün 1931.‘

Jinos, das atos binons tikods tikälik. Ga sevobs ye, das Volapük no mätedon plu ta mekavapüks votik u netapüks seimik. Kludo nos müton obis ad sümükön Volapüki tefü seimos ad geböfs pükas votik.

Enu fädo etuvob setis sököl in ‚Geschichte der Universalsprache‘ (1963): sotül Deutänapükik ela ‚Jenotem Volapüka‘ fa ‚Johann Schmidt‘, kö äpenom:

‚ ‚Seit 1956 wurde der Vp.-, ‚amtliche‘ Teil von dem neuen Redakteur* gestaltet. Die restlichen Beiträge, auch die kleineren (Gedichte, Rätsel und Humor) sind von J. Schmidt, der erstmals große Novellen und die Vp.-Geschichte ‚Jenotem Vpa‘ hier veröffentlichte. ... Die ‚Vpagased‘ wurde vollständig auf eine rein traditionalistische Haltung festgelegt, die keinerlei Polemik kannte.‘

‚ ‚Sis 1956 dil calik tefü Vp. pävobädon fa redakan nulik*. Vödems retik, i smalikums (poedots, räts e cogeds), päkeblünons fa ‚J. Schmidt, kel is balidnaedo änotükom konedis gretik ed eli ‚Jenotem Volapüka‘. ... El ‚Volapükagased‘ pälonon ad jästäd teiko vönao-loveiköfik löliko nen polem.‘

* F. J. Krüger.

Kludo pu in gased obsik noms vönädik tefü malüls pogeädons i fütüro.

Valikosi gudikün vipom valanes:

Hermann Philipps

Bela kuprinik Jisiör.

El ,skaz' fa hiel Pavel Bazhov.*

Petradutöl fa hiel Daniil Morozov.

Seimna telans meinädavobanas obsik ägoloms ad dalogön yebalänis. E yebifodöps omsik äfagons. Seimöpo fo el Severushka.

МЕДНОЙ ГОРЫ
ХОЗЯЙКА



Äbinos zäladel, ed äbinos hit — jeikö! Lehitalut voik äbinon. E bofikans ävoboms in bel, sevabo in eleds Gumjoshki. Äjafidoms malagitamünis, i lasüris. Fümo semikna e regils*, e vouldots* äkomädons, e ret — val, kel äpubon.

Balan — vüö! — äbinom man yunik, nen jimatan, ab difül grünik nog idavedon in logs omik. Votikan äbinom boso bäldikum. Etan lölöfiko ifegebom sauni oka demü vob. Äbinos grünik pö logs omik, e cügs äsvo pitegons me grün. Id äkögom ai.

Ga binos gudiko in fot. Bödils kanitons ä fredons, tailaväp löpikon de glun, fasilos ad natemön. Oms — ga dalilölöd! — päslipöfükoms. Ärivoms meinädi di ‚Krasnogorka‘. Us ün tim et äjafidoy feramüni. Kluo obsikans äseitoms okis su yeb dis sorbabim e sunädo äslipikoms. Ye süpo yunikan — äsva ek ijoikon-la omi ta flan — ägalikom. Logom, e fo om su münakumil len ston gretik vom seimik seadof. Seadof ko bäk oka äl hilepul, ab kanoy logön demü heraflökot, das binof jilepul. Heraflökot binon dofablövlägik e no so kledon, äsä pö jilepuls obsik, ab äsvo klebon len bäk. Len finot heraflökota tanods binons u rediks, u grüniks. Padulitükons e tonons so löpöfiko, äsä platotokuprin. Hilepul stunölo logom heraflökoti, e bleibom küpedön ofi. Jilepul labof geiloti smalik, logoti feinik e sümof ad luib muvifik, sevabo no seadof takiko su plad ot. Nu biegedof föfio, äsva sukof-la bosu fo futs oka, täno dönu jutedor pödio, nu blegükof oki äl flan bal, täno äl votik. Löjutedof ad stanön su futs, svönof namis, poso dönu biegedof. Brefikum: jilepul mufedöl, äs märkurin. Liloy, das murülof bosu, ab töbo ek sevon-la, in pük kinik, e töbo ek logon-la, lü kin spikof. Ye smilölo sagof vali. Jinof yofön oki.

Hilepul ävilom sagön vödis seimik, e süpo — äsva kapapödöt omik piflapon — tiket äsüikon pö om.

„Motö! Ga binof Jisiör* it! Vo klotem binon ofik. Lio no edaküpobli atosi primao? Epölükof obi me heraflökot okik.“

Jenöfo klotem binon somik, das oti no tuvoy-la da vol lölik. Klotem binü malagit — ga dalilölöd! — sadinöfik. Sot somik dabinon. Jenöfo binon stoin, ab logoton äs sadin, ed igo if röbüloyöv oni me nam, sümon ad sadin.

II:11:2018

„Ekö!” hilepul tikom, „ditret kion! Skeapobös, büä uküpor obi!” De bäldans ga elilom, das Jisiör at efe jimalagitan löfof ad duinön käfädäs pö mens.

Ebo ven ätikom atosi, sunädo äpödiologof. Lefrediko lülogof omi, smilof jonölo tutis oka, e sagof cogölo:

„Kikodo küno-li, o ‚Stepan Petrovich’! ad lülulogön jöni jivirgana glato? Ga sumoy peloti tä lüloged. Kömolöd nilikumo! Ospikobs boso.”

Hilepul fe edredikom, ab no jonülom atosi. Sufidom. Fe dutof lü nämäds müsterik, ab ga binof jilepul. Omo binom hilepul, kluo binos jemodik pö om ad dredöfön lo jilepul.

„No labob timi”, sagom, „ad spikotön. Igo nen atos äslipobs tu lunüpo, do igolobs ad dalogön yebaläni.”

Lusmilof, e poso spikof: „Saidö! no bitolöd dobäliko! Kömolöd! äsä büdob, din semik dabinon.”

Hilepul esuemom, das no dalom refudön vüdi. Edekömom lü of, e vinegof me nam, das mutom zügolön zü münakum lü flan votik. Ezügolom e loegom binön is lasärilis nenumovik. Reto valans — ga dalilolöd! — binons difiks. Balans samo binons grüniks, votikans klilablöviks, u peblövükons, u logotons äs taim u sab ko püns goldakölik. Balans lunidons äs glät u mikat, e votikans sümons ad yeb fainik, ed ömikans i pedekons me dekods.

Fövot ofovon.

NOETS TRADUTANA.

* El ‚skaz’ binon literatabid sevädik in Rusän. Vöd tefik kanon pa-tradutön as „pekonölos” e labon in Rusänapük stamädi ot, äsä nems literatabidas sököl: mär (Rusänapüko: ‚skazka’), koned (= ‚rasskaz’). Pö laut ela ‚skaz’ lautän magälon konani, spikamamod kelana no baiädon ko pük pepenöl kösömik (samo demü geb dialegalönas, vödas vönädik, e reta). Suvo stülam ma patöfs spikotapüka komädon, sekü kelos stül lautotas somik küpidiko nefölon nomis penamapüka atimik e jinon binön bisarik, neverätik ed igo töbo suemovik pö reidans mödikün.

* Regil, voutot: sots kuprina, tefädo kuprin kristadafomik ed ut snobik.

* Jisiör. Vöd tefik Rusänapükik efe ‚Khozjajka’ labon sinifis pu sökölis: jidalaban; domajisiör; jidaifan; jilotidan; jicif; jireigan. Jenöfo magälajipösod it bitof as jidalaban divas bela, jicif, jidaifan, ... Cedob, das pö jenet sümik vöd „Jisiör” binonöv valemikün e lönedikün. Pö vödem löpik subsat at pagebon as lönanem.



LÖF MEDÜ SPIKETS (2).

Süfül kilid.

Els Isaías, Inês.

Inês (*Kömof, blümiko ad segolön; käipölo eli Isaías jekof e vilof morönön*): Ag!

Isaías (*no дәlölo segolami ofik*): Nek muton rönön nen kod.

Inês: Kisi vilol-li is?

Isaías: Ekömob ad pösodiko seividön gespiki lü pened obik: no konfidolöd fiedani, konfidolöd logi lönik; kel no riskon, utan no gaenon; kel galedon oki, utan...

Inês (*seilükölo omi*): Gespiki nonik labob ad gevön ole! Mogolöd, o söll

Isaías: No dabimon pened nen gespik.

Inês (*lürönölo lü tab e blinölo väri labü vat*): Mogolöd, ibä if no...

Isaías (*mu takiko*): If oluimükol obi, timi mödikum olifädob lä ol; luimik no osegolob sui süt. He! He! Utan, kel labon diseini badöfik, suvo peron skini lönik!

Inês: Oluvokädob!

Isaías: No dunolöd osi! No binolöd fopik, bi fopan dämükon oki it! No päridükolöd fami gudik ola! Demolöd, das binob hipul; hipule nos binon dämüköl...

Inês: Ol, hipul-li? Binol bäldikan vemo fopik ä vemo mäpüdik!

Isaías: Diab no binom so nejönik äsä pänoy omi.

Inês: Ol binol nejönik, si!

Isaías: Kel löfon nejönani, oti lecedon jöniki.

Inês: Löfon oli, ob-li? Neförö!

Isaías: Neföro sagoyöd: neförö!

Inês: Binos legagik! Diabö!

Isaías: Tof suvöfik odugimon...

Inês: Naudodö!

Isaías: Spel e sufäd dugons lü nämäd.

Inês: Tikaspäks!

Isaías: Men jüton, God drefon.

Inês: Dabimon ek, kel vo löfom obi.

Isaías: Man et (*nenfäkiko*) binom ob.

Inês: Te atos ädefon! (*Glumüliko*). Man et...

Isaías: Nunod pekonotöl, nunod pepluüköl.

Inês: Man et binom hiyunan so jönik... so plütülik...

Isaías: Kelos binon obik, utos binon gudik...

Inês: Ol vo täadol lä om.

Isaías: Kel jinon neplidön, utan vilon remön.

II:13:2018

Inês: Remön-li? Mani so nejöniki!

Isaías: Koap nejönik, ab lan jönik.

Inês (*seidölo oki*): O God! Jelölös obi ta himatan somik!

Isaías: Pro lupleid e dediet mieds no dabinons... (*i seidom oki*).

Inês (*läädölo*): Ha! Seidol-li oli? Desinol ad stebön! O God! badikos enügon da yan!

Isaías: In badikos alik dabinon bos gudikosa.

Inês: Ag! luspikot!

Isaías: Seidolöd oli flanü ob. (*Logölo, das Agnes seidof oki fagü om*) If no okömol, ob ogolob (*nilükom stuli*).

Inês: Binosös so! No tupolös oli! (*Fölof vili omik*). No dabinon med!

Isaías (*nilükölo stuli okik*): Kelos evedon, utos no posädunon.

Inês (*fagükölo okiki*): Kisi plu desirol-li?

Isaías: Sagolöd obe: matirajanan olik... (*dunom jästi*).

Inês: No suemob.

Isaías: Kap sapik lafi vöda suemon.

Inês: Ab igo no lafi vöda esagol.

Isaías: Säkob ole, va... labom eli ‚substance’.

Inês: Kisi-li?

Isaías: Benö! sudan no spikoton.

Inês: Ab kikodo älonülol-li säki somik?

Isaías (*nenfäkiko*): Kel säkon, utan vilon sevön.

Inês: Benö!

Isaías (*spikedo*): Saks vagik tel no bleibons löön.

Inês: Teorod et vemo sümon ad ol.

Isaías: Kikodo-li?

Inês: Bi id on elifovorikon.

Isaías (*skaniko*): Klu ya elifovorikob-li, o lädül? Binos lug.

Inês: Binos verat.

Isaías: No binos.

Inês: Binos.

Isaías: If binos somik, no verats valik mutons pasagön. (*Löödom e spatom*).

Inês: Ha! Zunol-li? Binol döbik ito. Kikodo esagol-li obe dinis fopik? (*Löödof*).

Isaías (*ropölo spatami okik, lezäliko*): In famül faemik defon baläl.

Inês: Benö! binobs nog vemo yuniks!

Isaías: Kin-li? Obs-li?

Inês (*mivimo*): No spikob dö ol, ab dö om.

II:14:2018

Isaías: Ha! Spikol dö om...

Inês: Ovobobs balan pro votikan...

Isaías: Binos gudik, si, meni vobiälik God yufom.

Inês: E no niludolöd, das do binom pöfik, matirajanan obik no ogivom obe legivotis jönik.

Isaías: Ha! Nen jikapar, noniks kaparils.

Inês: Nofol-li omi?

Isaías: Ven sagoy, das dog binon rabiätik... Kikodo nofoböv-li omi, o läd?

Inês: Ag! das seilolös!

Isaías: Si, o läd, ini mud färmik musak no nügon... , ab fütür olik nitedon obi vemo.

Inês: Danö! (*Seidof oki*).

Isaías: Blesirö! Do no binob el ‚Methuselah’ seimik, kanob gevön ole konsälis. Lilolöd obi: kel nunedon obi, utan binon flen obik; kel sukon bimi gudik, utan ojuiton jadi gudik.

Inês: Ebo kodü utos, das kanol gevön obe konsälis, no vilob oli asä himatani.

Isaías: If binoböv yunik, no dasumolöv obi, kodä nedoböv getön onis.

Inês: No vipob ad vedön jiviudan dönu...

Isaías: Gef pedäbreiköl lunüpo laidulon.

Inês: Vedolöd dinöfälik, o sö! Spikets olik no oceinons sludi obik! (*Spatof*) Vö!

Isaías (*dugädölo ofi*): Ba sio odunons osi, mögos-la! Tof pos tof, e granoïn dästuron. Utan, kel stepon takediko, stepon fasiliko. (*Inês deflekof oki; stopons visü od*). Jiyunan, buikumo soalik, ka badiko padugädöl. Küpälolöd, das utan binon bleinikün, kel no vilon logön!

Inês (*lü ok it*): Sunädo osagob ole lugis. (*Laodiko*). Ab ye üf defomöv matirajanan et, dabinoms hipuls votik, kels äleplitiäloms kol ob.

Isaías: Utos, kelos epasetikon, elüvon obis.

Inês: E bevü oms...

Isaías: Kelos epasetikon, utos no ogekömon.

Inês: No ropolöd spikami obik! E bevü oms liegikan dabinom, kel büäto...

Isaías: Tim epasetiköl neföro ogekömon

Inês: No ropolöd spikami obik, ya esagob! E bevü oms liegikan dabinom, kel büäto äglömom promi.

Isaías: Ämatirajanom, ätanätom oki laidio. Vöd pegeväl binon äsvo lon!

Inês: O badan! Äglömom promi obe pigeväli, nu ye dönu lelöfädöm.

Baol (舞踏会).

Pälauton in Yapänapük fa ‚Akutagawa Ryūnosuke‘ e pätraduton ini Volapük fa kadäman ‚Zhang Yutong‘, kel ecänom vödedis ömik in pük rigik ad fasilikumön suemi.

Diläd: I.

Äbinos neit dätü novul 3, yela: 1886¹. Ettimo bäldotü 17, daut famüla —²: ‚Akiko‘ äbexänof, ko fat jofakapik oka, tridemi ela ‚Rokumei-kan‘³, kö baol pöjenükon tü neit at. Bofaflanü tridem vidik fa gasinalampads litik pälitüköl, krüsens so gretiks äs mekavaflors äfomons kiudi kilkedik. Krüsens ninikün äbinons klilarediks; uts vüik äbinons leyeloviks, ed uts plödikün ä mu nifavietiküns äflorons äs kvats, krodo ab leodo. Finotü krüsenakiud e löpü tridem, de baolalecem ätonon ai dönu musig musigalefik fredik, äsva visips läbik netaetovik.

Jiel ‚Akiko‘ ilärnof Fransänapüki e danüdi sis cilüp, ab neai igolof lü baol fomedik jü neit at. Kludo in bökavab, ven fat ofik ömna älüspikom ofi, ai ägespikof dispikiko. Ädadredälof – dido äbinof fredik, ab i bosilo dredälik. Jüs bökavab ästopon fo vestibül ela ‚Rokumei-kan‘, ya susnumikna itovülof logabobis oka dredäliko, ed ilogetof plödiü fenät, lü lits seledik su süts zifa: ‚Tökyō‘.

Too, suno posä inügolof ini ‚Rokumei-kan‘, äglömf dredäli oka demü smalot semik: ebexänölo tridemi zevegädo, äkolkömf mandarani Tsyinänik. Yilölo flanio pro ‚Akiko‘ e fat ofik, mandaran at älogetom lestunölo lü of. Ko baolaklotem rosadaredik löfidik, tanod klilablövik zü särvig okik, ed i rosad balik bal vöpöl in herem densitik - jiel ‚Akiko‘ äjonof jöni jilepula Yapänik nendöfiko kulivik, ga sio stunükölo mandarani Tsyinänik ko heraflökot lunik. Ottimo Yapänan yunik labü gun äbeigolom jieli ‚Akiko‘ nexänölo spido. Ägüflekome nentikiko oki, ed älogikom ofi pödao. Täno äluröbom sevedo kravati vietik oka, e dönu änexänom vü krüsens spido lü vestibül.

Somo jiel ‚Akiko‘ äxänof ve tridem ko fat okik. Fo leyan baolalecema in tead telid, gütöfiko äglidom vüdäbis vüdan – graf ko balib egediköl e köns len blöt oka, kobo ko jigraf bäldik labü klotem ad ut hiela ‚Louis‘ XVid sümöl. Igo graf so volädälik, logölo jieli ‚Akiko‘, pülatimilo äjinom stunikön balugäliko demü jön ofik – atosi fūmo id ‚Akiko‘ äküpf. Smilülölo, fat jovialik jiela ‚Akiko‘ äjonodom ofi naböfo grafapäre. Äbinof dilä jemöfik, dilä okplidik, ab otüpo äcedof i logodis grafapära lecädik bosilo lukomunikis.

Baolalecem äfulon me noe krüsens floröl jönik, abi jilepuls cädik vüdi stebedöls. Ledakvatäds, flors e fäns viorik ofas ävefons äsä vefs stilik in smel flifädik benosmelavata. Jiel ‚Akiko‘ suno äleditof de fat okik, ed äkobikof ko jilepuls lejönik.

Äbinofs leigabäldotiks, ed älenlabofs baolaklotemis dientifik - klilablövik e rosadaredikis. Äglidofs ofi, lulöbölo balposvotiko äsä bödils tylpons, vio löfidik äbinof tü neit at.

II:16:2018

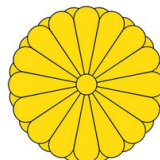
Too, suno posä ikobikofs, äkômom isio seiliko marenafizir Fransänik foginik. Äbleibom dolagön brads okik, ed äbiegom plütiko leigoäsä Yapānan.

Too, suno posä ikobikofs, äkômom isio seiliko marenafizir Fransänik foginik. Äbleibom dolagön brads okik, ed äbiegom plütiko leigoäsä Yapānan. Äsenof, das cügs ofik äredikons – fūmo äsuemof siāmi biega. Kludo ägüflekof oki, ed ägivof fāni jilepule labü baolaklotem klilablövik, kel āstanof flano. Sūpādo, marenafizir āsmilūlom pūliko, ed āsagom kleiliko me Yapānapūk, ab ko pūkasotül bisarik:

„Kanobs-li danūdön kobo?”

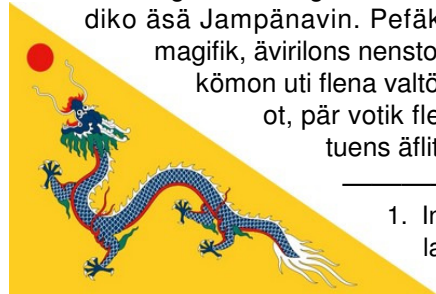
Suno jiel ‚Akiko’ e marenafizir Fransänik āprimons ad valtön ma flapül ela „Len el ‚Donau’⁴ blövik jönik”. Logod omik ābinon nobik, ā boso blāgik demū sol; balib omik i ābinon densitik. ‚Akiko’ ākipof namis okik in glufs lunik sui jot nedetik flenādana labü militaklotem, ab ābinof tu smalik. Ab marenafizir, kel ya ikösômom ad dināds somik, ādugom ofi skilöfiko, ed āvaltom skilo bevü danūdans. Ōmna igo āvisipom lobavödis me Fransānapūk löfidik nilü lil ofik.

Äsmilūlof jemöfiko demü vöds zadik oma, ed ömna āzilogof in baolalecem – körtens purpuraveotik ko lampörasköt, stān Tsyinānik ko drak dremālabik.... Dis ons āstanons vasods krūsenas – bevü vefs danūdanas, ājinons nü largentakölikis flifādiko, tån goldakölikis glumiko. Zuo, vefs at ādazikons fre-



diko āsā Jampānavin. Pefākükölo fa musig musigalefik Deutānik magifik, āvirilons nenstopo ā suidükölo. Loged jiela ‚Akiko’ ākol-kömon uti flena valtöl, e spido ānutofs frediko lü od. Tü timül ot, pār votik flenādanas āpubon seimöpao, āsva noktuens āflitons lienetiko.

Fövot ofovon.



1. In timed Yapānik ābinon yel 19^{id} dü reig lampöra (Yap.: 天皇): ‚Meiji’.
2. Nem famūla desino pānosūkon fa lautān rigik. Binos suvik in literat Yapānik.
- 3 ‚Rokumei-kan’ (鹿鳴館): ledom in zif: ‚Tōkyō’, kō noubans ettimik (Yap: ‚Kazoku’ ü (華族) āzelons baolis e daifis (finü tumyel 19^{id} e primü tumyel 20^{id}).
- 4 Deut.: ‚An der schönen blauen Donau’.

Gased yanula: koräkots pōkas fa kadāman ‚Daniil Morozov’ peküpōlas.

1. Pad: 5, sūfül telid, kedet balid: **tifam** → **tif**.
2. Pad: 7, kedet mälid donao: **maledi** söra → **magedi** söra.
3. Pad: 8, kedet folid donao: kevo**ban olik** → kevo**ban omik**.





YELOD 28id

NÜM: 03

MÄZUL 2018

PADS: 17 – 24

O Volapükaflens valöpo!

Posä ek elärnon mekavapüki seimik, suno bo steifulon ad tradutön konädis e konotilis se lomänapük okik ini mekavapük ot. Atos vo gudon e verätön. Ab pö atos binoy in riskäd, efe ad spetön tu mödikosi de mekavapük. ‚**Otto Jespersen**‘: pükavan famik Danänik, kel ädatikom eli Novial, äpenom sökölösi:

“The all-important rule in dealing with an interlanguage must always be not to translate word for word from one’s native language, but to render the thought itself in its simplest form. This of course requires some mental discipline and amounts to saying that a constructed language cannot be expected to fulfil all the functions and uses to which a national language can be put. It must necessarily remain an intellectual language, a language for the brain, not for the heart; There will always be something dry and prosaic about it,” (‚An International Language‘, 1928.)

„Nom mu veütikün pö geb mekavapüka ai muton binön, das no tradutoy vödiko se lomapük oka, ab das notodoy tikodi it ön fom balugikün. Atos klülo flagon aniki tütedi tikälük, ed atos i sinifon, das no daloy spetön de mekavapük, das kanon-la duiön valikis dunodis e gebis natapüka. Nevitoviko mekavapük ai blebon pük täläktik, kluo pük pro brein, no pro ladäl; ... ai bos dinöfälik e nepoedik bo binon pö at, ...”

Kludo leigo sötoy vitön notodotis vemo metaforikis, ven tradutoy bosı ini Volapük, ed ai küpäloyös ad pükalöns. I spikets kanons binön säkädik. Ekö! as sams cogik vätälöyös sökölösi se fredadramat in gased at.

El Isaías sagom rigiko me Portugänapük:

... e mais vale um pássaro na mão do que dois a voar‘

[≈ e plu völadon böd bal in nam ka tels in lut].

In tradutod di ‚Esperanto‘ – keli kadäman obsik: ‚**Igor Wasilewski**‘ ägebom pö tradut – loegoy omi sagön:

... kaj pli valoras tuj ovo, ol poste bovo — bi atos rimon —

[= e plu völadon anu nög, ka poso bub].

E somo itradutom ati kadäman obsik, ab nu spiket at no plu rimon.

Ob kluo ebuükob ad gebön tradutodi spiketa baiädik Deutänik, kel – leigäsä spiket Portugänik – tefon bödis:

‚Lieber den Spatz in der Hand als die Taube auf dem Dach‘

[≈ e plu völadon spär in nam ka pijun su nuf.]

Valanes vipom jöniki florüpi sunik:

Hermann Philipps

Bela kuprinik Jisiör (2).

fa hiel Pavel Bazhov, petradutöl fa hiel Daniil Morozov.



Jilepul smilof. „No дәstepolöd!“ spikof, „dünädanefi obik, o ‚Stepan Petrovich‘! Binol so gretik ä vetik, ed ons lä ob binons smaliks.“ Leigüpo äflapof palmis okik ta od, e sunädo lasärils äjutedons valaflanio, ed äbemoükons vegi.

Ekö! hilepul ekömom nilikummo, estopom, e dönu äflapof palmis okik ta od, e sagof ön mod büik, efe smilölo:

„Nu dalol stepön neseimio. If odәstepol dünani obik, tän mifät ojenon.“

Elogedom foi futs oka, ed us glun evedon nelogamovik. Ibä lasärils valik ekoboyumükons okis pö plad ot, klu äsva glun levelik äpubon-la dis futs. El Stepan lülogom — patärö! — at ga binon kuprinamün! Valasotik e legudiko pegleinöl. Otöpo i dabinons mikatil, e dobanoboin, e bledüls difik, kels sümons ad malagit.

„Nu edasevol-li obi? o ‚Stepanushko‘!“ jimalagitan säkof, ed of it bleibof smilön lelaodiko. Poso — pos brefüp — spikof:

„No dredolöd! No odunob ole badikosi.“

Badoced esüikon pö hilepul, das jilepul kofof omi e nog sagof vödis somik. Vemo eskanom tefü atos, igo evokädöm:

„Töbo kanob-la bedredön eki, üfo vobob in bel!“

„Benö!“ jimalagitan gespikof. „Neodob ebo utani, kel bedredon neki. Odelo, büä umutoy doniogolön ini bel, us meinacif olsik okomon, ed ospikolöd ome — dalilolöd! — vödis sököl, kelis no oglömolöd pö jen alseimik: „Ma vöds ofa, Jisiör bela kuprinik äbüedof oli: kapar mismelik < mogolön de meinäd di ‚Krasnogorka‘. Üf obleibol breikön häti ferinik obik et, tän odoniomufükob kuprini löliko tö ‚Gumjoshki‘, sodas ön mod nonik ufägoy ad jafidön oni.“

Äsagof atosi, ed äfäiknibof logis okik.

„Esuemol-li? o ‚Stepanushko‘! Spikol-li, das vobol in bel e bedredol neki? Tän osagolöd cife, äsä ebüdob ole, e nu gololöd, ab etane, kel binom ko ol, leno okonolöd bosi! Ibä lölöfiko efegebom sauni oka demü vob, e sekü kod nonik sötoy netakedükön omi e koedön kompenön oki pö bligäd at. Igo ebüdob lasüralanani* yufön bosilo omi.“

Poso dönu äflapof palmis okik ta od, e lasärils valik ämorönons. Ed of it i älöjutedof su futs, äglepof len klif, älöpiobunof, e leigo äzirönof äs lasäril su klif. Pla nams e lögs pö of klusv grünik ädavedons, göb äseglofon, ve virebem jü zänod ona blägastrup äbinon, ab kap äbinon menik.

* *jibelalanan lasürük in pöpakonäds Lurala.*

III:19:2018

Posä ilürönof lü sömit, äpödiologof ed äsagof:

„No oglömolöd! o ‚Stepanushko‘! vio esagob. Sevabo el „ebüedof oli: kapar mismelik < mogolön de el Krasnogorka“. If odunol ma vil oba, tän omatikob ko ol!”

Hilepul igo äspukom sekü vut:

„Bö! Jimiotälan kiof! Leno omatikob-la ko lasäril!”

Loegof spukön omi, e smilof lelaodiko.

„Benö!” vokädo, „latikumo ospikobs dö atos. Ba votiko osludikol-li?”

E sunädo äjutedof poi belil, sodas te göb grünik nepuböl nog älogädon.

Hilepul eblibom soaliko. Binos stilik in meinäd. Te palilos, das po kumil müna votikan snorom nevemo. Ägalükom omi. Älükömoms lü yebifodöps oksik, ädalogoms yebi, soaro nog ägekömoms lomio, ed el Stepan äbetikom dini bal: lio öbitom-li? Ad spikön cife vödis somik binosöv din fefik, zuo dido äbinom mismelik, bi — äsagoy — purid seimik ädabinon in ninäms omik. No ad spikön i binos dredabik. Of ga binof Jisiör. Kanof ceinön müni alseimik ad stoin nenvöladi. Nek pö jenet somik kanonöv duinön vobodis pebligädöl. E binosöv nog badikum ad klülädön binön pleidülan lo jilepul. Jemod kion!

Äletikom, äletikom, ed ävedom künik:

„So obinosös! Odunob, äsä ebüedof.”

Ûn del fovik gödo, ven menamödot äkobikon len ginöm donükamacina, meinacif älükömom. Valans dido deükons hätis, seilons, ed el Stepan nilikom e spikom:

„Äsoaro älogob Jisiöri bela kuprinik, ed äbüedof ad sagön ole. Ebüedof oli: kapar mismelik < mogolön de el Krasnogorka. If odämükol häti ferinik at pö of, tän odoniomufükof kuprini löliko tö el Gumjoshki usio, de top kelik nek ofägon-la jafidön.”

Lä cif igo cügabalib emufikon sekü vut.

„Liö! Binol-li brietik, ud elienetikol-li? Jisiör kifik-li? Kime sagol-li vödis somik? Ga opuridükob oli in bel!”

„Dunolöd, äsä vilol!”, el Stepan spikom. „Atosi ebüedof obe.”

„Pobatomöd!” cif vokädom, „poso podoniodugomöd ini bel e pojänädömöd in meinavoböp! Dat no oludeadom, onulüdoy omi me vaenabüli pro dogs ed oflagoyöd de om baldelavobodis nen däläl! If udobikom igo te bosilo, tän obatoyöd omi nenmiseriko!”

Dido sunädo äbatoy hilepuli ed äjedoy ini bel. Meinädagalan — i kanayan no donikün ma cal — ävälom pro om meinavoböpi so badiki, das badikum töbo dabinon-la. E luimos is, e mün gudik no dabinon, klu ya sis lunüp emutoy lüvön belaspadädi at. Is ejänädoy eli Stepan me jänäd lunik, dat ökanom vobön. Sevoy, timäd kelik äbinon efe duteta. Ön mods distöfik ämiträitoy menis.

Fövot ofovon.

LÖF MEDÜ SPIKETS (3)

Süfül kilid (fövot)

Isaías: Balna etiföl, ai oblebom tifan. (*Muf ela Inês.*) E kim binom-li ...
liegikan et?

Inês: Binos klän.

Isaías: Ven vom bal sevoj bosj, täno voläd lölik sevon osi. Ab bitol
gudiko: klän binon lan tiva...

Inês: Labol in kap fabriki spiketas! Moö!

Isaías: Utos, kelos binon bundanik, no binon dämbabik.

Inês: Benö! Naüt saidon. Gololöd votaseimio!

Isaías: Uts penaütol golons votaseimio.

Inês: Ab binob lomo, o söl! Diabö! nenjemodan kiom!

Isaías (*vestigölo nenjemodo nägoti*): Utan, kel jemon demü nos, Godi no
bedredon.

Inês: If matirajanan obik logomöv oli is! Om, kel äyulom ad deidön
mätedani balid, kel...

Isaías: Utan, kel tädon mödo, no binon riskädik; dog, kel vaulon, no
beiton... Ed ob binob man!... Labob nämi... Ed uto, kö näm reigon,
gität seilon!...

Inês (*lekofo*): Begö! no taedolös yunani pidabik et!

Isaías: Otaedob omi!... Ven flapol badikani, oflätom oli; ven kidol omi,
oflapom oli. Kredol-li, das no spikob fefiko? Dinäd bal binon ad
logön, e votik...

Inês (*otvögädo*): Nö! no dunolöd osi!

Isaías: Ga odunob! Atos binon so fümik, äsä telna tel binos fol. Atos
binon fümik. Kel no vilon binön lup, utan no lenükon küiri onik.

Inês: Ab sevol-li, das binom brafik?

Isaías: Id ob binob somik! Is binos badik, us negudik! No kanons
binön bers tel in näst bal ud in sak bal kats tel, ai beitons e kratons!

Inês: Mogolöd, o söl! nedob segolön; labob düneti fagü is.

Isaías: Ed ob labob düneti is. Mutob frutidön pöti, bi if leadoy falön
väri, brekon ad jebis. (*Paud*) Lülogolöd, o läd! lülogolöd küpäliko obi!
e sagolöd, va cedol obi nejöniki: sio-li?

Inês: Ag! ag! ag!...

Isaías: Id ob cedob obi somiki, e läbik binon malädan nolöl oki. Ab
suvo jin cüton, e kapütül kleudani no vedükon. Steifülolöd, ed ologol.
(*Lebegölo*) Matikolöd ko ob!

Inês: God galedomös obi ta atos!

III:21:2018

Isaías: O! If binobsöv matanils, dinäd binonöv difik. As sam: pla ad segolön nu sui süt ko solastrals bödideidöl et, sedolöv obi: himatanili olik...

Inês (*züpädölo omi*): Himatanili olik... (*Lü ok it*) O! tiket kion! Olibükob obi de om. (*Laodiko*) Ye, no binölo matans, kanolöv-li dunön obe düni smalik?

Isaías: Atos sekidon de dün, spikolöd kleiliko!

Inês: Va oremol-li obe metis kil veota? Lülogolöd... at binon samed... in selidöp söla: ‚Godin’... Sevol-li, kiöpo topon?

Isaías: Sevob, ab id üf no sevoböv! Geidian gudikün binon lineg.

Inês: Patupol-li?

Isaías: Nö! gönü flen dünet neföro binon tu böladik.

Inês: Ekö! mon.

Isaías: Nö!... no binos zesüdik... (*segolom e stopom*). Diabö! no memob spiketi pötik (*segolom*).

Süfül folid.

Jiel Inês (*soelik*).

Inês: Binol in nekovent gretik... Ven ugekömol, otuval yani färmik. Moö! Naüt kion! Nu segolobsös, bi ya düp bal epasetikon. (*Lä yan penediblinan pubom*).

Süfül lulid.

Jiel Inês e penediblinan.

Penediblinan: Deli gudik, o läd!

Inês: Deli gudik. Kisi desirol-li?

Penediblinan: Ekö! pened binon...

Inês: Pened-li? (*Getölo penedi, lü ok it*) De kin binon-li?

(*Lü penediblinan:*) Danö!

Penediblinan: Blesirö! o läd! Stadolös gudiko.

Inês: Adyö! (*Penediblinan segolom*).

Süfül mälid.

Jiel Inês.

Inês: Ha! Pened binon de ‚Felipe’. Om: nedanöfikan < ädunom gudiko openölo lü ob! Sis dels degtel no elogobs odi... (*maifükof penedi e reidof. Logodajästapled*). „O ‚Inês’! Begob pardi, bi binob döbik demü tim, keli äperol ko ob. Ämoboy obe matikami lefrutik, e no äsevob vio kanob-la refudön. Nogna – pardö! No labob kuradi ad sagön ole bosu plu. Ünü vig bal obinob himatan. Glömolöd obi. ‚Felipe’.”

III:22:2018

(Deklamölo) Binos-li mögik? O God obik! *(Dönureidölo)* Si! ... ekö! binon... atos binon pened omik... *(bleibölo tikön dü timül)*. Benö! adyö! Voiko no älöfob omi mödo... Sagob plu: el Isaías binom buik; binom bäldikum, sapikum, labom moni in bank, e ‚Felipe’ änu äblöfom obe, das nutimo mon binon reg, mon binon lon. Stebedob is eli Isaías ko el „si!” obik go blümik! Ag! mon: kisi ga kodon!
(Kanitülof lidi seimik).

Süfül velid.

Els ‚Inês’ e ‚Isaías’.

Isaías *(Nügololo)*: Suvo mud kaniton, ven ladäl drenon.

Inês: Ekö! ya egekömol! Erönoll!

Isaías: Nö! Kel tu vifiko bunon, utan suno stopon. Ätuvob selidöpi votik nilikummo...

Inês: Liomödoto äfrädos-li?

Isaías: Pülikosi. Balmil teltum a met alik...

Inês: Sevolöd, das votikan selom nejerikumol!

Isaías: Kelos frädon nemödoto, utos frädon jeriküno, ab plu völadon kaliet ka mon.

Inês: Hägol-li?

Isaías: Hägön-li? Kikodo-li? God labom mödikumosi ad gevön ka diab ad selön.

Inês: Ya eküpob, das binol so giviälük tefü mon äsä tefü spikets!

Isaías: God no egetom, diab emosumom. Binob späliälük, ab no lavarik. Binob somik! Pro blesir alik muton binön mesül. Labob te döfi bal: vilob matikön. Baonan alik labom vimädi okik. Duinob ole mö naed milnaik begi obik. No ai binos zäl, i cun okömon. Äspikol obe dö lelöfädan. Kiöpo binom-li? Ob binob is, e plu völadon spär in nam ka pijun su nuf.

Inês *(lü ok it)*: Mutob bitön skiliko. *(Laodiko)*. Ol... *(labü tiket...)* Hal!

Isaías: O!

Inês: Elülogol-li ya plöseni fredadramata: „Maledits kapitena”?

Isaías: Nö! o läd! Binob susfulik me maledits.

Inês: Äbinom militan, kel ämaleditom. Jiyunan, keli älöfom, ädasumof omi asä himatani, ab te, posä ipromom ad no maleditön dü düp lafik.

Isaías: Ob spikob dö viet, ol gesagol dö bläg.

Inês: Sunädo ospikob dö viet; dasumob mobi olik.

Isaías *(levifiko)*: Dasumol-li oni?

Inês: Si! o söll!

Fövot ofovon.

Baol (2).

Diläd: I – fövot.

„Akiko’ äsefov, das tü tim ot marenafizir Fransänik ai äküpom mufi alik ofa. Äsiämos, das fuginänan, kel ga no ikösömom ad Yapän, änitädälikom dö of it flifädiko valtöl. „Jilepul so jönik lödof-li in dom binü papürs e bambuds, äsä pups? Nabükof-li risati de blövaflorabovil⁵ so smalik äs nam me fidastafils metalik slenik, ad fidön?” Logs omik äjinons fulön ömna me säks somik, kobo ko smil plitiälük, ed ‚Akiko’ äsenälof oki e nitediki ed okplidiki. Kludo baolajuks rosadakölik ofa, seimüpo ven flenädan älogetom nitedälüko lü futs ofik, äslifons ai plu flifädikummo su glun smufik.

Ab suno fizir äsenom, das jilepul at äs katül ya ifenikof. Kludo älogedom pidälüko logodi ofik, ed äsäkom:

„No bleibobs-li valtön?” — „Non, merci!”⁶, hekölo, ‚Akiko’ ägesagof notodälo.

Täno marenafizir Fransänik äbleibom valtön, e süenöfiko ädugom ofi ad beigolön vefis ledakvatädas e floras valöpio valtölis, lü vasods krüsenas len völ. Pos valtatul lätik äleadom ofi seidön oki sui stul, älöikom in galadaleiged okik, e dönu äbiegom plütiko äsä büiko.

Poso edanüdülo polkatis e masuris, ‚Akiko’ e marenafizir Fransänik äkipons namis odik, beigolölo kiudi kilkedik me krüsens vietik, yelovik, e kilarediks binädöli, ed änexänons kobo ini vestib donik.

Is guns e jots nüdik nenstopo äkömons ed ägolons. Su fidatabs me largentots e glätots petegöls, äbundanons bels mita e trüfas; ästanons tüms sändvigas e gladeta; i pibumons piramids granatas e figas. Mu pato flanü lecem, su völ no nog me krüsens fulöl, äbinon treil goldakölik jönik, su kel älianons skilöfiko vitidatuigs mekavik kilagrünik. Bevü blebs ädolagons bälems purpurik äs bienaziöbs. Fo treil goldakölik ‚Akiko’ äkölmof fati jofakapik oka, kel äsmökom zigari, stanölo bevü söls leigabäldotik. Elogölo jieli ‚Akiko’, fat koteniko änutom bosilo, täno äfleköm oki lü söls ed äbleibom smökön.

Marenafizir Fransänik ed ‚Akiko’ ägolons foi bal fidatabas, ed äsumons kobo gladetaspunilis. ‚Akiko’ äküpof, das igo täno flenädan älogedom ömna lü nams, herem, e särvig fa tanod kilablövik pezüöl ofiks. Fümü no äneplitos ofi, ab pülatimilo äsenälof nog doti as vom. Ebo ottimo äbeigolofs onis jilepuls Deutänik tel, su kelas baolaklotems veluvik blägik pifimükons blötanads ko kameäls redik. ‚Akiko’ desino ävilof sävilupön doti okik, klu äsagof stuno somo: „Kiojöniks voms vesüdänik binofs!”

Elilölo vödis somik, marenafizir änoom fefo kapo:

„I voms Yapänik binofs jöniks. Patiko or...” — „Flät kion!”

„Nö! ga no binons flätävöds. Somo kanor golön anu lü baol in ‚Paris’, ed ostunükor valikanis, bi binor äs jiplin in pänot ela ‚Watteau’.”

‚Akiko’ no äsefov eli ‚Watteau’. Kludo magälods paseta jönik – foned in fot glumidik, e rosads ofifloröl – kelis vöds marenafizira ivokons, pülatimilo änosikons. Senälöfikum ka komunans, ävierilof gladeti me spunil, ed no äglömf ad mäniötön dini votik teik: „Id ob vilob golön lü baol in ‚Paris’.”

„Ag! baol in ‚Paris’ binon lölöfiko dientifik äs ut isik.”

III:24:2018

Somo sagölo, marenafizir äzilogom pöpavefis e krüsenis fidatabi züölis, e süpiko smilül sarkadik äpubon pö loged omik. Ästopedom ad vierilön gladeti me spunil okik,

„Noe in ‚Paris‘, abi votöpo baols leigons”, asagom jiniko lü ok it.

Pos düp bal, ‚Akiko‘ e marenafizir Fransänik äkipons nog namis odik, e bevü Yapänans e fuginänans mödik ästanons su bakun plödü baolalecem, dis neitasil fa mun e stels pelitüköl.

Votaflanü balutastutöm bakuna äbinon gad veitik fulü nadedabims, kelas tuigs äkrodädons odis. Su finots tuigas, de lampiunils ädulitons lits redik. In lut koldik, kobo ko smel muskas e falabledas donao, ävoalon püllo fluküp soalik. Ab po ons in baolacem, ledakvatäds e flors ai dönu ävefons dis körtens purpuraveotik me krüsen ko petiols degmä⁷ pebepänöls. Sus pöpavefs. viratep musiga musigalefik flifädik ai fovo äsvönon düfäliko bati okik.

Fümo, i bakun äfulon ai dönu me spikots e smils jäfädiks. Patiko ven filots äflorikons lejöniko in neitasil sus nadedabims, tio valikans älaodükumons otüpo vokädis okik. Stanölo bevü ons, ‚Akiko‘ ai ispikotof plüdiko denu ko jilepuls piseivöl. Ab suno äküpf, das marenafizir Fransänik, nog leadölo ofi kipön nami okik, älogedom seiliko neitasili pestelöl, äsva äsenälom lomiäli. ‚Akiko‘ älöükof kapi okik, ed älogedof seiliko logodi omik donao:

„Ememikor-li ba lomäni?” Äsäkof zadöliko.

Ai fovo ko loged fulü smilül, marenafizir äflekom oki seiliko lü ‚Akiko‘, ed änoom kapo äsä pul, plas gesagön: „Non’.”

„Ab jinor tikön dö bos.”

„Niludorös, begö! Dö kis tikob-li?”

Täno fuläd su bakun dönu ävedon noidik, äsä vien älebladon. Äsva ibalädikons ninälo, ‚Akiko‘ e marenafizir ye ästopedons ad bespikön, ed älelogons äl neitasil nadedabimis ini gad donikölis. Filots redik e blöviks äseastralons ziöpio, e pülatimilo änosikons. „Kiojönik!” ‚Akiko‘ äsagof me tikods ninälo, „so jönik, das ebinos igo lügik.”

„Tikob dö filots – filots, äs lif obsik.”

Poso, marenafizir älogedom löpao jieli ‚Akiko‘ zadiko, ed äsagom somo, äsva ätidom ofe.

Dil kilid ä lätik ofovon in gased prilula.

5 Logolsös: en.wikipedia.org/wiki/Blue_and_white_pottery

6 Fransänapüko: „...Nö! danö!”

7 Regasköt Yapänik.

Koräkot tefü gased febula.

Pad balid, kedet lulid donao:

El „Volapükagased” pälonon ad jästäd teiko vönaoloveik →

El „Volapükagased” pälonon ad lüäl teiko vönaoloveik.

Vöd: jästäd < tefon koapi e limedis.

Vöd: lüäl < tefon meugi as stab kondötamoda.



YELOD 28id NÜM: 04 PRILUL 2018 PADS: 25 – 32

O Volapükaflenes valöpo!

In gased mázula vödem fa ‚Otto Jespersen‘ dö mekavapüks pepübon. Tefü atos läxcıfal: Brian R. Bishop ägespikom sökölösi:

Baicedob ko ‚Otto Jespersen‘, das mutoy tradutön tikamagoti, no vödis, ab atos tefon pükis valasotik. Distü om ye cedob plako, das sio kanoy gebön pükis mekavik: ‚Esperanto‘ u Volapük < ed i püki natik ä mödatumyeliki: latin ad malön senis valasotik. Pük veratik fägon ad notodön e sevi e seni.

Memob, das bü degyels mödik äkomob pö kobikam mödinetik alyelik di ‚Esperanto‘, kel äjenon in zif: ‚London‘. Us ädabinons feits bolitiks hetik e fäkädälikis bevü komans de Lofüda- e Vesüda-Yurop. Nutimo labob flenis mödik di ‚Esperanto‘ in läns mödik, e veratiko äflenikobs no tikaviko, ab suemäliko.

E memob, das, ven äkolkömob eli Ralph Midgley bü degyels ed äspikobs Volapüko, äprimobs ad senön lanäli tefü pük, muf e kolköm obsiks.

Suvo in yels pasetik äkomob pö kolköms, kö äspikobs latino. Äsmilobs, äflenikobs, äluspikobs, äblöfädobs e.r. dü fidäds, pleds, vob, tävs e.r.

Sevoy-la, das dabinsons lelöfs ed igo mats e cils dub püks: ‚Esperanto‘ e latin. Sevob famülis, kö spikoy pükis at lomo. Dö Volapük perevidöl somikosi no sevob, ab fümob (no sevob), das ädabinons mats Volapükik timü ‚Schleyer‘.

Kludo, no kanoy bedotön, das plakiko sens valasotik dabinsons in pük, va mekavik va vönik u fuginänik. Pük fäkükon breini e, suno poso, ladäli, pato pösodiko, ab igo peniko.

Lesuvo, du studob penädi, lonülob obe säki: „Kis binon-li koded e desin lautana?“, votavödo ma notodot Linglänapükik: „Kiöpao kömom-li?“, dat kanob suemön tikamodi omik. Dub buk: ‚An International Language‘ el Otto Jespersen ädesinom ad komandön eli ‚Novial‘.

As sam: su pad balid* saitom spikedi ela Schleyer: „Menade bal, püki bal“. Nen-doto, äsä penom ‚Jespersen‘, spiked at kanon sinifön püki bal löpü püks valik, kel otefon pükis votik, patiko smalikis, ab i kanon sinifön püki bal bevü pükans pükas valik. Atos, cedü ob, binon blig püka bevünetik: yufa-, telid-, donapük. Atos i binon desin Deutänana: ‚Uwe Moritz‘, ko kel äspodob bü yels mödik, e gaseda omik: ‚Etnismo‘ (logolsös eli: https://eo.wikipedia.org/wiki/Uwe-Joachim_Moritz).

Atosi, cedü ob, el Jespersen penom tefü blig püka okik: ‚Novial‘.

E veratos-li üfo, das els „ü“ ed „ö“ in Volapük binons tu fikuliks (pad: 5)*?

IV:26:2018

El Jespersen no vipom ad komandön latini pla ‚Novial‘. Demü atos tuükom fikulis – kels sekons de tidam vönaoloveik. Do fümiko dabinons jäfūdisevans, kels ni kanons ni vilons gebön püki okik: latin, sevob das dabinons jäfūdisevans mödik, kels kanons e vilons spikön e penön püki okik. To pad folid* buka, kanoy spikotön nutimo in latin dö telefonöms [‚telephona‘] (igo pokatelefonöms [‚telephona gestabilia‘]), toods [‚autoraedae‘] e radionöms [‚radiophona‘], ed igo spodön dö ons medü bevüresod [‚interrete‘] in pads lemödik.

Taspikom oke, ven siom, das spikans pükas bevünetik se läns difik kanons suemön odis (pads: 6-7)*. Das dabinons poedots e dramats vemo senälik in mekavapüks (e latin), jonon, das atos ga sio mögon, e das binons so gudiks äsä in pük netik.

Dö difikam pükas at pos tim (pads: 7-8)*, sevobs, das latin nutimik labon vödemi e gramati leigikis, äsä timü Cicero (kel äninükom nulavödis, a.s. tefü vabs), e pük: ‚Esperanto‘ no votikon. Kod atosa binon, das pagebons fa mens netas difik spikoto e peniko. Näi püks romenik, i latin jünü laidulon.

Brian R. Bishop

* *Padanüms tefons dokümi: ‚Otto Jespersen An International Language part 1.pdf‘, kel dabinon in nünedadiläds Volapükagrupas di ‚Facebook‘ e ‚Yahoo Groups‘.*

Baol (fin).

fa ‚Akutagawa Ryūnosuke‘, tradutod fa kadäman ‚Zhang Yutong‘.

Diläd: II.

Äbinos fluküp yela: 1918. Jiel ‚Akiko‘ ettimik, dü täv lü vilad okik in ‚Kamakura‘, äkolkömo fädo in tren lautani yunik, keli ikolkömo f seimna. Äpladom sui päkema-boed floredi krüsenä, keli ögivo flene semik in ‚Kamakura‘. Täno, ‚Akiko‘ ettimik – läd: ‚H—‘ nuik – äsagof, das semikna, ven älogof krüsenis, ämemikof paseti. E täno äspikof veitöfiko dö baol in ‚Rokumei-kan‘ lü om. Lilölo memoti läda fa of it pakonöli, lautan yunik vemo änitidikom.

Ven ifinükof spiki, man yunik näio äsäkom läde: ‚H—‘: „Sevor-li nemi marena-fizira Fransänik at?”

Läd: ‚H—‘ ägeof stuniko: „Fümö! Pänemom ‚Julien Viaud‘⁸.”

„Kludo äbinom hiel ‚Loti‘! Äbinom ‚Pierre Loti‘, kel älautom eli ‚Madame Chrysanthème‘!”



Man yunik äbinon fredik ä stäatik. Läd: ‚H—‘ ye älülogof stuno logodi mana, ed ai dönu ävispof: „Nö! No pänemom ‚Loti‘. Pänemom ‚Julien Viaud‘.” ■

Ün dekul yela: 1919.

8 ‚Julien Viaud‘ ü ‚Pierre Loti‘: lautan Fransänik, kel ettimo ävisitom Yapäni, ägolom lü baol in ‚Rokumei-kan‘ päjenüköl. Posä igetävom lü Fransän, älautom konedi: ‚Madame Chrysanthème‘ (Läd: Krüsen) ma tävafätots okik in Yapän.

Hiel ‚Akutagawa‘ älautom konedi at i bai ‚Loti‘ e konedi omik.

Bela kuprinik Jisiör (3).

Galedan nog spikom:

„Flifädikolös bosilo is! Baldelavobod ut, keli oflagoy ole, obinon mö malagit rafinik somödiko...” Ed elonülom ome bligädi vero nedunoviki.

No daloy tadunön. Posä galedan idegolom, el Stepan äprimom ad svönön me lecopil, zuo ga äbinom hilepul daskilik. Kùpom: kio gudos! Malagit doniofalon, äsva ek dojedon-la oni me nams. Zuo vat emoflumon seimöpio se meinavoböp. Esägikos.

„Ekö!” tikom, „ga binos gudik. Bo Jisiör ememikof obi.”

Pas etikom so, sunädo edastralos. Loegom stanön Jisiöri is, fo om.

„Binol stimaban”, spikof, „o ‚Stepan Petrovich’! Kanoy stimön oli. No ebedredol kapari mismelik. Süpero esagol osi ome. Ogolobsös bo ad vestigön matablimoti obik. Ob it i fölob promi obik.”

Ye evedof saäbälik, äsvo atos no pliton ofi. Äflapof palmis okik ta od, lasäriils äläürönons, äsäjänädons eli Stepan, e Jisiör ägïvof ones büdi:

„Odebreikolsöd is baldelavobodi ön mödot telik! E malagit obinonöd pulevälöl, efe sota sadinöfik!” Poso spikof ele Stepan: „Benö! o higamil! golobsöd ad vestigön matablimoti obik!”

Kluo golons. Befoof, el Stepan golom pödü of. Kanof golön alseimöpio, e valikos binon lügolovik pro of. Äsvo cems gretik dis tal edavedons, e völs onas binons distöfiks. Valiks u binons grüniks, u yeloviks ko püns goldakölik. I su ömiks flors kuprinik dabinons. I dabinons dofablövïks, lasürablövïks. Me vöds nemödïk sagölo: binos so vielik, das töbo ek okanon-la bepenön atosi. E klotem len of, efe Jisiör, cenon. Nü lunidon äs glät, tän süpo vedon nenkölik, e nü lunidon me breküls diamoinik, tän vedon kuprinaredik, poso dönu lunidon äsä me sadin grünik.

Golons, golons, ed estopof.

„Fagikumo”, sagof, „mö liöls mödik binons stoins yelovik e gediks. Pro kis sötobs-li dalogön-li onis? Ed is stanobs ebo dis el Krasnogorka. Is pö ob pläämü eleds Gumjoshki top jerabikün binon.”

El Stepan logom cemi vemo gretiki, ed in on bedis, tabis, lustulilis – val binü kuprin rafinikün. Völs binons malagitiks ko diamoins, e nufed binon dofaredik ko bläg bosik, zuo len on flors kuprinik binons.

„Seadobsös”, sagof, „is, spikobsös!”

Posä eseidons okis sui lustulils, jimalagitan säkof:

„Elogol-li matablimoti obik?” — „Elogob osi”, el Stepan sagom.

„Benö! lio nu tïkol-li dö mat?”

El Stepan ga no sevom, vio mutom gesagön. Älabom – ga lilölöd! – jigami. Äbinof lädü! gudik: jinenpalan. Dido no äkanof-la leigön leigodü jimalagitan demü jön! Men komunik, kösömik. El Stepan äzogom, äzogom ed espikom:

„Matablimot ola pötöfonöv pro zars, ye binob man voböl, komunik.”

„Ol”, sagof, „o flen löfik! no geyilölöd! Sagölöd stedöfiko, va omatïkol ko ob u no!” Ed of it evedof mu vemo saäbälik.

IV:28:2018

Benö! el Stepan egespikom stedöfiko:

„No dalob, bi ematirajanob ko jivotikan.”

Äsagom so ed ätikom: onu ozunikof. Ye ejinof fredikön.

„Binol stimaban”, spikof, „o ‚Stepanushko’! Elobob oli demü cif, e demü atos olobob oli vemikumo mö naeds tel. Labods obik no ekoedons oli vedön labiäliki, no ecänol eli Nasten'ka olik tä jilepul stonik.” Dido jigam hilepula pänemof el Nastja. „Ekö!” sagof, „legivotil ole pro jigam olik”, e givof kasäti malagitik gretik. Us – ga dalilölöd! – vomideks valasotik binons. Sevabo lilalins, doatalins, e ret, kelos no igo jigam liegik alik labof.

„Ga lio”, hilepul säkom, „de top at olöpiokömob-li?”

„No kudolöd tefü atos! Val poduinon ole, ed olibiostadükob oli de cif, ed olifol liegiko ko jimatan yunik olik, ab labob pro ol sagodi veütik, sevabo: leno omemikölöl poso obi! Atos obinon bluf kilid obik pro ol. E nu fidolös bosilo!”

Dönu äflapof palmis okik ta od, lasärils älürönons, äbepladons tabi löliko. Ädaifidof ome brasidasupi legudik, fitakeki, hijipamiti, büli e reti, kel paflagon ma kösöm Rusänik. E latikumo spikof:

„Benö! adyö! o ‚Stepan Petrovich’! dalilölöd küpälo! no omemikölöd obi!” Pö of it ga drens esüikons. Leigüpo edispladof nami, e drens – tofö! tofö! – solidikons fomü grens. Ekö! binos ya namet lölik. „Ekö! sumolöd as prim liega! Givoy moni mödik tä stonils at. Ovedol liegik”, e givof onis ome.

Stonils binons koldiks, ab nam – ga dalilölöd! – binon hitik, äsva binon lifik, e bosilo dremon.

El Stepan elüsumom stonilis, vemo ebiegom, ed esäkom:

„Kiöpio mutob-li golön?” Om it id äglumikom. Äjonof lüodi me doat, sunädo golöp ämafikon fo om, äs sop, zuo äbinos litik in on, äsä delo. El Stepan ägolom da sop at, dönu älogom glunadivis valasotik ed äkömom ebo lü meinavoböp okik. Älükömom, sop sunädo äfärmikon, ed ävedos, äsä ibinos büo. Lasäril älürönon, älenyümon jänädi len lög oma, e kasät ko legivots süpo äsmalikon, sodas el Stepan äklänedom oni jelü klotem lä blöt oka. Pos brefüp galedan meinädik älükömom. Ispetom ad smilön, ab äloegom pö el Stepan pekobükön malagiti mö mödot plu ka bligäd, zuo pilevälöli efe klada löpikün. „Kis”, tikom, „atos binon-li? Se kis atos edavedon-li?”

Enüdranom ini meinavoböp, edalogom vali ed esagom:

“Pö meinavoböp somik alan debreikonöv somödiko, äsä evilonöv.” Ed ädugom eli Stepan lü meinavoböp votik, otüpo ägivom hinefi okik voböpi at.

Ün del sököl el Stepan äprimom ad vobön, ed ekö! malagit bundaniko ädefalon, zuo regils sa vouldots äprimons ad komädön. E pö etan, efe hinef, – o bisar kion! – nos gudik binon, te stoins nenvöladik e dobanoboins pubons. Süpo galedan äreaфом ad suemön vali.

Äronom lü cif. Äkonom: so e so.

Fövot ofovon.

LÖF MEDÜ SPIKETS (FIN)

Süfül velid (föivot)

Isaías (*nekredäliko*): No kredob osi! Ven limun binon gretik, lubegan miniludon.

Inês: Ab lonülob ole i stipi obik.

Isaías: Kiniki-li?

Inês: If oplöpol dü düp lafik ad bleibön no ...

Isaías: No maleditön-li?

Inês: Nö! No sagön spiket! If oplöpol pö atos, nam obik obinon olik.

Isaías: Vo-li?

Inês (*seidölo oki*): Veratö!

Isaías: Ab dalob bleibön seilön, vo-li?

Inês: Liö! lenö! Mutol spikön nenropo!

Isaías: Atos binon boso fikulik: kösöm pöpik labon völad i lonema.

Inês: Ag! eskeipol bali!

Isaías: Kisi vilol-li? Kösöm binon...

Inês: Natäl telid. Ya naed telid.

Isaías: Pö naed kilid riskäd dabinon.

Inês: Ag! ag! ag! Dinäd at omiplöpon.

Isaías: Ab no nog eprimobs. Ats pesagons desino. Primobsös! Binob in lemödot bluva, in ditreta lemödot!

Inês: Nog bal!

Isaías: Protestob! El „binob in lemödot bluva” no binon spiket. Lü söl alik binonöd stim omik.

Inês: Sio operädol... Küpälolöd: binos düp telid (*jonof gloki*). Dasumol-li yüli? (*Paud.*) Benö! Seil binon baiced.

Isaías: Ha! nu binos ol, kel sagol onis! Magiv egekömon lü magivan.

Inês: Ag! ag!

Isaías: Atos äbinon pöl.

Inês: Danädü pöls notarans kosidons. (*Paud.*) Benö! sagolöd bosii...

Isaías: Kisi osagob-li?... te... das löfob vemo oli... e...

Inês: Üfo sagolöd: lunüpo kupon luflad jüs fino däbrekon.

Isaías: No stigedolöd obi, o läd! No stigedolöd obi!

Inês: Alan lütiron vati lü mü l okik.

Isaías (*mufülölo oki*): Vat! Mü l! O! tom kion!

Inês: Kis ejenon-li ole, o söl?

Isaías: Nos... labob nosi... binos proib ut, kel töbon obi... kösöm et maleditik... jinos lü ob, das eperob täläkti...

Inês: Ovilol-li seivön nulodi?

IV:30:2018

Isaías: Sunädo oseivob oni.

Inês: Sagolöd utosi, kelosi ovilol! Maifükolöd ronäti spikedas e spiketias...
Spikolöd, spikolöd utosi, kelosi ovilol!

Isaías: E stip-li?

Inês: Enosikon. (*Givölo nami okik*). Ekö! binob olik.

Isaías (*kotenik*): Obik! (*Votavögädo.*) E votikans-li?

Inês: No dabinoms! Neai ädabinoms!

Isaías: Galob-li? If slipob, leadolöd laislipön obi; no galükolöd obi.

Inês: Galol löliko.

Isaías: Vo-li? (*Löbunölo dub blesir.*) Klu, God lifomös! Lifonös blesir!... ,la la la! ... (*vilom bradön ofi*).

Inês (*vitölo omi*): Stopolöd! Löf vemikum e bold nevemikum!

Isaías: Slafan ko nam nämik... (*Votavögädo.*) Daloy-li sagön spiketili at?

Inês: Somödo äsä vilol!

Isaías (*finükölo*):... binon tirenan nämikün. (*Gleipomölo nämis ofik*) Ed ol-li?
Löfol-li obi, o silanan obik?

Inês: Takedikolöd: löf okömon poso. Binolöd himatan gudik e leadolöd
progedön dini.

Isaías: Rajanö! No dü del bal ädaglofon el ‚Karthago‘.

Inês: Ed ai konfidolöd vemiko spiketis olik.

Isaías: Binos veratik! Din ojenöl binon din nämöfik. Men mobom... e
dagebof vom.

Inês: Saidö! Bejäfolöd dokümis matikama.

Isaías: Ifi laboy mudi, no mutoy ... kanitön. Ab... (*lü lüloganef*)

Isaías:

Pled peduinon,
ab bü mogolam obas
sunädo pulilon de Inês
desir se ladäl obas.

Inês:

Fredadramat efinikon,
breins mödik ävobons,
plodi olsik begobs
pro „Löf medü spikets”.
(*Körten donikon.*)



KOLON

fa ‚Frank Roger‘, ini Volapük petradutöl fa ‚Hermann. Philipps‘.

1 In zänöp ela ‚European Space Agency‘ (‚ESA‘) zelay me jampänavin bundanik nuni lanälüköl dö desinod jünu vemikün ganeta ot.

In televidaspikot nemediko pabroadöl calospikan ganeta sagom: „El *Ulysses* elänon sefiko su munasürfat, e ya eprimon ad broadön. Beletäv no peskipöl balid Yuropik lü mun eplöpon. Klu klülos, das i Yurop kompenon pö vestig levala. Kludo nämäd mätedafägik nu dabinon näi Lamerikänans, Rusänans, Tsyinänans e Lindänans. Pro ganet obsik atos fe binon te prim levalaseivida-desinoda sublimik. Mens anik ya klienons-la ad drimälön dö beletäv peskipöl, ab atimo mutobs bu val bejäfön preseni e frutidön bundani nünas, kelis el *Ulysses* obroadon.”

Nos pasagon dö sākäds kaenik primü desinod, efe pökanuneds, nuns dö neplöps kaenik, büosagods dö desinod lölik ömiplöpöl. Nu in gased veütik reidoy: „If fin gudos, val gudos”, do desinod ebo te eprimon, plas finon.

2 El *Ulysses* elänon lä top pädesinöl; sitots kaenik valik jäfidons nomiko, e nüns pabroadons lü tal. Atos tefon nunis gudik.

Nefüm semik ye dabinon tefü sākäds, kels ekomädons ebo pos jütükam veigaraketa. Nü sagoy obes, das no kanoy u viloy jonön publüge nulälik magodis balid fa vestigöm munik, sagäds ömsotik papakons. Calospikan ganeta noom seimikis sākädis fefik, e promom, das magods pojonons, „sosus dinäds anik pufidunons”. No kanom plänön kuratikumo dinädis ot.

In medäds niluds ömsotik bundanons dö utos, kelos jenon-la su mun.

3 Magods – bainuniko fa el *Ulysses* pemeköls – päpladons kläno fa bal cäläbans ela ‚European Space Agency‘.

Ots äbinons badakalietiks e jinons magön malis jäfa. No mögos ad fümetön, va binons legiks, peretutöls, u dido pedobüköls.

Pos düps anik, penets dö atos bundanons in medäds sogik, e poso ün del ot el ESA pübön nuni calöfik:

„Filmulamagods fa el *Ulysses* pebroadöls magons dinis nenomöfik, kels yümetons ko sākäds kaenik ebo pos prim desinoda. Anu vestigobs natäli sākädas at, ed ogebädobs mesülis lönedik.”

Ma sagäds se fonäts nesevädik klänatävans eboidons okis ini el *Ulysses*. Atosi calospikan fümädiko noom: „Sagäds at binons nesiäm dastuniälik. Jelamesüls tö levalapof: ‚Kourou‘ vemo sevärans. Zuo pro klänatävans plad saidik no dabinon boidü munavestigöm u raketasitot. Üf neluverätiko men u nim seimik dido äketävonöv, veriko dead isekonöv. Jafäb liföl lenonik ilovelifädönöv vifikumami, loxinadefi e vamotis vemo läs ser.”

4 Magods nog mödikums penotükons kläno. Nendoto jonons magedis menik, kels mufons. Sekü kod at el ESA noganükon gasedemakonferi, e lespetoy nünis nitedik. Calospikan, kel nunom dinädi at, klülo binom bluvik:

IV:32:2018

„Nu kanobs fümükön, das bü deflitam ela *Ulysses* pösods negitodik anik eplöpons ad nūdranön noe ini ziläk peproiböl abi ini vestigöm munik it. Nolavans e jäfüdisevans valik kazetiko fümükons nemögi ad lovelivön tävi de tal lū mun nen medöms lönedik. Too pösods at bo eplöpons tefū atos. Sevobs nosi dö dientifs, motivs e methods onas. Nunis zuik oloseidobs, sosus vestigs obsik ukleilükons dinādi klänöfik at. Fino fredob ad kanön nunön, das sākād at no jinon tupön dunodis nomik ela *Ulysses*. Munavestigöm laibroadon nūnis, ed eprimon ad duinön programi tefū glunivestig.”

Medāds memükons steifūlis būik fuganas lukūnik, kels iklānedons okis in lānamasitot flitōma e milagiko ālovelifādons lutatāvi somik. Alan ye sevon, das flitatāv e tāv da vag levala mu vemo distons.

5 El ‚BBC‘ broadon spikoti ko hi-Somalānan. Vilom blebön nennemik, e lesgom, das binom blod bala klānatāvanas, kels āflitons lū mun in el *Ulysses*.

„Blod obik e jimatan oka ipreparons tävi at mu kälöfiko. No fādo ārivons lifōlo zeilōpi oksik. Iskilükons okis in koldülükama-lucems e dis vat ad kösömükön okis ad vamots läs ser e loxinadef. Āmekons klotemis vami dakipōlis de siolastōf pevāledöl, e mekavastōfasākādīs plujūdik pro loxinastok. Id āsmugons boidio nulūdotis e vati sa dinis votik frutik. Fredob vemo, das blod obik āfāgom ad stunükön levemo nolavanefi lölik dub fümäl, fümād e sufid oka.”

Fövot ofovon in gased mayula.

Vöds nekösömik anik in konotil löpik pegeböls (Lingl., Deut.):

‚BBC‘ - ‚British Broadcasting Corporation‘;

beletāv - expedition, Forschungsreise;

cālāb - staff member, Mitarbeiter;

calospikan - spokesman (-person),

Sprecher;

dastuniālik - sensationalist, sensations-lüstern;

deflitam - departure, Abflug;

desinod - enterprise, Unternehmung;

dunods - functions, Funktionen;

filmūlamagods — video images, Video-bilder;

klānatāvan - stowaway, blinder Passagier;

lānamasitot - landing gear, Fahrwerk;

lānön - to land, landen;

ledesinod - large-scale project, Großprojekt;

medāds - media, die Medien;

medāds sogik - social media, soziale Medien;

mekavastōf - plastics, Kunststoff;

ganet - agency, Agentur;

nūns - data, Daten;

peskipöl - manned, bemannt;

pevāledöl - discarded, ausgemustert;

plujūdik - multi-layered, mehrschichtig;

pōkanuned - error message, Fehlermeldung;

(sākama~)spikot - interview, Interview;

spikot nemediko pebroadöl - live interview, direkt übertragenes Interview;

seividadesinod - mission, Erkundungsprojekt;

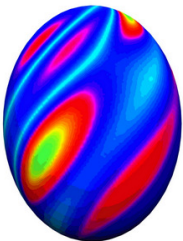
siolastōf - insulation material, Isoliermaterial;

Somalāned - Somalian (pösod), Somalier;

sūrfat - surface, Oberfläche;

veigaraket - transport rocket, Transportrakete;

vestigöm munik - lunar module, Mondmodul.



Mödikis pasatanögis jönik vipom valanes
cifal e redakan:

Herman Philipps



VÖG VOLAPÜKA

Hermann Philipps, cıfal
Beethovenallee 61
D-53173 Bonn - Bad Godesberg
Deutschland / Deutän

Sırkülapenäd Volapükaflenes valöpo

YELOD 28id NÜM: 05 MAYUL 2018 PADS: 33 – 40

O Volapükaflenes valöpo!

In gased at dil lätik bevobota pöpakonäda Luralik dö jiel Khazjajka (= Jisiör) papubon. Lautan ota äbinom el Pavel Petrovich Bazhov (1879 - 1950).

El Bazhov pemotom in züäd pöfädik. Büröletans omik äbinons metali-sesmeitans dutetik. As cil ägolom lü jul tö ‚Jekaterinburg‘. Poso ästudom pö seminar klerik tö zif Luralik: ‚Perm‘. Täno ävobom as tidan. Dü vakens ätevom da Lural. Ün 1918 ävedom boljevan, e dü yels fol äkompenom pö sifanakrig Rusänik. Äbinom redakan dividagaseda, älautom elis ‚feuilletons‘, konotis e skätis. Pos sifanakrig ätävom da topäd Lurala as spodan gaseda di ‚Sverdlovsk‘: nem sovyätik zifa ‚Jekaterinburg‘: nutimo lomazif vicifala obsik: ‚Daniil Morozov‘. Poso äbejëfom timi sifanakriga e lifastadis düföfik in Luralabelem. Edagetom premi di ‚Stalin‘ ün 1943 e dekoti di ‚Lenin‘ ün 1944. Bal poscilas omik: ‚Jegor Gaidar‘ < äbinom balidal Rusäna ün 1992. Ün 2006 änotodom miniludi, das esteifüloy ad venenön omi demü taät oka tefü bolit reiganefa ettimik.

‚Pavel Bazhov‘ äsevädöm bü val demü mära-konlet oka tiädü ‚Malagita-kasät‘ (‚Malakhitaja Shkatulka‘). Ün 2004 (yela-m 125id moteda omik) potamäks Jisiöri kuprinabela jonöls pesegivons, kelis logols dono.

Mayuli jönik vipom valanes redakan e cıfal:

Hermann Philipps



Bela kuprinik Jisiör (fin)

„Luveratiküno”, spikom, „el Stepan eselom lani oka lanane neklinik.”
Cif gespikü atos sagom:

„Atos binon säkäd omik, kine eselom lani, ed obs mutobs dagetön gaenäti. Opromolöd ome, das olibiostadükobs omi pas, posä utuvom stonablögi malagitik mö puds tum.”

Cif ye äbüedom säjänädön hieli Stepan ed ägevom büdi sököl: öfinükoyöd vobi pö eled Krasnogorka.

„Kin”, sagom, „sevon-li omi? Ba fopan at äspikom sapiko ettimo. Zuo us sis brefüp te mün kuprinerik patuvon, kelos koedon dädikön krüdaferi.”

Galedan änotükom ele Stepan utosi, kelos piflagon de om, ed etan ägespikom: „Kin üfo deimon-li libi? Osteifob, ab va otuvob u no, osekidon de fät obik.”

Suno el Stepan etuvom pro oms stonablögi somik. Esetiroy oni löpio. Pleidüloy, ekö! so binobs! Ab no estadükoy libio eli Stepan. Epenoy dö blög dalabane ä noubane, ed etan ekömom – ga dalilölöd! – de ‚Sam-Peterburkh’* it. Posä eseivom vali dö jenot, büedom kömön foi ok eli Stepan.

„Ekö!” sagom, „yulob ole nämätü stim obik noubana, das olibiostadükob oli, üf utuvol pro ob stonis malagitik so gretikis, das – valemo – okanoy becöpön onis ad mekön stafädis lunotik pu mö brasads lul.”

El Stepan gesagom: „Ya balna ecütoy obi. Nu binob plakilabik. Büiküno penolöd lelivapenedi, pas pos atos osteifob, ed oblufobsöd, kelos odavedon se steifs obik.”

Dido cädan ävokädom, ätagom me futs okik, ab el Stepan äbleibom laidälön in otos:

„Tio eglömob: openolöd lelivapenedi i pro jigam obik, voto stad binon-la bisarik, sevabo if ob it obinoböv lelivan, e jimatan obik obinoföv ön dutet.”

Cädan daküpom, das hilepul no binom blegälik. Epenom ome dokümi.

„Sumolöd!” spikom, „ye osteifolöd bligäliko!”

Ed el Stepan bleibom dönuön otosi: „Val osekidon de fät.”

Dido el Stepan ätuvom vali. Äfasilos pö om, ibä itüvülom lölöfiko ninedi bela e Jisiör it iyufof omi. Äbecöpoy malagitablögi at ad stafäds ut, kelis ineodoy, äsetiroy onis löpio, e dalaban ädesedom onis asä ditibotis lü glüg cifikün in ‚Sam-Peterburkh’. E stonablög ut, kel petuvon büiküno fa el Stepan, jünu binon in zif obsik, asä sagoy. Spalükoy oni asä bisaroti.

* Fom cogik ä lukomunik, kel sümon ma pron ad nem calöfik: ‚Sankt-Peterburg’). El ‚sam’ binon pönop jonik: „it”, kel is kazeton, das el ‚Peterburg’ binon cif vemo veütik, efe ettimo cifazif Rusäna.

Sis tim et el Stepan binom lelivan, e pos etos in els Gumjoshki divs valik äsva enepubons. Gudos, if lasürs komädons, ab dobanoboins mödikumo.

Ya älliloy vero nosi dö regils e vouldots, e malagit ämoikon, vat äprimon ad neletön vobi. So sis tim et meinäd di 'Gumjoshki' eprimon ad läsikön, e poso tuvatom igo ekoedon mosadön oni. Äsagoy, das Jisiör izunof demü stafäds, bi ilöodoy onis ninü glüg. Atos leno pliton ofi.

El Stepan i no ädagetom läbi pö lif. Imatikom, ikoedom davedön famüli pö ok, imeikom domi, kluo iledunom vali, äsä zesüdos. Älifomös takedo ed äfredomös, ab äglumikom, e saun oma äfibikon. E so äguirom küpidiko.

Binölo malädülik, edatikom ad läremön grälädagüni ed ejäfälikom ko yag. Ed ai – ga dalilölöd! – lükömom lü meinäd di 'Krasnogorka', ab no lüblinom jibemi lomio. Seimna ün latayels so emogolom, e geköm no jenon. Ün tim anik bleibom fabinön, ün tim votik bleibom fabinön... Kiöpio ereafom-li? Dido ekobükoy menis, eprimoy ad sukön. Ed om – ga dalilölöd! – seatom in stad deadik pö meinäd lä ston geilik, äsva smililom, e günil oma pö top ot deo seaton, no ejütöy me on. Utans, kels älürönons bü votikans, äsagons, das nilü deadan ilogons jilasärili grünik, zuo so gretiki, das neföro soms ikomädons-la pö topäds obsik. Seadof-la sus deadan, löükof kapi oka, e drens nenropo tofons pö of. Pas ven mens elürönons nilikumö, of – hö! – sui ston, e sunädo enepubof, sodas pas kanoyöv memikön, vio elogotof. Posä elovepoloy deadani lomio ed eprimoy ad blümükön lavölo ad sepülam, loegoy pafäipedön vemo nämöfiko nami bal oma e töbo süstegön de on grenilis grünik. Namet lölik onas binon. Fädo is sevan ömik komom, posä elogedom flano grenilis, sagom:

„At ga binon smaragoin kuprinik! Stoin leseledik ä jerabik. Lieg vemik peblibükon lä ol, o 'Nastas'ja'! Kipladao stonils at üfo epubons-li pö om?“

Jiel Nastas'ja: jimatan omik < plänof, das neai edeadölan äkonom dö stonils alseimik somik. Dido älegivom ofe kasäti, nog ven äbinof jigam. Kasät binon gretik ä malagitik. Mödikos gudik binon in on, ab no stonils somik. No älogof oni büo.

Äprimikoy ad süramenön stonilis et se nam deadik ela Stepan, e sunädo ädäfalons ad püf. So ün tim et no edatuvüloy, de top kelik epubons pö el Stepan. Poso äduseboy eledi Krasnogorka. Ekö! mün komunik braunaredik ko lunid kuprinik. Latikumö seiman ädatuvülön, das stonils et ibinons drens Jisiöra bela kuprinik, kelis el Stepan ilabom. Äselom onis – ga dalilölöd! – neke, äkipedom onis kläniko demü okikans, ko ons id älasumom deadi. Liö!

Ekö! kiof klülädo binof ga bela kuprinik Jisiör!

Binos lied pro badikan ad kolkömön ofi, i binos fred nemödik pro gudikan. ■



Danüdan lefredik

Se „Volapiükagased pro Nedänapüikans”, 1946, nüm: 5.

In Siyop seimna reg ‚Nabussan’ penemöl äreigom. Plin at älabom ladäli vemo gudiki, e pälöfom kludo i vemo fa pöp oka. Ab to patöfs gudik valik oma nog mens mödik ädabinons, kels ämigebons gudi e konfidi omikis, ed äcütons ed äbetifons omi. Guvan omik tatadiva äbinom tifan gretikün, ed ägevom vo sumätöfanos okik sami vemo badiki. Reg äsevom sio, das päbetifom, e ya ömna icälodom tatadiviguvani votik, ab oms valik äbetifoms eli ‚Nabussan’ gudik. Igo kösömot ivedon, das reg ägetom dili smalikün tripagetotas valik, e dil gretikün äreafon ini poks tatadiviguvana e dugädanas omik.

No äsevölo säditretamedi reg: ‚Nabussan’ ägolom lü konsälal bäldik omik: ‚Zadig’, ed äsäkom ome: ‚Ol, kel sevol dinis so mödikis, no kanol-li datikön medili, dub kel dagetob tatadiviguvani, kel no betifom obi? o ‚Zadig’!’

„Klülüko sevob atosi”, el ‚Zadig’ sapik ägespikom. „Tonos ba bosu bisariko, ab sevob modi ad dagetön mani snatik.”

Reg älogom bosu nekredölo, ab ga äledesiro m sekü nuläl ad lezilön osi, ed äsäkom konsälale okik utosi, kelosi ömutomöv dunön.

„Binos vemo balugik, o mayedal!” el ‚Zadig’ älaispikom. „Levokor lisitanis pro cal guvana tatadiva, e begor mane alik ad danüdön lo or. Utan, kel danüdom fasiliküno e leitiküno, binom man snatik, ed omi kanor takedo cälön tatadiviguvani.”

Reg sio äcedom osi modi bisarik, ab älabom konfidi tu gretiki in konsälal bäldik oka, ad nedemön konsäli omik, e kludo äbüedom notükön, das tatadiviguvan nulik päsäkom. Mödot gretik lisitanas äkömon ad nunädon oki, ibä mödikans ädabinoms, kels sio äsevoms, das ökanoms tifön rege pö cal at so mödiko, äsä öviloms. Lisitans valik pägetedoms fa konsälal in sälun magifik; valodo demädilabans 58 ädabinoms. El ‚Zadig’ sapik nu äsagom omes, das ämutoms golön lü lecem miedöl, kö reg ästebedom omis. Äjonom omes golöpi, da kel ämutoms golön ad kömön ini getedalecem. Golöp at ye no pilitükon vemo gudiko, ed äninädon bundano diamainis e pärlatis jerabikis valasotikis, e nog mödikis yegis goldik e lagentikis, kels so äseatons us, das äkanons fasiliko pamosumön.

Ven lisitans valik ikömoms ini getedalecem, reg: ‚Nabussan’ äbegoms omes ad vilön danüdön lo om, kelosi klülüko no äkanoms refudön rege okas. Ag! ag! danüdans kiobisarik atans äbinoms! Ti no balan valikanas äkanom feapladön futi, bi ädredoms, das bos öfalonöv se poks oksik, ud ösleafonöv se klots okas, ibä in golöp itifoms utis, kelis ebo ikanoms gleipön. Äbinos jenöfiko klaunöfik ad logön, vio tifans valik at ko logod dredälük nog ästeifüloms ad danüdön.

Bevü oms ye man bal ädabinom, kel ai ädanüdom lefrediko e leitiko, e stuniko älogom lü kelisitans, kels äjästoms so bisariko. Danüdan lefredik no pätipom dub yegs pitiföl, ed äkanom kludo fovön ad danüdön ladälajuito.

Ven plösen idulon saidiko lunüpiko, tifans valik päfanäbükoms, e no äskeapoms de pönod oksik. Klülüko danüdan lefredik päcälom tatadiviguvan. Pö jenet at reg no äpidom cäli oka, ed ädanöfom lü el ‚Zadig’ sapik demü konsäl gudik oma. ■ →

Vöds anik in konotil löpik pegeböls:

- demädilaban** interested person, Interessent, interessato;
dugādan companion; Begleiter, accompagnante;
getedalecem reception room, Empfangszimmer, salon de reception;
sādīretamed remedy, Mittel zur Abhilfe, remedio;
sumätöfans subordinates, Untergebene, subalternes.
-

KOLON (fin)

fa ‚Frank Roger‘, ini Volapük petradutöl fa ‚Hermann. Philipps‘.

Jäfüdisevan e cäläbs di ‚ESA‘ refudons lesagis mana et, ab no kanons lonülön plāni votik tefü duinod klānatāvanas. „Vestig obsik progedon, e bo okanobs fino kleilükön klänöfoti at“, calospikan āsagom.

6 Fino el ESA notükon filmüli kleiliko magedis menik tel jonöli, kels grobagolons zi su munasürfat. Lenlabons levalaklotemis grobiko penägölis kobo, kels ye jinons jäfidön gudiko. No klülos, kelosi dunons, bi duns onas mödadilo jenons plödü logamaveitot käma.

Plānans anik bedotons legi magodas at, el ESA ye fümükon, das binons liegiks. Calospikan sagom: „Binos milagik, das pār at lifiko erivon muni. Ab no okanons lovelifön us. Mu suno no plu olabons loxini, nulüdotis e vati, e leno mögos ad veigön stokis nulik usio. Zuo vamotadists levemik e gravitatanäm pülik dareigons. Dredobs, das benoplöp at suno ofinon.“

Medāds bevünetik veitöfiko bejāfons fikulis e töbis munibelödanas Somalānik No plu seiman nitedälön dö seividadesinod voik ela *Ulysses*.

7 Grups Somalānanas in läns anik efünons benodālafundi gönü el ‚New Mogadishu‘ – so nemons oksiki „koluni balid plödü tal“. Lecedons oni spelatopi pro pöp de meds lönik sekidöl. „Fugans de topäds dub krig, kaot, e faem paglagöls, neseimo plu binons benokömiks. Lotidaläns valik lesagons, das nütevana-dilots okas ya perivons u pepluons. Mög te balik dabinon, efe ad tuvön horitis nulik, e ad golön usio, kö nog binoy benokömik, kö no kanoy pagesedön, kö kanoy fomön fütüri nentupo, igo if teoro nemögos. Stebedobsöd!“

8 Dönu dastunanun dö seividadesinod munik sūpādon menefi: Ji-Somalānan et levemo grodof! Atosi küpoy kleiliko in magods nulik fa el ESA penotüköls. Atos i pafümükon fa blod bainunik hiklānatāvana et, kel binom-la fat cila. Igo plānom, das atos binon dil desinoda gretik, kel suno odavedon lo „poblibans“ (sevabo: pöps su tal).

Man epedom bali kāmas ini gul votik, e nu kanoy logön fasilikumo utosi, kelosi pār dunon sūrfatü mun. Nilü munavestigöm stukot smalik davedon, kel binādon me maters u pesmugöls boidio u pesumöls de vestigöm it. Logoy masati grūnik dis diled dulogamovik mekavastöfa u glāta.

Sagāds mödik sirkülons in medāds. Pār stabükon-li munazānädöpi smalik? Kis binon-li masat grūnik et? Anans niludons, das binādon me lalegs u plans votik fidabiks loxini prodöls. Binos-li prim vatafeila demü lifaneodots „kolunanas“? Dido fütür odabinon-li pro telans at uto, kö lif no peledon mögik?

9 Nun dö mated cila su mun – cil menik balid no su tal pemotöl föro in jenotem menefa – ga bluvükon menis e kodon disputis mödik.

Anans blamons palis: No kanoy gidükön ad labön cili in züäd neflenik ta lif; hipul – üf neluveratiko olovelifädöm-la delis balid oka – omutom daglofön nen bäldotakompenans e löliko fagü lomavol okik; fütüraprognod omik balik binon töb nenfinik tefü lovelifädam.

Nolavans anik sagons, das obinos nitedik ad küpedön fluni gravitatanäma pülik ad daglof cila. Demü atos lüjedoy ones blamis valasotik – as sam: das no binons baiädü vol jenöfik.

Blod fata (ziom cila) ecälom oki it „nunali ela ‚New Mogadishu‘ su tal”. Ma om moted at fümükön lanäli siämü spiked: „Step balid peduinion ad kolun beniköl, lifafägik: far spela pro fugans valik da vol lölik!”

Pö levalaspada-pofs in Lamerikän e votaseimo sefamesüls e daküped pavemükons. Kudoy, das nuns dö plöp Somalänanas et palecedon-la as dasam e kanon-la davedükön steifülis fuganas votik ad nükripädön ini levalaspada-veigöms.

Fuganefs yubons e zelons, bi din nemögik nu evedon tikovik, ledesirs ba ojenöfikons, horits nulik e no pespetöls maifikons. Dabinos magod fata pleidik, vio fo käm ela *Ulysses* kipom löpo nulo-motäbi omik, kel lenlabon levalaspada-klotemi plitülik (fümo büo pemeköli). Nendoto binos magod mu pepaköl föro. ■



benodälafund - benefit fund, Wohltätigkeitsfonds;

daküped - surveillance, Überwachung;

levalaspada-klotem - space suit, Raumanzug;

levalaspada-veigöm - spacecraft, Raumfahrzeug;

lifaneodots - necessities of life (basic needs), Lebensbedürfnisse;

loditalän - host country, Gastland;

munazänädöp - moon base, Mondbasis;

nütevanadilot - immigration quota, Einwanderungsquote;

vatafeil - hydroponics, Hydrokultur.

Koräkots tefü dil balid konota at in gased prilula.

Pad: 31, bagaf: 3, kedet 2^{id}: cäläbans → cäläbanas;

kedet 5^{id}: medäds sogik → medäds sogädik.

Pad: 32, kedet 1^{id}: deflitam → deflit.

kedet 3^{id} donao: mekavastöfasäkädis → mekavastöfasakädis;

vödalised: medäds sogik → medäds sogädik.



,PROMETHEUS‘.

fa el **Johann Wolfgang von Goethe**, tradutod fa ‚Hermann Philipps‘.

Tegolöd sili olik, o ‚Zeus‘!
me lefogafogül
ed okskilükolöd – äsä hipuls,
kels säkapoms tilis –
me kvärabims e belasömits.
Ga mutol tali oba
leadön laidabinön,
e ludomi obik,
keli no äbumol,
e furnodi obik,
gluti kela
nebönol obe.

Nosi pöfädikün sevob
dis sol ka ols, o gods!
Döföfiko nulödols
me sakrifotatrips
e plekaväp
mayedi olsik,
defädolsöv, if cils
e lubegans no binonsöv
fopans spelik.

Ven ob as cil äditretöl
ni äsevob yufi ni konsäli,
tän logis älöükob
lū sol, äsva us binonöv
lil leliöl ploni obik,
lad äs obik,
miseröl dränäläbi.

Kin-li äyufon obe
ta viläd elas ‚Titánes‘?
Kin üfo äsavon-li
obi se dead, se slaf?
No eduinol-li üfo it?
o lad saludiko glutöl! –
yunik, gudik, e pecütöl –
ädanolöd-li demü sav
slipölani löpo?

Pro kis-li oli stimoböd?
Föro äsofükol-li
pefledölana dolis?
Ätakedükol-li föro drenis
pedredälükölana?

Bedecke deinen Himmel, Zeus,
Mit Wolkendunst!
Und übe, Knaben gleich,
Der Disteln köpft,
An Eichen dich und Bergeshöh'n!
Mußt mir meine Erde
Doch lassen steh'n,
Und meine Hütte,
Die du nicht gebaut,
Und meinen Herd,
Um dessen Glut
Du mich beneidest.

Ich kenne nichts Ärmeres
Unter der Sonn' als euch Götter!
Ihr nähret kümmerlich
Von Opfersteuern
Und Gebetshauch
Eure Majestät
Und darbtet, wären
Nicht Kinder und Bettler
Hoffnungsvolle Toren.

Da ich ein Kind war,
Nicht wußte, wo aus, wo ein,
Kehrt' ich mein verirrtes Auge
Zur Sonne, als wenn drüber wär
Ein Ohr zu hören meine Klage,
Ein Herz wie meins,
Sich des Bedrängten zu erbarmen.

Wer half mir
Wider der Titanen Übermut?
Wer rettete vom Tode mich,
Von Sklaverei?
Hast du's nicht alles selbst vollendet,
Heilig glühend Herz?
Und glühtest, jung und gut,
Betrogen, Rettungsdank
Dem Schlafenden dadoben?

Ich dich ehren? Wofür?
Hast du die Schmerzen gelindert
Je des Beladenen?
Hast du die Tränen gestillet
Je des Geängsteten?

No äsmiton-li obi ad man
tim valanämädik
e fät laidüpiik:
söls oba äd ola?

Äcedol-li ba,
das sötoböv lifi hetön,
fugön ini däsärts,
bi no ämadikons
floradrimis valik pula?

Is seadob, menis fomob
ma sam obik,
tribüti leigöl ad ob,
ad liedön, drenön,
juitön e fredön,
e no stümön oli,
soäs ob!

Hat nicht mich zum Manne geschmiedet
Die allmächtige Zeit
Und das ewige Schicksal,
Meine Herren und deine?

Wähttest du etwa,
Ich sollte das Leben hassen,
In Wüsten fliehn,
Weil nicht alle Knabenmorgen-
Blüenträume reiften?

Hier sitz' ich, forme Menschen
Nach meinem Bilde,
Ein Geschlecht, das mir gleich sei,
Zu leiden, weinen,
Genießen und zu freuen sich,
Und dein nicht zu achten,
Wie ich!

Nuns dö Volapük in Brasilän (1)

se ‚Germania / Deutsche Zeitung für Sao Paulo und Rio de Janeiro‘.

Liman Brasilänik Volapükagrüpa pö ‚Facebook‘: ‚Matheus Kaufmann‘ esedob redakane yegeedis anik se ‚Germania‘: gased Deutänapükik pro nütevans Deutänik in Brasilän. Mödikans onas no nog äkanons spikön Portugänapüki, e gaseds somik äbinons medäd balik, me kel atans seivons nulodis se vol lölik. Vü volakrigs: 1 e 2 < geb Deutänapüki peproibon in Brasilän. Nutimo ye gaseds anik Deutänapükik dönu dabinsons in län at.

1883 tobul 6.

Wer noch nichts vom **Volapük** gehört hat, der beeile sich, damit bekannt zu werden, denn es ist nichts weniger als die künftige Weltsprache, das internationale Verständigungsmittel, mit dem alle Sprachen der Erde unter eine Zunge gebracht werden sollen. Dieses Volapük, eine der grössten Errungenschaften unseres glorreichen Jahrhunderts, ist die Erfindung des katholischen Pfarrers Johann Martin Schleyer in Litzelstetten bei Konstanz am Bodensee. Die Grammatiken und Wörterbücher sind schon fertig oder doch in Arbeit, Volapükvereine haben sich gebildet und geben ein Volapükblatt heraus. Hier eine kleine Probe aus der Uebersetzung der österreichischen Volkshymne in's Volapük. Der Verein in Meidling bei Wien hat sie geliefert. Die Verse: Fromm und bieder, wahr und offen — Lasst für Recht und Pflicht uns steh'n — Lasst, wenn's gilt, mit frohem Hoffen — Muthvoll in den Kampf uns geh'n! lauten auf volapükisch: Redälükó, bafölikó — Stanobsöd plo git e blig; — Stánobsöd kó spel gäliko — Lánimiko id in klig!

Utan, kel nosi nog elilon dö **Volapük**, spidonös ad seivön oni, bi binon jenöfiko volapük fütürik, sevabo: suemükamamedöm bevünetik, kel sötön opladulön pükis valik tala. Volapük at: bal dagetotas gretikün tumyela glörik obsik < binon datuvot pädana: ‚Johann Martin Schleyer‘ in ‚Litzelstetten‘ nilü ‚Konstanz‘ len ‚Bodensee‘. Gramats e vödabuks ya blümons u pamekons, Volapükaklubs edavedons e pübons Volapükagasedi. Ekö! logolsös sami smalik se tradutod netahüma Lösteränik ini Volapük fa klub tö ‚Meidling‘ nilü ‚Wien‘ peblünöli. Liäns: ‚Fromm und bieder, wahr und offen — Lasst für Recht und Pflicht uns steh'n — Lasst, wenn's gilt, mit frohem Hoffen — Muthvoll in den Kampf uns geh'n!‘ < tonons Volapüko: ‚Redälükó, bafölikó* — Stanobsöd plo git e blig; — Stánobsöd kó spel gäliko — Lánimiko id in klig!“

* Bükapöks: Redaliko → Reladiko;
bafoliko → baföliko.



VÖG VOLAPÜKA

Hermann Philipps, cıfal
Beethovenallee 61
D-53173 Bonn - Bad Godesberg
Deutschland / Deutän

Sirkülapenäd Volapükaflenes valöpo

YELOD 28id

NÜM: 06

YUNUL 2018

PADS: 41 – 48

O Volapükaflenes valöpo!

Gased atmulik ninädon poedoti fa kadäman: ‚Zhang Yutong‘ se Deutänapük ini Volapük petradutöli. Tefon poni stonik love flumed: ‚Main‘, len kel zifs veütik topons: ‚Würzburg‘, ‚Aschaffenburg‘, ‚Hanau‘, ‚Offenbach‘ e ‚Frankfurt‘. Ettimo pon veütik at love el Main äbinon ‚Alte Brücke‘ tö ‚Frankfurt‘. Pädistukon e pänätükon dönu pu degjölina. ‚Frankfurt‘ ävedon liegik e gretik dub tedam, e pon at äbinon mu veütikün pro ted vü dils sulüdik e nolüdik reigäna Deutänik. No sevobs ye, va pon at tö ‚Frankfurt‘ äbinon ut, love kel ämutoy danüdön, bi stonapons votik love flumed: ‚Main‘ ädabinons i pö zifs votik. Etflanü pon topon ‚Sachsenhausen‘, kö podamustapöbs mödik dabinons.



Atos ba äbinon kod, das mens ämutons danüdön, ven ägolons love pon.

Yunuli jönik e podamusti saidik dü hitatim
vipom valanes redakan e cıfal:

Hermann Philipps

Poyümot: -at: timakompenian cenik Volapüka (1).

fa ‚Daniil Morozov‘.

1. El -at in Volapük rigik.

Poyümot: -at < pagebon in Volapük sis tim püba buka balid dö mekavapük at. Ya buk tiädü ‚Volapük die Weltsprache. Entwurf einer Universalsprache für alle Gebildete der ganzen Erde‘ („Volapük: volapük. Disin püka valemik pro kulivan alik tala lölik“) fa el ‚Schleyer‘ äninädon vödis sököl: *poedat (latikumo ävedon poedot), *benat (nutimo: benolab, ben, saun), *cödat (nutimo: cödot, cödet), *lanedat (nutimo: feilav), penat (ün yel: 1880 < vöd at pätraduton dub el ‚Malerei‘ Deutänapükik, klu äbaiädon ko subsat nuik: pän u pänav; sinif ela penat päceinon ad ut nuik ün yel: 1882 < pö laut dabükota telid vödabuka calöfik). Primo el -at äbinon poyümot plusinifik ed äsümon ma siäm ad poyümots votik (-äd, -öf, -ot, e ret; logolös taibi!). Bo plusinif somik no äpliton Volapükanis (keninükamü datuval), e hiel ‚Schleyer‘ ävotükom eli -at ad poyümots distöfik, lepato pö prepar dabükota folid vödabuka okik. Suviküno el -at päpladulon dub poyümots: -ät (1), -ot, -od (2), sevabo:

- 1) *bälebukat → *vöbutedät; *steifat → *steifät; *lanedat → *lanedät; *cödat → cödat; *klödat → *klödät;
- 2) *lägludat → *lägludot; *poedat → poedot; *steilat → steilot; *fünat → fünod.

Tefü poyümots pladulik ettimik votik logolös taibi (su pad: 43)!

So dü yels mödik el Schleyer ästeifom ad leodükön vödidefomami Volapüka e samo ad miedükön gebädi poyümota: -at. Too latikumo binet ot id äprimon ad pälenlägön len stamäds numavödas, dö kelos reidolös dili balidfovik yegeda obik!

2. El -at pö numavöds.

Bo Volapükans valik sevons, das poyümot -at palenlägön len numavöds ad nemön konleti yegas (suvo canas) ma num onas, as sam: degtel-at (de numavöd voik degtel). Nom tefik penunon in bagaf: 191 < ela Gramat Volapüka fa hiel Arie de Jong.

Binos nitedik, das poyümot so benosevädik e so suvöfik Volapüka no pägebon primao efe sis tim Volapüka rigik. Ma lebuk famik yela: 1880 < fa datuval poyümot -el pägebon pö numavöds pla el -at nutimik, bi бүkot pemäniotöl ninädon vödis sa tradutodis sökölis:

- *balsel = ‚Zehner‘ (nutimo: degat),
- *balsetelel = ‚1 Dutzend‘ (nutimo: degtelat),
- *telel = ‚Zweiheit, Paar, Zweizahl‘ (nutimo: telat),
- *kilel = ‚Dreiheit‘ (nutimo: kilät; subsat evönädiköl: *kilbalod i baiädon ko el kilät),
- *tumel = ‚Hundertzahl‘ (nutimo: tumat).

In dabükot telid vödabuka calöfik (1882) lä ats päläükon vöd: *milel (tradutod calöfik ettimik: ‚Tausender, Zahl Tausend‘). Zuo miedet subsata:

- *kilel < pävotükon ad el ‚Dreier, Dreizahl‘ (nutimo: kilat).

VI:43:2018**Taib.** Votükams vödas ko poyümot: -at.

Vödabuk calöfik			Tradutods calöfik tumyela degzülid
yela: 1885	yela: 1888	nuik	
<i>El -at sümon ad el -am</i>			
bälebukat (sis 1882)	vöbutedät	ted neflifedabukas	Antiquariat
zülagat (sis 1882)	zülagat	sirkulam	Zirkulation (Lesezirkel)
<i>El -at sümon ad el -äd</i>			
steifat	steifät	steifäd	Kandidatur
penat(am) (sis 1880)	penat(am)	penat	Federzeichnung
pükat (sis 1882)	pükat	spikot, spikäd	Vortrag, Rede
<i>El -at sümon ad el -öf</i>			
petidölat (sis 1882)	petidöf	nol	Gelehrsamkeit
<i>El -at sümon ad el -av</i>			
lanedat (sis 1880)	lanedät	feilav	Landwirtschaft
<i>El -at sümon ad el -iär</i>			
godabodat (sis 1882); godabod = els säned saludik, köarist nu	godabodat	stoensor	Monstranz, Ostensor(ium)
<i>El -at sümon ad els -od, -ot</i>			
bäledat (sis 1882)	bäledub, vönub	bäldot, vönöt	Altertum
benat (sis 1880)	benat	benolab, ben, saun	Wohlsein
benodat	benodat	benefid	Benefizium
bligat (sis 1882)	bligat	bligod, dapan	Hypothek, Obligation
cödat (sis 1880)	cödät	cödöt, cödöt	Entscheidung, gerichtliche Erkenntnis, Urteil
dik(at) (sis 1882)	dik(at)	dikot	Diktat
fünat (sis 1882)	fünod	fünod	Stift, Stiftung
linedat (sis 1882)	linedat	bordajul	Internat
klödat (sis 1882)	klödät	kredät, täk, kreditod	Kredit
lägludat	lägludot	kobiokleb	Agglutination
nedilat (sis 1882)	nedilin	taum, bos nedilovik	Atom, Unteilbares
poedat (sis 1880)	poedot	poedot	Gedicht, Poem, Dichtung
telapükat (sis 1882)	telapükat	telspikot	Dialog, Zwiegespräch
steilat	steilot	steilot	Destillat
numat (sis 1882)	numat	numat	Ziffer

Noet: If vöd ya äkomädon bü yel: 1885, tän yel puba balidnaedik in vödabuk calöfik penunon vü kläms.

VI:44:2018

Poyümot pabejäföl ko siäm nutimik balidnaedo äpubon te ün yel: 1885, sevabo in dabükot kilid vödabuka calöfik fa datuval. Buk et äninädon päris sököl vödas sümik me poyümits: -el, -at < pädistidölas:

*balsetelel = ‚Zwölfer, 12Zahl, 1 Dutzend‘ (nutimo: degtelidan u degtelat),

*balsetelat = 1 Dutzend (= degtelat),

*tumel = Zahl 100, Hunderter, Hundertzahl (nutimo: tumidan u tumat),
tumat = ‚das Hundert‘ (vöd at pagebon jü atim),

*mielel = ‚Tausender, Zahl tausend‘ (nutimo: milidan u milat),

milat = ‚das Tausend‘ (jünü pagebon).

In vödabuk okik gretik Volapüka ü dabükot folid vödabuka calöfik hiel Schleyer ya ädistidom pö numavöds poyümotis: -el, -an, -iel, -at. Leigodü dabükots büik vödabuka calöfik äpubons vöds: *balsat, *balsiel, *balseteliel, *kiliel, *tumiel, *miliel. Leigodolös tradutodis ettimik vödas sümik me poyümits pädistidölas:

De el bal.

*balel = ‚Einer (Person)‘ (nutimo: balidan),

*baliel = ‚Einer: Sache‘ (nutimo: balat).

De el bals.

*balsat = ‚zehn Stück‘,

*balsel = ‚Zehner (Person)‘,

*balsiel = ‚Zehnerzahl‘.

De el balsetel.

*balsetelat = ‚Dutzend‘,

*balsetelel = ‚Zwölfer (Person)‘,

*balseteliel = ‚Zwölfzahl‘.

De el kil.

*kilel = ‚Dreier‘; (kilan),

*kiliel = ‚Dreier, Dreizahl‘.

De el tum.

tumat = ‚das Hundert, 100 Stück‘,

*tumiel = ‚Hundertzahl, Zahl 100, Hunderter‘.

De el mil.

milat = ‚das Tausend, tausend Stück‘,

*miliel = ‚Tausender, Zahl Tausend‘.

Klülos, das el Schleyer ästeifüloom ad leodükön gebädi yümotas Volapükik – pato elas -el, -iel –, ed äsludom, das poyümot: -el < ai ömuton sinifön pösodi, igo pö lenläg len numavöd rigavödik. Ma vödabuk yela: 1888, subsats: *kilel, *tuman < ämalons-la pösodis ed älabons-la vödis siämaröletik efe tefädo elis kilan, tumel. Latikumo, efe pö laut zao ün yel: 1889 < vobota tiädü „Glamat popiko-katekik volapüka“ (sevabo: Gramat pöpediko kategöfik Volapüka), datuval äplänom disti vü els -an, -el, -iel < po numavöds ön mod sököl (saitob bagafis de 108 jüesa 110):

VI:45:2018

„108. Kitim lägon silabi *an* po stabanuvödi?

Lä pösods plüdik, a. s. zülan (o. b. solat regana zülid ...)

109. Kitim lenlägon silabi *el* len stä(ma)silabi?

Lä pösods bosu bevoleköls, bevobädöl u meköls, a. s. lä *namunans: glokel meköl gloka'numis bal jü balsetel: balel, te lel ... jü balsetelel ...*

110. Kiüp (kiöp) lenlägon finoti *ièl*?

Lä dins: num, nüm ...; a. s. tumièl, o. b. num tum ...”

Vilob boso votükön ma noms nuik Volapüka plänedis ela Schleyer, dat Volapükans valik tima obas kanons suemön kuratikumo tikodis ettimik datuvala:

„108. Kitimo (u: pö jenets kinik) pladoy-li silabi: *an* < po numavöd voik?

Pö pösods seimik <ma sökaleod u ma numat kaladik>, as sam: *zülan (sevabo soldat rejimena zülid, ...).

109. Kitimo lenlägoy-li silabi: *el* < len stamäd balsilabik?

Pö pösods bosu jenöfüköls, prodöls u meköls, as sam pö <nems> febodanas: glokel meköl glokanumatis de numat: bal < jü numat: degtel: *balel, *te lel, ... jü *balsetelel, ...

110. Kitimo (kiplado) lenlägoy-li finoti: *iel*?

Pö dins: num, nüm, ... a. s. *tumièl, sevabo tumat, ...”

Ma bagafs: 91, 92 < lebuka änu pesaitöla subsats ko poyümot: -iel de numavöds pedefomöls kanons malön kladi matematik numas u numi, kel pamüedon dub num ömik nen müedaret. Sams: tum, teltum, kiltum dutons lü *tumiels (nutimo sagoyöv: tumats); num: foltumkildegzül < binädon me *tumiels (nutimo: tumats) fols, *balsiels (nutimo: degats) kils e *baliels (nutimo: balats) züls. Binos nitedik, das el Schleyer in gramat balid püka okik me Volapük it pilautöl no ämäniotom defomami subsatas de numavöds dub lenläg poyümota: -at. Ba ävilom finidön gebi yümota at pö jenets somik. I binos nitedik, das nom tefü -el as poyümot pösodik pö numavöds no äjinon binön staböfik. Nog ün yel: 1892 < tidabuks kanons ninädön samo vödi: *te lel ko tradutod: telat < ü kuratikumo: el ‚paar’ Nedänapükik (logolös eli: ‚Theoretisch-practisch leerboek der Wereldtaal’ fa ‚H. A. S. Schrijnemakers’, pads: 129, 149, 170!).

Timakompenans ela Schleyer no äjinons suemön disti vü defomots, kels ämutons padistidön de ods me poyümots: -el, -iel, -an (ed el -at). Ba difs küpidik vü dabükots difik vödabuka ävedükons-la dini at mu fikuliki. Cedob, das sekü kod at hiel M. W. Wood pö vödabuk saido lölöfik okik Volapüka de yel: 1889 < ävitom ad miedetön subsatis anik, äsva ävilom-la välön e kipedön vödi te bali subsatas anik tuvemo ma siäm sümikas fa ‚Schleyer’ pidatikölas. As sams, lebuk fa ‚Wood’ älabon päris sököl subsatas ko poyümots difik: 1) *balel (ko tradutod: ‚one (person)’), *baliel (‚one; one thing’); 2) *te lel (‚two; pair; couple’), *teliel (‚brace; couple; pair’). Leigüpo fomas: *balsat, *balsel, *balsiel < el Wood ägïvom te eli *balsel (ko tradutod Linglänapükik: ‚ten (Numeration.)’), fomas: *balsetelat, *balsetelel, *balseteliel < te eli *balsetelat (tradutod: ‚one dozen’), fomas: milat, *miliel < te eli milat (miedet: ‚thousand (feet, pounds, etc.)’). Vödabuk ot no äninädon defomotis numavöda: tum.

Bo pö bebob fovik nenropik Volapüka u ‚Schleyer‘, u ‚de Jong‘ äsludom ad veitöfükumön räyuni gebäda poyümotä: -at < pö numavöds ed ad finidön poyümotis leigasinfik demü flag tikava. *Fövot ofovon in gased yulula.*

Vapasfers planetas (1).

Se „Volapükagased pro Nedänapükans“, 1953, nüms: 1 e 2.

Söl: ‚Adams‘: dilekan küpedöpa su el ‚Mount Wilson‘ < elautom in ‚Die Umschau‘ yegedi dö yegäd löpo pemäniotöl. Primom ko küpet, das sevobs nog vemo nemödiko bosü sürfata planetas, e kludo i bosü möga onsik ad laibinükön lifi jäfidämik. Stels at no labons liti lönik, ab getons oni de sol, kel zuo nog pavotükon dub vapasfers, pu if ats dabinons. Sekü atos kanoy sagön, das binos fasilikum ad seivön sürfati fimastela, kel binon ön fagot mö litayels 1000 u fagikum de obs, ka uti muna. To fikulots valik vüo ‚Dr. Wright‘ in ‚Washington‘ eblöfom samo, das sürfat muna no binädon me klifs voik, ab me jüd saba vemo feinika, u puina volkanik u meteorika.

Klimat planeta. Klimat su sürfat planeta sekidon de dins kil. Balido de fagot onik de sol, dub kel mödot lita e vama pajafedon; telido de lunot dela su planet, klu de vifot tula zü xab lönik onik; ibä dub atos dul pajafedon, dü kel dils planeta pabesvietons dub sol. Sam süadüköl märkur binon, kel niludiko ün dels 88, ün kels tulon zü xab okik, i tulon zü sol. Flekon kludo, leigoäsä mun lü tal, flani ot okik lü sol, sodas flan at pahitükon vemo nämöfikiko, du flan de sol pedefleköl binon bo jenöfikiko plödakösömiko koldik. Kilido masat planeta labon fluni gretik tefü dakip vapasfera.

Rigiko planets niludiko valiks elabons vapasferi, ab ans onas eperons ati u löliko u dilo; ibä vapa-möleküls vapasfera mufons ko vifot gretik lü lüods valik, efe ko vifot gretikum, maä vaps binons leitikums (möleküls hidrina e helina vifikumo ka uts loxina e nitrina). Vamots löpikum gretükumons vifoti. If nu mölekül vifiko muföl in jüds löpik vapasfera, kö joks ta möleküls votik vedons ai seledikums, no paneleton dub tirädänäm tala, saidiko gretik ad neletön möleküli pö fug onik ini levalaspad, tän peperon pro planet. Sekü kod at te planet labü masat veütik e tirädänäm ko at baiädik, fägon ad dakipön vapasferi okik, pato vapis leitikün, kels mubalido vilons mofugön. Demü atos no binos stunidabik, das märkur labü masat te teldegdila uta tala no labon, e venud labü luldils fol talamasata labon vapasferi vemik: mun labü degjöldil talamasata no labon, e mard labü degjöldil talamasata labon vapasferi te mänsidiki. Votaflano planets gianagretik labü masats deglulna (luran) jü kiltumnam (yupitär) so gretiks, äsä ut tala labons vapasferis densitik; ats niludiko ünü pasetikam balionatas yelas, tapladü tal, bo no eperons bosü mödota hidrina e helina oksikas.

Lio kanobs-li tüvön, va planet labon vapasferi? Leskop kanon konstatön vapasferi dub lefogs u pubods lulita. Sevi tefü kobod vapasfera somik dagetoy dub späkrumöm, kel dileton liti pefläköl e jonon votikamis, kelis esufon pö dugol okik da vapasfer. Lü at ye no stelalit kömon, kel i no egolon da vapasfer obsik. Vaps in vapasfer komädöls, bü val loxin, vatavap e karbatatabot, votükons leigo späkrum. Liens späkruma vapasfera tälik mutons kludo pasibön se stelaspäkrum. Atos kanon jenön medü mods kil, kels is no nedons pabespikön.

Fövot su pad:48.

DANÜD LOVE PON.

Kadāman: ‚Zhang Yutong‘ etradutom ini Volapük me ‚trimeter‘ yambutik pöpalidi vönik Deutänik: ‚Tanz über die Brücke‘. Id otuvols oni fa grup: ‚Faun‘ pekanitöli pö ‚YouTube‘: <https://www.youtube.com/watch?v=OMuNEOBWcuk>.

Juitolsös e kanitolsös!

Love ‚Main‘ dabinon
pon pebumöl me ston.

Es führt über den Main
eine Brücke von Stein.

Ad love on golön
ga mutoy danüdon.

Wer darüber will gehn,
muss im Tanze sich drehn.

Kömom bökan primo,
pefledölo veto.

Kommt ein Fuhrmann daher
hat geladen gar schwer.

Kojevods kil tävom;
bei pon danüdom.

Seine Rösser sind drei,
und sie tanzen vorbei.

Hilepul nenjukik
labom klotis rägik.

Und ein Bursch ohne Schuh
und in Lumpen dazu,

E ven poni logom,
loveo danüdom.

Als die Brücke er sah,
ei, wie tanzte er da.

Is jipul soelik
kömof lü pon stonik.

Kommt ein Mädchen allein
auf die Brücke von Stein,

Juüpi gleipof;
äsä vien danüdo.

Fasst ihr Röcklein geschwind,
und sie tanzt wie der Wind.

E reg it dexänom;
de tron, lü pon kömom.

Und der König in Person
steigt herab von seinem Thron.

Sui boed xämom;
me menuät stepom.

Kaum betritt er das Brett
tanzt er gleich Menuett.

O mens! Gö! Kömolsöd!
Poni sleitolsöd!

Liebe Leute herbei,
schlagt die Brücke entzwei.

E lecüdi tovons,
e danüdis primons.

Und sie schwangen das Beil,
und sie tanzten derweil.

Mens in län lölik, vo
kömons lü pon spido.

Und die Leute im Land
kommen eilig gerannt.

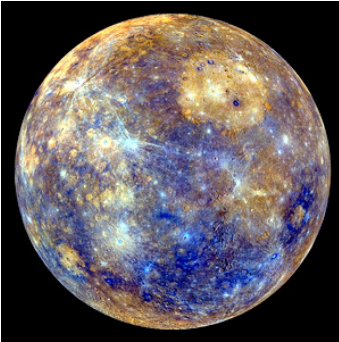
„Fagikolsöd de pon:
danüd obis pliton!“

„Bleibt der Brücke doch fern,
denn wir tanzen so gern.“



„Vapasfers planetas”: fövot de pad: 46.

Kisi nu vestigs at tefü vapasfers, e ko ats tefü mög lifa jäfidämik su planeds difik, ejonons-li?



Märkur.

Märkur binon ön fagot de sol, kel binon kildil fagota tala de sol. Demü masat pülik oka no kanon labön vapasferi, kel labon veüti anik. Flan vamik okik labon vamoti zao gradas 430, klu vamoti löpikün ka smetapün plumbina. Sürfat onik sümon dub stens dofik ad ut muna; binädon me soalöföp, kel binon plödakösömiko hitik dü del, e plödakösömiko koldik ün neit.

Fövot ofovon.

Dobakölamagod sürfata märkura medü nümöm pemeköl (se ‚Wikipedia’).

Nuns dö Volapük in Brasilän (2)

se ‚Germania / Deutsche Zeitung für Sao Paulo und Rio de Janeiro’.

Liman Brasilänik Volapükagrüpa pö ‚Facebook’: ‚Matheus Kaufmann’ esedob redakane yegedis anik se ‚Germania’: gased Deutänapükik pro nütevans Deutänik in Brasilän. Yeged sököl jinon binön bosilo köfik.

1884 gustul 20.

Universal-Sprache. Alle Sprachen der Welt werden nächstens unserer Coutz gesetzt. Das Volapük tritt an ihre Stelle. Wie es auf der ganzen Erde nur eine Luft, eine Sonne gibt, so soll es in Zukunft auch nur eine Sprache geben, der babylonischen Sprachverwirrung soll endlich durch eine Weltsprache ein Ziel gesetzt werden. Grammatik und Wörterbuch sind schon fertig; 30.000 Menschen sind dieser Weltsprache mächtig, im August d. J. wird auf einer in Friedrichshafen am Bodensee stattfindenden Generalversammlung sämtlicher Volapükvereine der Welt die Sache zur Entscheidung gebracht. Das Volapük kann mit angestrengtem Fleiss binnen acht Tagen erlernt werden (nicht rascher?) und zeichnet sich durch Einfachheit und Formenreichtum, Leichtigkeit der Erlernung und Handhabung, sowie durch Schärfe des Ausdrucks aus — sagt man! Es hat Aehnlichkeit mit dem Grönländischen, das sich infolge des häufigen Thraugenusses der Grönländer durch Glätte und Leichtigkeit der Formen auszeichnet, wie folgendes Beispiel beweist: Boot oder Canoe heisst o-me-uk, das Schiff: o-me-uk-puk, der Dampfer: o-me-uk-puk-ignelik, und Abfahrt des Dampfers: o-me-uk-puk-ignelik-pik-a-nee-nee. Erfreulich ist (?), dass das Volapük in verschiedenen höheren Lehranstalten z. B. Töchter-schulen in den Stundenplan aufgenommen worden.

Pük valemik. Suno püks valik vola ponegeböfükons. Volapük oplaikon onis. Äsä su tal lölik luti te bali e soli te bali dabinons, leigoso pük te bal söton dabinön ün fütür. Pükabrul Babülonänik fino söton pafinükon dub volapük bal. Gramat e vödabuk ya blümons. Ya mens 30.000 bemastons volapüki at. Ayelo ün gustul ojenon valemakobikam Volapükaklubas valik vola tö ‚Friedrichshafen’ len ‚Bodensee’, kö dinäd at polonädon. Volapük kanon palärmön dub lezil vemik ünü vig bal (no vifikumo-li?), e benodistükon oki dub balug e fomalieg, fasil lära e geba, sa kleil notodama — so sagoy! Sümilon ad Gröneänapük, kel kodü blöbifida Gröneänanas benodistükon oki dub blegülov e fasil fomas, äsä sam sököl blöfon: bot u kanud binon ‚o-me-uk’; naf: ‚o-me-uk-puk’; stimanaf: ‚o-me-uk-puk-ignelik’, e stimanafadevegam: ‚o-me-uk-puk-ignelik-pik-a-nee-nee’. Binos bo frediköl — dido-li?), das Volapük peläukon lä tidodataib pö löpatidöpös anik, as sam jipulajuls.

Fövot ofovon in gased yulula.



Hermann Philipps, cıfıl
 Beethovenallee 61
 D-53173 Bonn - Bad Godesberg
 Deutschland / Deutän

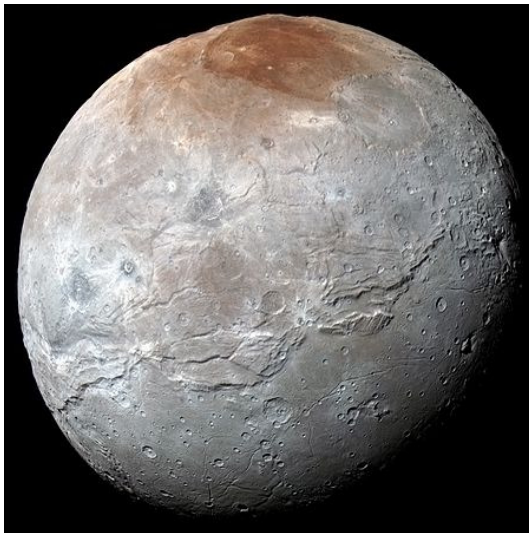
YELOD 28id NÜM: 07 YULUL 2018 PADS: 49 jü 56

O Volapükaflenes valöpo!

In gased atmulik kanols reidön dili telid yegeda dö vapasfers planetas. Rigäd ona pänotükon in gased Deutänapükik: ‚Die Umschau‘ (zilogam), kel äpubon de 1946 jü 1948. Disein ona äbinon „ad moukön fogini vü Deutänans e ret vola“ pos volakrig telid. Lautan rigik äbinom el ‚Walter Sydney Adams‘ (1876 - 1956): ettimo dilekan ela Wilson Observatory in Kalifornän. Äbinom bal stelavanas cıfik ün tim et. Kludo yeged okik at pälauton bü yels zao 70. Too ya äsevom mödikosi dö vapasfers planetas.

Dö venud nu sevobs, das lunot dela onik – tulavifot – binon dels talik 243, e das tulon me leod güik leigodü tal. Su sürfat liedo loxin e vatavap jenöfo no dabinons in mödots saidik. Vamot e lutapedot binons mödo tu vemik pro lif jäfidämik.

Yeged dö vapasfers planetas in el Wikipedia ninädon mödikumosi pö ladet: https://en.wikipedia.org/wiki/Extraterrestrial_atmosphere.



Pluton, diamet kela binon mil-mets 2374 – smalikum ka mun tala mö mil-mets plu balmil – nütimo no plu palecedon planet, ab nänöfaplanet, labon ye it muni nemü ‚Charon‘ sa munis anik zuik.

Etflanü pluton nänöfaplanets nog mödikums dabinons, a. s.: elis ‚Ceres‘ e ‚Xena‘, e fūmo otu-voy votikis ün fütür.

Valanes vipom lämpiki hitüpa-sili pestelöl redakan e cıfıl:

Hermann Philipps

‚Charon‘ fa levalavestigöm: ‚New Horizons‘ pesumodöl ün 2015 (se ‚Wikipedia‘).

Poyümot: -at: timakompenian cenik Volapüka (2).

fa ,Daniil Morozov’.

3. El -at pö nems sümbolas.

Soäsä ya emäniotob, vöd: numat < dabinon in Volapük sis yel: 1882. Bo demölo subsati at, el Arie de Jong äsludom ad gebön poyümoti: -at ko sinif: sümbol penamik, mäk, mal. Fe sinif at poyümota no pemänioton pö el „Gramat Volapüka”, ab vöds plu bal jonülons gebädi somik, as sams: *numat* (sümbol ad malön numi), *tonat* (sümbol pro ton; pla subsat at timü ‚Schleyer’ vöd ya evönädiköl: *tonab < pägebon. Poyümot ettimik: -ab < no älabon sinifi fümik, äsä subsat *leigab – nutimo: kveator – jonülon. Poso datuval äsludom ad gebön eli -ab as poyümot e kaladafinot könädas), *malat*. Atas subsat: malat < binon nitedikün. Niludob, das ma desin ela de Jong mutoyöv distidön vödis sümik: eli malat (sümbol penamik alik) ed eli mal (subsati ko sinif valemikum; mal no binon-la sümbol penamik, ab kanon tefon logodanotodi, jästi, bosu asä bümali, bosu, kel ön mod seimik patöfon dalabani okik, e reti, as sams: mal stupa, mal däla). El malat plago pägebon tu nesuvo: balido, in el „Gramat Volapüka” sinifon brefodi nolavik löminanema, tonatis de bal jü kils ninädöli e nemis in latin nolavik pladulöli (zuo vödabuk calöfik nuik ninädon vödagrupi: malat kiemavik), telido, in el „Volapükagased pro Nedänapükans” ekomädon notodot: malat Tsyinänik, pö kel vöd: malat jinon baiädön ko el hieroglif. Ye vöd: mal < plago i kanon sinifon sümboli penamik (äsä pö noet: 5 < ela „Gramat Volapüka”: „...penön pro ton alik mali te bali...”). Zuo defomot: malül tefon sümboli penamik, do subsati jiniko tikavikum: *malatül < no dabinon. As sek gebäda nesuvik vöda: malat, el malat te koedon memön sümbolis kiemavik Volapükani nutimik.

Pluna el -at ejonidon as poyümot musigavödedas, sevabo: *donüdat* (sümbol: b; de vöd mögik: *donüd*, kel malonöv donikami tonoda), *löpüdat* (sümbol: #; de vöd mögik: *löpüd*, kel malonöv löpikami tonoda).

Cedü ob, silab lätik: -at kanon palecedön kaladafinot ä dil stamäda pö vödeds, kels sinifons sümbolis patik musigik, sevabo: noat, nömat (Linglänapüko: ‚neume’). Binos nitedik, das timü ‚Schleyer’ pla el noat nutimik pägebon vöd votik: *notüf. Fom: noat < bo balidnaedo pemänioton in vödabuk yela: 1888, ab ettimo älabon sinifi votik, sevabo elis ‚Note’, ‚Rechnung’ bai vödabuk gretik fa datuval üd elis ‚invoices’, ‚bill’ bai vödabuk fa el Wood. Pla el noat ettimik bo geboyöv atimo vödi: kalot, do – bisar kion! – subsati at id ädabinon in Volapük rigik. Tefü el noat id ädabinon vöd sümik: *noät (nutimo: bankazöt). Ba el de Jong ävotükom sinifi vöda: noat < demölo sinifi poyümota: -at pö vöds sümbolis malöls, dat vöds somik mödikum öbinons sümiks ma finot demü fasilükam memida stamädas musigik anik.

4. El -at pö jenets dotabik.

Jenets nog aniks i dabinons, pö kels el -at kanonöv palecedön poyümot, ab binons fikulikums.

A. Penat. Subsat at nendoto pedefomon de vöd: pen (ma siäm tefon luveratiküno eli penam), ab sinif ela -at pö jenet at binon nofümik. Cedob, das hiel Arie de Jong äglömom ad votükön subsati Volapüka rigik, dat pöleigadajäfükonöv ma noms nutimik vödidefomama Volapükik.

Ä. Flamat. Ma vödabuk ela Cherpillod, subsat at binon-la defomot tefü el flam. If el flamat pedefomon-la de vöd: flam, tän poyümot pabejäföf kanon sinifön malädi (leigodolös päri tefädik Volapüka rigik: hit, *hitip; el -ip äbinon poyümot malädas). Fe poyümits Volapükik kanonsöv labön sinifis seledik, ab pö jenet vöda at plän votik i binonöv mögik, sevabo: el flamat” kanon-la binön rigavöd e sek brefükama vöda se natapük ömik, samo subsata Linglänapükik: ‚inflammation’, kel i labon tonatakoboyumoti: at.

B. Kretat (Linglänapüko: ‚the Cretaceous’, Deutänapüko: ‚Kreide’). Balflano el de Jong äkanom-la distidön sinifis difik vöda ot Deutänapükik: ‚Kreide’ dub lenläg poyümotas difik (leigodolös subsatis: kret, kretäd, kretat!). Votaflano vöd at äkanon-la pedütülön nemediko natapüke ömik ko cein tonata: c < ad t (sams anik: el ‚Cretaceous’ Linglänapükik, el ‚Crétacé’ Fransänapükik, el ‚Cretacico’ Litaliyänapükik). Bo sotül telid pläna binon luveratikum, bi gebäd poyümota: -at < ko sinif: jüd talavik < binonöv tu bisarik.

C. Konyugat. El konyug binon jäfüdavöded gramatik, el konyugat ut biologik. Tef siämik vü suemods pükava e biologa no binon klülik, klu jinos lü ob, das pö jenet at vöds Volapükik binons seks dütüla telnaik: balidnaedo tonatakoboyumot foginik rigik: at < pemoukon, telidnaedo pekippedon. Samo vöds bofik Volapükik kanons-la licinön de vöd ot Deutänapükik: ‚Konjugation’, u Linglänapükik: ‚ conjugation’, ...

D. Reformat. Vöds: reform, reformat < vemo sümoms ad od ma siäm e pegivons in fövot bal, efe degkilid, ad vödabuk gretik calöfik fa el de Jong. El reform binon lekred u glüg pefeafomöls, el reformat timäd jenavik (notodot: reformat relik < äkomädon in el „Volapükagased pro Nedänapükans”). Värbs tefik pedefomöl i boso distons de od: el reformön binon värb neloveädik (sinif: binön pavotüköl, pafeafomöl ma lekred), el reformatön duton lü värbs loveädik (sinif: votükön, feafomön lekredi u glügi katulikis). Binos neluveratik, das poyümot -at sinifon-la timädi. Bo el Arie de Jong ädütülom leigüpo ini Volapük vödis seimik tel ma tümolog röletikis, as sams: els ‚reform’, ‚reformation’ Linglänapükiks.

5. El -at pö jäfüdavödeds kiemava.

Ma el „Gramat Volapüka”, el -at i jäfidon as poyümot kiemavik. Mutoy binön kieman ad suemön difülis e nomis valikis geba ela -at pö jenets somik. Obo te kanob komandön ad vestigön kälöfiko bagafis ko nüns e sams tefü el -at kiemavik lebuka änu pemäniotöla, sevabo: 273, 275, 276, 278, 279, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292. Binos nitedik, das binet at kanon palenyümön len stamäds, kels no dutons lü löminanems, as sams: furmid-at-azüd (malatem kiemavik: HCOOH), vinig-at-azüd, yurin-at-azüd. Pö jenets somik el -at jinon jäfidön as vüyümot.

Ye gebäd ela -at kobü vödeds kiemavik müton ad betikön säkädi va-lemikum, kel tefon vödidefomami Volapükik. El -at semikna kanon pladulön finoti kaladik löminanemas: -in, dinäd kelik koedon davedön säki sököl: kin binon-li stamäd in löminanems? u: lio mutoy-li diletön löminanemis de tikädöp vödidefomamik (dilölo vödi ad stamäd(s) e yümots)?

Ma bagaf: 178 < ela „Gramat Volapüka”, el -in suviküno no binon poyümot, ab finot kaladik löminas, kel i kanon „pagebön pö fomam defomamavödas”. Igo pö löminanems seimik el -in binon med vödidefomamik. Leigodolös päris sököl vödas: gold (dinod) – goldin (lömin), fer – ferin, largent – largentin, zink – zinkin.

So ma el „Gramat Volapüka” kaladafinot -in pö löminanems mödikün binon dil nedeteilovik stamäda. Pö defomam koboyümavödas kiemavik kaladafinot at kanon pamoädön, sekü kelos löminanems pabrefükons fo poyümots: -at, -id, -ül... u fo stamäds votik (sams: kalsinakarbat, fosfatastabot, kloridazüd, telklorülsulfatazüd, balklormetan, ...).

Ma bagaf: 283 < lebuka at, fo poyümot: -at stamäd semikna papladon nen brefükam: „**Polüsulfinatazüds** pamalons me züdafinot: **-at** po **nem metaloida: sulfin** < no **pebrefüköl** sa numat ad malön numi sulfinataumas”. Sams: tel-sulfinata-züd ($H_2S_2O_6$), kil-sulfinata-züd ($H_2S_3O_6$). Ma bagaf: 292 < vobota änu pesaitöla sümikos tefon i rigavödis: kromin, kobaltin, sevabo: kalina-tel-lamoniak-fol-nitritil-krominat ($K[Cr(NH_3)_2(NO_2)_4]$), fol-lamoniak-tel-nitritil-kobaltina-tel-lamoniak-fol-nitritil-kobaltinat ($[Co(NH_3)_4(NO_2)_2][Co(NH_3)_2(NO_2)_4]$). In vödabuk calöfik komädons koboyümavöds ko lim: -silikinata (sam: mäl-fluoridil-silikinata-züd).

Balflano, stamäds pebrefüköl komädons in koboyümavöds Volapükik (as sams: no-, nolü- < pla el nolüd). Votaflano, koboyümots, in kels el -at pladulon kaladafinoti sonemik -in, kanons pagebön noe as lims koboyümavödas, abi as vöds soelik. Sams: karbat (Linglänapüko: ‚carbonate’), silikat (Lingl.: ‚silicate’), sulfat (Lingl.: ‚sulphate’). Sümikos tefon i vödedis ko poyümots kiemavik votik (loxid).

Obo lecedob pläni puba stabavödas samü sulfat, bromat medü brefükam tuvemo fikuliki. Kanoy niludön, das pö jenets somik poyümot voik: -in turnon ko poyümots votik (-at, -it, -id, -il, -ül, e ret). Jiniko el Arie de Jong pö laut gramatibepenota okik äbüocedom, das in Volapük stamäd alik muton-la kanön pagebön soeliko as rigavöd. Cedü ob, in Volapük stamäds anik — mu pato binets löminanemas — binons äsvo döfiks e te pagebons kobü yümot seimik. Ba kanoy-la lecedön binetis vödedas kiemavik brom-, sulf-, krom-, e reti, stamädis sekidik, kels neföro pagebons as rigavöds. In tef at i viloböv mäniotön ladyeki: bofik. Fe vödabuk fa el Cherpillod ninädon subsati: *bof, ab binosöv fikulik ad miedetön kuratiko sinifi vöda soelik somik, zuo in vödabuk calöfik, äsi in vödems dasamik el *bof neföro äkomädon. Ba i binon stamäd sekidik, kel te kanon pagebön kobü yümots. In tef at i kanoyöv mäniotön rigavödis votik (as sam, el föro).

6. Els -oat, -iat.

Nesuvo finots: -oat, -iat < komädons in Volapük, kuratikumo pö musigavödedes e jäfüdavödedes kiemavik. Tefü „-oat” pläns tel binons mögiks: 1^{ido}, tonatakoboyumot at binon-la sek gebäda balposvotik yümotas: „-o” (finot ladvärbik) ed „-at”, 2^{ido}, binon-la poyümot balugik. Saitädob dono musigavödedis tefik se fövots fa ‚de Jong’ ad vödabuk calöfik sa leigätodis usao:

- kiloat = ‚Triole’;
- luloat = ‚Quintole’;
- mäloat = ‚Sextole’;
- veloat = ‚Septimole’, ‚Septole’.

Vödeds somik tefons dilami dulota tonoda pö pläyot. Tefü vöds sümik baicedob ko el Hermann Philipps: cifal, kel enu epenom pö Volapükagrup ela ‚Facebook’:

„Tefü els mäloat e kiloat cedob, das mutoy lecedön onis pedefomölis de ladvärb:

kilo = ‚in sets of three’, mälo = ‚in sets of six’
sa poyümot æt, kel malon balati.”

Ma el „Gramat Volapüka”, tonotakoboyumot ot i kanon papladon po kaladafinot -in löminanemas ninü koboyümavöd kiemavik. El Arie de Jong ämäniotom limis: -platinoat, -ferinoat, -nikelinoat, sevabo:

$H_4Fe(CN)_6$ = mäl-küanidil-ferinoata-züd,
 $K_4Fe(CN)_6$ = kalina-mäl-küanidil-ferinoat,
 $K_2Ni(CN)_4$ = kalina-fol-küanidil-nikelinoat,
 K_2PtCl_4 = kalina-fol-kloridil-platinoat.

Vapasfers planetas (fin).

Se „Volapükagased pro Nedānapükans”, 1953, nūms: 1 e 2.

Venud. Venud: kleilikün planetas < labon stadi votik. Binon tö fagot de sol mö foldils kil fagota tala de sol, masat okik binon luđils fol, e tirādanām okik zao degdils zül utas tala; binon kludo ön tef ömik telād¹ tala. Labon vapasferi stäänik do tefädiko mänsidiki, e pazūon laiduliko dub lefogs densitik, sodas luveratiko ologobs neai sürfati lölik onik. Sekū atos no sevobs igo kuratiko tulavifoti onik, ed i no kanobs dudranön me meds füsüdik talik da jüd lefogas. I me vestigs späktrumömik no ekanoy datuvülön² lunoti dela venudik; sevobs te, das binon bo niludo vemo lunik. Fūmo vestig späktrumömik ye eblöfon, das sus vilup lefogas karbatatabot vemo mödik komādon, e loxin e vatavap äsvo noniks komādons, vaps kelik bofik binons veutiks pro lif jäfidämik. Ab binos vemo gudiko mögik, das dis lefogajüd vaps at sio dabinons in mödots saidik. Stelavans mödikün bai-vөгoms, das venud lofon, mödikumo ka planets seimik votik, stipis pro lif jäfidämik gönikis. I mafams vamotas miedükumons okis ad lefogs tegöl. Klu ön mafād semik ad stratasfer venuda. Vamot onik peregistaron zao ad grads -32, klu vamikummo mö grads 22 ka stratasfer su tal.

Tal e mun. Planet fovik in solasit tal binon, ko mun, kel ai lüflekon flani ot oka lü tal. Utöpo, kö solastrals drefons levalaglöpi at nen vapasfer, vamots padagetons, kels koedons kukön vati, du su flan dagik muna, vamots dareigons mö grads pu -157.

Igo vapasferis tala nu no nog sevobs kuratiko. Vamot zānedik su talasürfat binon grads 14, ut vütropzona grads 26. Sus melanivod labobs zao dötumis 78 nitrina, dötumis 21 loxina e dötumi 0,9 largonina ko mödots smalik karbatatabota, lamoniaka, hidrina e vapas votik. Jü atim āniludob, das in jüds löpikum vapasferas mödotapropors vapas övotikons vemiko, e das in löpot milmetas 75 vapasfer öbinādon te nog me hidrin. Kūpedots stratasferafllitanas Rusānik ün 1933 setul ye no baiādons ko atos, ibā ätuvoms in löpot milmetas 19, das vapasfer labon kobodi nog ti oti äsä uti len sürfat tala.

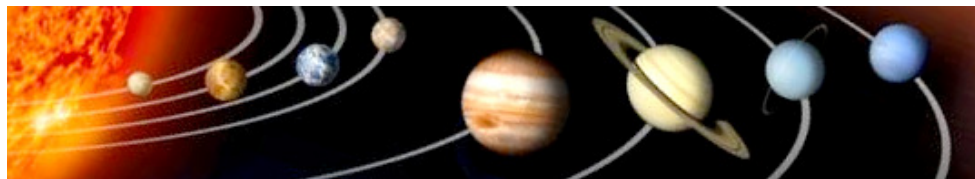
Mard. Stelavans obsik esevoms ze kuratiko mardi, iba stodon plā³ venud nilikūno lä tal. Labon diameti lafik tala, e degdili bal masata onik. Vapasfer onik binon mänsidik, e no neleton kludo kūpedi sürfata okik. Del su mard binon te mö minuts 37 lunikum ka ut obas. Povakapüt sulüdik vietik onik nepubon löliko tui fin hitüpa mardik, du povakapüt nolüdik lāsikon vemo. Atos lūjonilon ad gladajüds, kels smetons vemo vifiko ün hitüp. Su kveator marda stens dofik gianagretik dabinons, kelas köl votikon ün gol yela; stelavans mödik lecedoms in kölavotikam at dabini planaglofa. Nog ai kanāds famik marda go no peplānons. Dabin vapasfera su mard peblöfon fūmo.

Ekonstatoy igo, do selediko, lefogis. Vapasfer marda binon ye mödo mänsidikum ka ut tala; ninādon te mildili mödotas loxina in vapasfer at komādölas, e proporiko su mard i vat nemödik dabinon. Vamots binons us nemödikum ka uts su tal, e rivons su flan delik no nivodi löpikum ka grads ‚C.’ 16. Mödadilo blibons dis flodamapün. Densitot pülik vapasfera mardik gönon vamotavotikamis vemo vifikis. Su planet at kludo klimat dareigon, kel stodon vü uts talasoalöpa e munasoalöpa, sodas niludo su mard te planaglof balugikün e nemödikosi flagöl kanon davedön.

Yupitär, saturn, luran, näptun e pluton. Planets fol, ko masats gretik oksik, tulatims brefik e fagots gretik de sol, de kel getons kludo vami nemödik, labons vapasferis vemo stäänikis e densitikis: pato yupitär e saturn, kelas sūrfatis solidik – if ats jenōfiko dabinons – neai logoy. Kūpādiko vapasfers planetas gretik ninādons mōdotis veūtik lamoniaka e metana, e niludoy i komi numa vapas votik, kobotis ko hidrin, kels komons in mōdots gretik in vapasfers levalaglōpas at.

Planet fagikūn: pluton, labon gūo masati so smaliki, das eperon niludo vapasferi lōlik okik in levalaspad.

Vestigs at blōfons kludo – ‚Adams’ sludom plānedi okik – das būfiko tal nog binon gudikūn levalaglōpas at, e das, tefū mōg lifa jāfidāmik, no dalobs spetōn mōdikosi de planets votik. Su mard fūmiko mōg ad lifōn te dabinon pro dabināds lifōl vemo dono stadōls. Te venud binon ba komandabik as jolamōp pro levalaspada-flitans. Ab vemo luveratik i atos igo no binon. ■



Votūkots leigodū vōdem rigik: 1. telādasōr → telād (Deutānapūko tal binon vōd vomik);
2. lonōn → datuvūlōn; 3. pos → plā (el **pos** labon sinifi te timiki).

Vicifal obsik etuvom pōkis anik in yeged dō vapasfers planetas in gased būik.

- a) **Su pad: 46** pō prim kedeta 12^{id} vōdema donao: vemik: mun → vemik; mun;
- ä) in setem telid, kedets: 2 e 3: pajafedon → palonādon;
- b) in kedet degid vōdema donao: jū kiltumnam → jū kiltumna;
- c) su pad ot, pō kedet telid donao: vapasfera **tālik** → vapasfera talik.
- d) **Su pad: 48** pō fin kedeta telid lōpao: su planeds → su planets;
- e) in kedet velid lōpao: ▲ Flan vamik okik → Su flan vamik okik;
- f) pō fin kedeta jōlid lōpao: klu vamoti lōpikūn ka → klu vamoti lōpikum ka.

Nuns dō Volapük in Brasilän (3).

se ‚Germania / Deutsche Zeitung für Sao Paulo und Rio de Janeiro’.

Liman Brasilānik Volapükagrūpa pō ‚Facebook’: ‚Matheus Kaufmann’ esedob redake yegedis anik. Atna reidobs lobi fa Volapūkan famik ettimik: Dr. Alfred Kirchhoff.

1887 yunul 8.

Die **Woltsprache** (Volapük) gewinnt immer mehr Terrain. Professor Kirchhoff in Halle sagt darüber: „Es lässt sich nicht leugnen, der Zug der Zeit geht darauf hinaus, über das Trennende hinweg das Gemeinsame zu finden.

Pük valemik (Volapük) ai plu stäänikon. Profäsoran: ‚Kirchhoff’ tō ‚Halle’ plānom: „No kanoy noōn, das baitimādīmiko klienoy ad tuvōn kobādi bei difs valik.

Zuvörderst ist die „Weltsprache“ (denn das heist *Volapük*, abgeleitet von *vol*, gesprochen *wool*, englisch *world*, und *pük*, englisch *speek*) gar nicht dazu hestimmt, irgend welche Sprachen zu verdrängen; nur Enthusiasten könnten davon träumen, dass früher oder später die gesammte Menschheit Volapük reden wird. Die Schleier'sche Weltsprache verdient vielmehr allein insofern ihren Namen, als die vielen Tausenden, welche sich schon heute derselben bedienen, ihr eine internationale Verständigung in umfassendstem Sinne danken, indem sie sich über geschäftliche oder wissenschaftliche Dinge mit Nordamerikanern oder Syriern, Russen, Spaniern, Brasilianern (!?) u. s. w. hieflich verständigen können, ohne die doch theilweise recht schwierigen Sprachen dieser Nationen erlernen zu müssen.

Wenn nun die „Nationalzeitung“ behauptet, jetzt solle „die neue Weltsprache ihren Siegeszug beginnen“, so muss hemerkt werden, dass dieser Siegeszug schon längst begonnen hat; auch wird keineswegs „jetzt erst Propaganda für die Weltsprache betrieben“, denn das geschieht bereits seit einigen Jahren in München, Wien, Breslau, ganz besonders in Paris, wo Professor Kerckhoffs das Volapük in erfolgreichster Weise und in strengster Wissenschaftlichkeit vortritt. Es existirt bereits eine ganz aesehnliche Zeitschriften- und Bücher-Literatur in der Weltsprache, und wer sich über den Wohlklang, sowie über die Bestimmtheit und Feinheit des Volapük belehren will, der braucht nur Fiewegers Uebertragung von Lessings „Minna von Barnhelm“ in dieser Sprache zur Hand zu nehmen.

Betreffs der Charakterisirung der in Rede stehenden Weltsprache könnte Schreiber dieser Zeilen auf seinen eigenen, soeben erschienenen Volapük-Leitfaden verweisen. Wer jedoch von Hans und Kunz sich hat aufbinden lassen, Volapük sei ja doch nur reiner „Unsinu“, der wird freilich auch zum kleinsten Buchlein über diesen Gegenstand nicht greifen mögen. Darum hier nur soviel: Diese Weltsprache ist gleich dem Englischen aus germanischen und romanischen Wortwurzeln komponirt; vorwiegend sind die Worte aus deutschen und englischen, seltener aus lateinischen durch zweckmässige, systematische Vereinfachung entstanden, deshalb für jeden Deutschen zumal recht leicht erlernbar, vollends aber die Grammatik lässt sich dank ihrer unübertrefflichen Einfachheit und ihrer Freiheit von jeglichen Ausnahmen in einer knappen Stunde vollkommen erfassen. Eben weil das Volapük von Angehörigen jeder Nation in so beispielloser Leichtigkeit erlernt werden kann und dabei so kurz, so klar und so ausdrucksvoll ist, gebührt ihm ohne Zweifel der hohe Rang einer universellen Vermittlungssprache auf allen Gebieten menschlichen Schaffens, es ist die geborene Welt-handelssprache und zugleich das Latein der Zukunft.“

Mubalido, Volapük (= *pük vola*) ga leno jonidon ad modränön pükis seimik. Te lanä-lans ba kanons-la drimälön, das futüro menef lölik ospikon Volapüki (de Lingl.: ‚world‘ e ‚speek‘). Valemapäki di ‚Schleyer‘ fe sio digädön nemi okik. Milans mödik nu ya gebons oni. Otans debons püke at dani, ibä kanons bevünetiko kosädön penedo ön siäm musaidik dö dinäds büsidik e nolaviks ko Nolüda-Meropans, Süriyänans, Rusänans, Spanyolans, Brasilänans (!) e ret, nes mutön lärnön pükis dilo ga fikulikis netas at.

El ‚Nationalzeitung‘ epenon, das ‚valemapäki nulik nu primon levikodagolädi oka‘. Ekö! levikodagoläd at ya eprimon bü lunüp. Leigo leno ‚pas nu progagidoy valemapäki‘, bi atos ya jenon sis yels anik tö ‚München‘, ‚Wien‘, ‚Breslau‘ e mu pato tö ‚Paris‘, kö profäoran: ‚Kerckhoffs‘ vobedom pro Volapük mu benoske e me nol musevärik. Ya nu gaseda- e bukaliterat Volapükik dabinon bundano. Utans, kels vipons ad seivön benotoni, kleili e feini Volapüka, reidonsös tradutodi fa ‚Fieweger‘ ela ‚Minna von Barnhelm‘ fa ‚Lessing‘.

Tefü kaladam valemapäki is pabejäfola lautan yegeda at kanom jonädön geidabuki okik Volapüka, kel pas enu epubon. Utan ye, kel äleadon slüdön oki fa seimans, das Volapük binon ga sio ‚nesiäm‘ voik, fe no ovilon-la studön buki igo smalikün dö yegäd at. Kludo vilob plänön te atosi: Sümü Linglänapük, valemapäki at binädükon oki me stamäds germik e romeniks. Mödadilo vöds ädavedons de vöds Deutäna- e Linglänapükiks dub balugükam diseinabik e sitik, läs suviko de latin. Klu pato Deutänans kanons fasiliko lärnön onis. Zuo kanoy lölöfiko suemükön oke gramati ünü düp bal kodü balug no pluamovik e nedabin pläotas seimik. Ebo bi Volapük kanon palärnön fa sifans netas alik me fasil so nensamik e binon so naböfik, kleilik e notodik, nendoto duton lü on gredät löpik medamapäki valemik in ziläks valik jafa menik. Dub natäl oka binon pük büjonidik pro volated, ä latin futüra.”



VÖG VOLAPÜKA

Hermann Philipps, cıfal
 Beethovenallee 61
 D-53173 Bonn - Bad Godesberg
 Deutschland / Deutän

Sirkülapenäd Volapükakflenes valöpo

YELOD 28id NÜM: 08 GUSTUL 2018 PADS: 57 jü 64

O Volapükakflenes Valöpo!

Enu läxcıfıal: ‚Brian R. Bishop‘ emänıotom in nun leäktronik obe numasiti stabü 12 pla 10, dö kel elautom yegeđi: ‚De numeratione duodecimali‘ pro gased latinik. Säkóm, vio fomoyöv numavödis Volapükik tefü numasit soik. Cedóm, das sötöbs labön vödi eli ‚dozen‘, ‚Dutzend‘, ‚дюжина‘ e r. siniföli, kel no sekidon de numasit stabü 10 äs el ‚degtelat‘; ba kanoyöv gebön vödi: *bäg. Sams sökik jononsös, ön mod kinik kanoyöv fomön numasiti stabü 12 in Volapük. Sökiko el # fo numıs malon numi stabü 12 (el *bägasit), kö zesüdos ad malön atosı. Äsä geböfos, el * malon vödi necalöfik.

Balido neodobsöv numatis zuik tel, sevabo elis 10 e 11 in *bägasit. El ‚Dozenal Society of Great Britain‘ (www.dozenalsociety.org.uk) mobon sümbolis: ζ e ξ. Leigo neodobsöv vödis nulik pro ζ e ξ, kels ma kösöm vönaoloveädik labons konsonati kaladik: l. As nulavöds büfik pamobons: *cul (ζ = 10) e *gil (ξ = 11). Numasit at labon frutıs mödik. Num: 10 labon müedianis siämöfik te telis: 2 e 5. El 12 votaflano kanon pamüedon dub numıs 4, sevabo 2, 3, 4 e 6.

- | | |
|---------------------|-------------------|
| 0 = ser, | 0 = ser, |
| 1 = bal, | 1 = bal, |
| 2 = tel, | 2 = tel, |
| 3 = kil, | 3 = kil, |
| 4 = fol, | 4 = fol, |
| 5 = lul, | 5 = lul, |
| 6 = mäl, | 6 = mäl, |
| 7 = vel, | 7 = vel, |
| 8 = jöl, | 8 = jöl, |
| 9 = zül, | 9 = zül, |
| 10 = deg, | ζ = *cul, |
| 11 = degbal, | ξ = *gil, |
| 12 = degtel, | #10 = *bäg, |
| 13 = degkil, | #11 = *bägbal, |
| 20 = teldeg, | #18 = *bägjöl, |
| 21 = teldegbal, | #19 = *bägzül, |
| 24 = teldegfol, | #20 = *telbäg, |
| 30 = kildeg, | #26 = *telbägmäl, |
| 31 = kildegbal, | #27 = *telbägvel, |
| 40 = foldeg, | #34 = *kilbägföl, |
| 55 = luldeglul, | #47 = *folbäglul, |
| 71 = veldegbal, | 5ξ = *lulbäggil, |
| 142 = tumfoldegtel. | ξζ = *gilbägcül. |

Dilanums stabik lul sököl kanons pamagulön ön mod balugik me degtelasit. Ekö! is logols *bägdilis kil, fol, mäl, jöl, zül:

- | | |
|----------------------------|--------|
| $\frac{1}{4} = 0,25$ | → #0,3 |
| $\frac{1}{3} = 0,33333...$ | → #0,4 |
| $\frac{1}{2} = 0,5$ | → #0,6 |
| $\frac{2}{3} = 0,66666...$ | → #0,8 |
| $\frac{3}{4} = 0,75$ | → #0,9 |

Ma matematanas anik degtelasit binon numasit gudikum ka ut, keli gebobs nutimo. Fümo gebobsöv siti at, if labobsöv doatis degtel ü *bägis.

Läxcıfıal: ‚Brian R. Bishop‘ mobom i vödis: *mom = #100 (144, *bäg x *bäg) e *tot = #1000 (1728, *bäg x *bäg x *bäg). Yel nuik (2018) kludo binon #1202 (*tot *telmom tel).

Söt: ‚Bishop‘ danabiko eküpälükóm obıs ad din nitedik. Jinos lü ob ye, das numasit at bo no ponüdügon, bi da vol lölik omutoyöv votükön dinıs tu mödikis, e fikulosöv ad kösömükön oki ad dins jino bosilo komplitik.

Mödikumosi dö degtelasit kanols reidön pö:
 ‚<https://en.wikipedia.org/wiki/Duodecimal>‘.

No cedob ye, das osötöbs calöfükön vödis nulik löpo pamänıotölis. Kisi cedols-li?

Hitüpadelis jönik valanes vıpom redakan e cıfal:

Hermann Philipps

POYÜMOT: -AT: TIMAKOMPENIAN CENIK VOLAPÜKA (FIN).

fa ,Daniil Morozov’.

Ma lebuk ot, pö nems komplitakobotas somik näi el -oat i kanon pagebön el -iat, as sams:

$H_3Fe(CN)_6$ = mäl-küanidil-feriniata-züd,
 $K_3Fe(CN)_6$ = kalina-mäl-küanidil-feriniat,
 $K_3Co(CN)_6$ = kalina-mäl-küanidil-kobaltiniat,*
 $K_3Co(NO_2)_6$ = kalina-mäl-nitritil-kobaltiniat,
 Ag_2PtCl_6 = lArgentina-mäl-kloridil-platiniat,
 $(H_4N)_2PtCl_6$ = lamoniuma-mäl-kloridil-platiniat.

Ma bagaf: 292 ela „Gramat Volapüka”, mutoy lecedön elis: -oat, -iat < finotis komplitik, kels binädons me binets sököl: -a ud -i sa -at. Saitob pläni tefik: „In nems komplitadilas binäds, me kels komplitadils at binädons, papladons nen yümatonat fo zänalömin. If komplitadil binon nanionik zänalömin lensumon züdapoyümoti: **at** len löminafinot: **in** nen u sa bal tonatas kaladik: **o** ud **i**.”

So cedob, das pö jenets valik el -oat (äsi -iat) no binon poyümot balugik, ab finot komplitik, me yümots tel binädöl.

7. Kludods.

1. Volapük volfon dü yels plu tums, sekü kelos labon vödis bisarik anik, dabini kelas no kanoy plänön nes demön jenotemi Volapüka (as sam: penat).

2. Sinif ela -at sekidon de dinäds anik. Pö numavöds poyümot at sinifon konleti dinas. Ön mod sümik el -at pagebön ad defomön vödis samü „luloat” de ladvärbs labü stamäd numik.

3. Palenyümölo len subsats, kels no dutons lü numavöds, poyümot: -at < sinifon sümboli penamo pageböli.

4. Pö nemam kobotas kiemavik poyümot: -at < u kanon pladulön kaladafinoti löminanema, u papladön po finot ot nen u sa bal vokatas foöl: -o-, -i-. Tapladü pepenölos in el „Gramat Volapüka”, löminanems jinons labön stamädis bisarik, kels ai flagons lenyümi poyümota seimik (keninükamü kaladafinot: -in) e neföro komädons nen yümot seimik u lim koboyümavöda.

5. Sinifs difik ela -at tuvemo distons de ods, so niludob, das poyümots leigatonik distik anik leigüpo jäfidons in Volapük, sevabo: el -at₁ pö numavöds e ladvärbs de numavöds pedefomöls, el -at₂ sümboli penamik siniföl, el -at₃ as poyümot kiemavik. Nitedos, das leigaton e plusinif, kels kösömo palecedons fa mekavapükans döfs natapükas, no ai pävitons fa el Arie de Jong pö bevob Volapüka.

Fonäts anik pegeböl.

Buk balid fa el Schleyer dö Volapük (1880). Ladet leäktronik: <https://drive.google.com/file/d/1EcOT7-IHkG9Szo5r15NQJMye2BoEacvn/view?usp=sharing>, ,Cherpillod André'. ,Vortaro Volapük-Esperanto kaj Esperanto-Volapük'. — ,Courgenard': ,La Blanchetière', 2003.

Dabükot telid vödabuka calöfik fa el Schleyer pro Volapükans (1882). Ladet leäktronik: <https://drive.google.com/file/d/15PCh5GG4ORzDAerlxsr4ZgJEQX31R9SG/view?usp=sharing>.

Dabükot kilid vödabuka calöfik fa el Schleyer pro Volapükans (1885). Ladet leäktronik: <https://drive.google.com/file/d/1iwf6ikJAUDB2AgL2W9FjQ4F8RVU6i21L/view?usp=sharing>.

Dabükot folid vödabuka calöfik fa el Schleyer pro Volapükans (1888). Ladet leäktronik: <https://drive.google.com/file/d/1QjxSlwkqGKLVkrEa7IzluxReYQNoqvGR/view?usp=sharing>.

Fövots fa el Arie de Jong ad vödabuk gretik Volapüka pro Deutänapükans fa otan. Nüned di ,zip' labü nem ,nachtraege_de_jong' dabinson pö grup Volapüka sogädaresoda: ,Facebook'.

Gramat kategöfik Volapüka fa el Schleyer in Volapük it (1889). Ladet leäktronik: https://yadi.sk/d/HbDEFXO_CviB2.

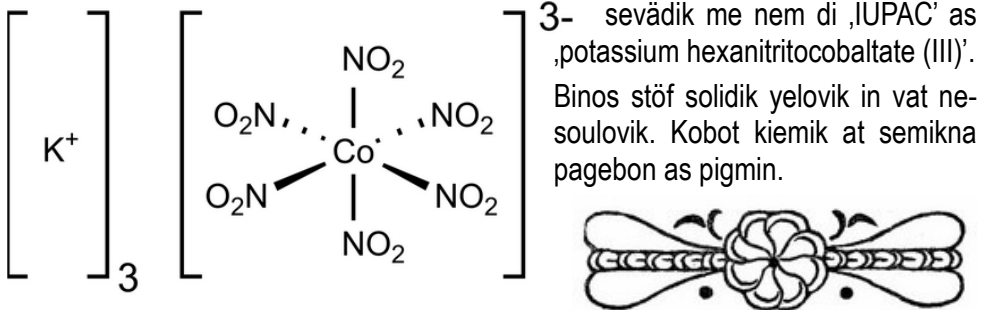
Gramat Volapüka fa el Dr. Arie de Jong, ,Leiden' (Nedän), 1931.

Ragiv nümas valik ela „Volapükagased pro Nedänapükans” fomü magods. Ladet leäktronik: [http://volapuk.temerov.org/Volapukanef/vol/Volapükagased pro Nedänapükans.php](http://volapuk.temerov.org/Volapukanef/vol/Volapükagased%20pro%20Nedänapükans.php).

,Schrijnemakers H. A. S., Theoretisch-practisch leerboek der Wereldtaal, Schiedam', 1892. Ladet leäktronik: <http://data.onb.ac.at/dtl/6979439>.

Vödabuk Volapüka fa el Wood (1889). Ladet leäktronik: <https://drive.google.com/file/d/19cJDkRziuyAq0Ajhd9U3jPbvBeaWH2j/view?usp=sharing>. ■

* Ekö! atos binon $K_3[Co(NO_2)_6]$ = kalina-mäl-nitritil-kobaltiniat – pö menef gudikumo



TIMAPÖK IN LEGAD DI SÄNT ‚STEPHANUS’.

(,TIME-LAPSE AT ST. STEPHEN'S GREEN')

Fa ‚Frank Roger’, ini Volapük petradulöl fa ‚Hermann Philipps’.

Lekanan ävobom me leküpäl levemikün. No äjinom kúpön obi, ven ästanob po om ed älelogob pänoti, keli äprodom. Ad súpäd obik älogob kasedi zänodatimädik magifiko pemağulöli in länod lubelik. Bisarö! No ispetob atosi de ek, kel epladon skafädi okik in bal topas jönikün legada di sänt ‚Stephanus’ tö ‚Dublin’, kö äkösömob ad duinön spatıs adelik oba.

Ba äkômom isio te ad vobön nentupo, e no äneodom spireti fa legad peloföli, bi buükom ad pänön utosi, keli älogom tiko. Klülabiko ebo nu äfimekom pänoti. Ävilob sagön ome, das älecedob vobodi oma mu stunidabiki, ab so vemo äjinom leküpälön ad steif lekanik oka, das äsludob ad no dunön seimikosi, kel äkanon-la tupön leküpäli omik. Äfotografob pänoti, nes begön däli – sekü kod ot.

Ûn del fovik älogob dönu mani tö top ebo ot. Súpädiko pänot nu älogoton läs lölöfik. Äfotografob oni, ed äleigodob fotografoti lä ut dela büik. Jenöfo igidetob: Fotografot ädelik ämagulon pänoti kaseda tio pefimeköli, du in fotografot adelik pats anik ädefons. Äjinos, das pimoükons sekü kod seimik. No äkanom suemön löliko utosi, keli man at ädiseinom. Ba ökleilikos latikum.

Ûn del kilid äğolob stedöfo usio, kö äspetob ad logön mani at. Jenöfo äkomom ed ävobom me leküpäl äsä büo – e töbo äkanom kredön utosi, keli älogob: Jenöfo pänot dönu äninädon patıs nemödikum ka ädelo, äsva lekanan ai ämoükom dilis, plas läükön anikis. Too äjinom pänön ön mod löliko kösömik. Kis üfo äjenom-li? Tio älogotos, äsva äprodom ğüiko pänoti.

Äfotografob penotasotüli nuik ed ästeifülob ad kúpälükön ome obi, ibä ga sio ävilom lönlön ome säkis anik. U no äküpom komi obik, u vob oka äjänälön omi so vemo, das no älılilom obi. Alo äbegespikom säki nonik.

Ädelo äğolob usio ad vestigön proğedi voboda lekana – u kuratikumo ön jenet at: nepluikami ota. Jenöfo alna älogom stadi pänota büikumı ka ut, keli ilogom büo: Kased piano änepubom, pödod nu te nog äbinon skät krüdik, e ret. Alna äfotografob vobodi, ed ömna ästeifülob ad kúpälükön ome obi, ai ye vaniko. Äbinos klänöfot, e no äsevob, vio ökanob tuvedön oni. Te älabob fotografotis as blöfastab, das ituvob bosı nekösömik.

Ûn del degfolid man at ebo pas iprimom ad vobön demü pänoti okik. Älogob te skäti e fomıs anik su linumastof, kels töbo äjonons, vio pänot pöfimeköl ölogoton. Äsäkob obi, kısı del fovik öjonon. Nosi-li? Ba man at ga no ökomom-la.

Kud at ye inezesüdon. Ûn del degıulid lekanan äkomom tö top kösömik oka. Älılogetom linumastofi vağik oka. İrivob primi: de pänot pefimeköl lü timil, ebo ven kölin balid pöğädön.

Dü timil nos äjenon. Äfotografob linumastofi vağik ad labön fotografotemi lölöfik. Lekanan äflekom okı súpädo lü ob, ed äsäsıkom obi:

„Kikodo edunol atosi? Kis binon-li sıäm ad fotografön atosi?”

Atos äbinon naed balid ün dels valik et, das isevedom komi obik ed igo iprimom soti kosama.

Brefüpilo no äsevob, kısı ösötob sagön. Täno äsludob ad konön ome verati baluğik:

POEDOTS FA KADÄMAN: ‚ZHANG YUTONG‘.

Esteifülob ad poedön me häxamet ela ‚trochaeus‘ fomü ABAB konoti jenöfik ela ‚Jean Lanfray‘ – feilan Jveizänik kel äsasenom cilis okik demü ludrinam (jenöfo elogob oni pö ‚Wikipedia‘ – vo konoti mu liediki ä jekiki).

BASÄNT.

Bü lunüp äbinom feilan pöfädik.
Deleneito ävobom ed ävobom.
Äbinom zilik ä pöfik, ab i fredik:
cilis jönik tel, nu kilidi, äfatom.
Posä ifidunom vobi, ün del semik,
vemo ifenikom - so fenik äbinom
das ädesinom ad tovön väri vorik:
„Tostö!“ äsagom, ed äprimom ad drinön.
Somo änügifom ed älaigifom.
Se vär ini mud äflitof fey grünik*.
„Flifädö!“ äludrinom ed ävokädom,
e logis omik itegons dag pianik.
Sol isülöpikon e higok äkravom.
Öbinos del nulik votik me vob fulik.
Se drim lesvidik logis ämaifükom:
us äseaton nek ab funs kil karminik.
Efinon konot feilana pöfädik.
Lio äbinom-li fino? liedö! bi
edeilägom oki, ed i feyi grünik.



* Basänt binon kebavin, kel demü köl e vobed okik i panemon: fey grünik (de Fransänapük: ‚la fée verte‘.)

Etradutob enu poedoti nog bali fa hiel ‚Hagiwara Sakutarō‘ pälautöli.
Vipob, das plitonös olis!

螢狩

萩原朔太郎

愛妹のえりくびから一疋、
瘋癲病院の窓から一疋、
血えんのつかあなから一疋、
いえすの素足から一疋、
魚の背筋から一疋、
殺人者の心臓から一疋、
おれの磨いた手から一疋、
遠い夜の世界で螢を一疋。

LAMPÜRIYAG.

Fa ‚Hagiwara Sakutarō‘.

De nük söra löfik, bal.
De fenät lienetanöpa, bal.
De sepül röletana, bal.
De futs nüdik Yesusa, bal.
De bākafäin fita, bal.
De lad sasenana, bal.
De nams kräköfik oba, bal.
Neito in vol soelik, lampüri bal (eyagob).

VIII:62:2018

Epenob poedotili votik in Vp. pro flen obik poedoti ko nem ot elautöl.

DOM VIETIK.

Su pon rübik stanob.
Reinatofs falons,
sui logod obik,
sui i süt gedik.

Lü doms fagik logob.
Soaliko stanons,
äsä däsärt lardik,
äsä i mel dagik.

Ai fovo tikob,
do ya lefogs moons.
Binos nu turn obik,
bi pos ob, men nonik.

CASA BLANCA

Tradutod baivödik in Linglänapük

On the ruined bridge I stand,
(While) raindrops fall
Onto my face,
Onto the grey street.

To the far houses I look.
So lonely they stand,
Like a vast desert,
Like a dark sea.

I keep thinking
Though the clouds have gone.
Now it is my turn,
Because after me, no more human
(there will be).

Ekö! poedot nog bal fa hiel ,Hagiwara Sakutarō'. Juitolsös!

別れ

旅の記念として、室生犀星に
萩原朔太郎

友よ 安らかに眠れ。

夜はほのじろく明けんとす

僕はここに去り

また新しい汽車に乗って行かうよ

僕の孤獨なふるい故郷へ。

東雲しののめちかい汽車の寝臺で

友よ 安らかに眠れ。

LEDIT.

As lememot täva, hiele ,Murō Saisei',
fa ,Hagiwara Sakutarō'.

O flen! Slipolöd takedo!

Suno delikosös piano!

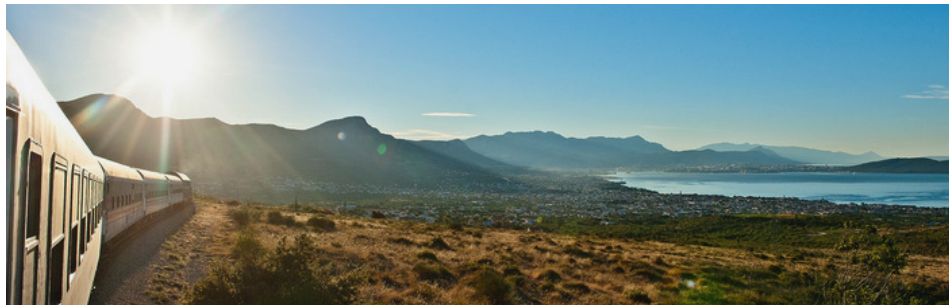
Odetävob isao,

ed otävob fovo me tren nulik

lü lomazif oba, soalik ä bäldik.

In bed trena nilü sil delaprimik,

o flen! Slipolöd takedo!



Fövot de pad: 60.

„Äfotografob delo vobodi olik dü vigs plu tels. Mutob koefön, das atos valik binon klänöfik lü ob.“

Man at lülogetob stuniko obi, e täno äsagom: „Dalob-li logön magodis at?“

„Klülö!“ ägespikob, ed äjonob ome magodemi lölik.

„Danö!“ äsagom, „nu sevob, kisi odunob. Bosilo ineodob ibo spireti.“

Äflekob küpäli oka äl linumastof, ed äprimom ad vobön. Älonülob ome säkis anik votik, ab äjinom no lilön obi. Ud isludom ad nedemön obi, u ya päjänalom fa vob oka, äsä kösömo. Äklülos, da öpänom utosi, keli ilogom in magods obik, sevabo pänoti oma, keli „inosükom“ dü vigs büik. Pos timil älüvob omi säkölo obi, kisi ölogob tü del fovik.

Ün del fovik no äkanob tuvön lekani. Ävestigob spadülis valik in legad di sänt ‚Stephanus‘, ab no äkomom. No äspetob ad kolkömön plu omi, e jenöfo so äbinos. Klänöfot et öblebon netuvedovik. Neai ötövob, va man et imekom güiko pänoti oka, u va timajenäd okik ba ädiston de ut reta obas

Te äsevob, das ivobedob ön mod seimik fluni tefü dinäd at, ibä ijonob ome sökodi obik fotografotas tü tim, ven leno nog äsevom, kisi äsötom ödunön.



Semikna lelogob magodis et – primölo ye me linumastof vaqik e finikölo me pänot pefimeköl. Atos jinon binön natöfikum, e no vedükon säkis netuvedovik. ■

Nilü legad di sänt ‚Stephanus‘ in cifazif Lireyána: ‚Dublin‘, kö timapök neplänovik äjenon.

NUNS DÖ VOLAPÜK IN BRASILÄN (4).

se ‚Germania / Deutsche Zeitung für Sao Paulo und Rio de Janeiro‘.

Liman Brasilänik Volapükagrüpa pö ‚Facebook‘: ‚Matheus Kaufmann‘ esedob redake yegedis anik se gased Deutänapükik: ‚Germania‘. Yeged at tefon gramati Volapüka.

1887 yulul 23.

Volapük.

Kann auch ein ehrsamr Pfarrer an seinem Studiertische eine neue Sprache erfinden und diese zur Weltsprache machen? Alle Welt lachte und spottete, als die Zeitungen erst berichteten, dass der Pfarrer Johann Martin Schleyer, gegenwärtig in Constanz, dies zu thun versuche; und doch ist's durchaus nicht unwahrscheinlich, dass der Versuch gelingt. Volapük, die neue Weltsprache, hat bereits 200.000 Anhänger gewonnen; mehr als hundert Vereine und acht Zeitschriften sorgen für seine Verbreitung und eine umfangreiche Korrespondenz wird heute schon in dieser Sprache nach allen möglichen Ländern geführt.

Volapük.

Kanom-li pädan stimabik i datuvön püki nulik len studatab okik e vedükön oni volapüki? Volädanef lölik äsmilon ed äkofon, ven gaseds änunons, das pädan: ‚Johann Martin Schleyer – ‚nu tö Constanz‘ – steifülom ad duinön atosi. Too ye leno binos neluverätik, das oplöpom. Volapük: pük nulik vola < ya labon slopanis 200'000; klubs plu tums e gaseds jöl födons paki onik, e ya spodoy veitöfiko me pük at lü läns mödik.

Die Weltsprache hat nicht den Zweck, die nationale Sprachen zu verdrängen. Sie will nur dem internationalen Verkehr dienen und die mündliche und schriftliche Gedankenmitteilung zwischen den Personen der verschiedensten Nationen auf die einfachste, leichteste und kürzeste Art ermöglichen. Jede bestehende Kultursprache ist für diesen Zweck ungeeignet; sie leiden insonderheit alle an allzuviel Regeln und Ausnahmen. Um die lateinische Deklination und Konjugation zu erlernen, brauchen gute Schüler mindestens 1 Jahr; die Volapük-Grammatik kann man in zwei Stunden bewältigen. Jeder Plural wird mit *s* gebildet, jeder Genitiv mit *a*, jeder Dativ mit *e* und jeder Akkusativ mit *i*. Wer diesen einfachen Satz behält, kann jedes Volapük-Wort deklinieren; z. B. *men* der Mensch, *mena* des Menschen, *mene* dem Menschen, *meni* den Menschen, *mens* die Menschen, *menas* der Menschen, *menes* den Menschen, *menis* den Menschen. Oder *ol* du, *ola* deiner, *ole* dir, *oli* dich; *ols* ihr, *olas* euer, *oles* euch, *olis* euch. Die Aufeinanderfolge der Vokale *a e i* kann man nicht vergessen und deshalb auch nie in Zweifel sein, wie der Genitiv, Dativ und Akkusativ zu bilden sei. — Die Vokale bilden auch die Grundsteine für die Konjugation, die von geradezu verblüffender Einfachheit ist. Die Fürwörter *ob* ich, *ol* du, *om* er, *obs* wir, *ols* ihr, *oms* sie werden angehängt; die Zeiten werden durch das Vorsezen der Vokale *ä e i o u* gebildet; *ä* Imperfectum, *e* Perfectum, *i* Plusquamperfectum, *o* Futurum, *u* Futurum exactum; z. B. *löf* die Liebe, Präsens *löfob* ich liebe, Imperfectum *älöfob* ich liebte, Perfectum *elöfob* ich habe geliebt, Plusquamperfectum *ilöfob* ich hatte geliebt, Futurum *olöfob* ich werde lieben und Futurum exactum *ulöfob* ich werde geliebt haben. Im Passiv wird *p* vorgesetzt, im Präsens mit *a*, also: *palöfob* ich werde geliebt, *pälöfob* ich wurde geliebt, *pelöfob* ich bin geliebt worden, *pilöfob* ich war geliebt worden, *polöfob* ich werde geliebt werden, *pulöfob* ich werde geliebt worden sein.

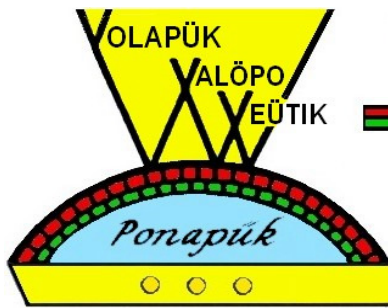
Man kann mit Recht einwenden, dass diese Formen nicht allzuviel Wohlklang haben, indessen auf Wohlklang und Schönheit kommts hier auch schlechterdings nicht an, sondern auf ein Mittel, dass sich der brasilianische oder deutsche Kaufmann z. B. leicht und sicher mit dem russischen und japanesischen und dänischen und türkischen Handelshause-verständigen kann, und dies Mittel scheint Volapük allerdings zu bieten; die Grammatik ist in wenigen Stunden zu lernen und die Zahl der Vokabeln, welche im gewöhnlichen Verkehr vorkommen, ist verhältnissmäßig klein.

Volapük leno jonidon ad modränön netapükis. Jonidon te ad stütön kosädi bevünetik e mögükön ön mod balugikün, fasilikün e naböfikün tikodicäni bevü pösods netas mu difikünas. Kulivapükis leno pötöfons pro disein at, pato bi labons nomis e plätis tu mödikis. Julans gudik neodons yeli pu bali ad lärnön deklini e konyugi latinik; gramati Volapüka ye kanoy bemastikön ünü düps tel. Plunum ai pafomon me *s*, genitif me *a*, datif me *e* e kusatif me *i*. Utan, kel memidon seti balugik at, kanon deklinön Volapükavödi alik, a. s.: *men* ‚der Mensch‘, *mena* ‚des Menschen‘, *mene* ‚dem Menschen‘, *meni* ‚den Menschen‘; *mens* ‚die Menschen‘, *menas* ‚der Menschen‘, *menes* ‚den Menschen‘, *menis* ‚den Menschen‘. Ud: *ol* ‚du‘, *ola* ‚deiner‘, *ole* ‚dir‘, *oli* ‚dich‘; *ols* ‚ihr‘, *olas* ‚euer‘, *oles* ‚euch‘, *olis* ‚euch‘; no kanoy glömön sökaleodi vokatas: *a e i*, e *klu* neai kanoy dotön, vio fomoy genitifi, datifi e kusatifi. Vokats binons i stab konyuga, kel balugon ga stunabiko. Pönops: *ob* ‚ich‘, *ol* ‚du‘, *om* ‚er‘, *obs* ‚wir‘, *ols* ‚ihr‘, *oms* ‚sie‘ < palenlägons. Värbatims pafomons dub föfikam vokatas: *ä e i o u*; *ä*: pasetatim nefinik, *e*: presentatim finik, *i*: pasetatim finik, *o*: fütüratim nefinik, *u*: fütüratim finik, a. s. *löf* ‚die Liebe‘, presentatim: *löfob* ‚ich liebe‘, pasetatim nefinik: *älöfob* ‚ich liebte‘, presentatim finik: *elöfob* ‚ich habe geliebt‘, fütüratim nefinik: *olöfob* ‚ich werde lieben‘, e fütüratim finik: *ulöfob* ‚ich werde geliebt haben‘. In sufalefom föfikoy eli *p*, in presentatim ko *a*, kludo: *palöfob* ‚ich werde geliebt‘, *pälöfob* ‚ich wurde geliebt‘, *pelöfob* ‚ich bin geliebt worden‘, *pilöfob* ‚ich war geliebt worden‘, *polöfob* ‚ich werde geliebt werden‘, *pulöfob* ‚ich werde geliebt worden sein‘.

Bo kanoy-la taspikülön, das foms at no benotonons voiko. Jön e benoton ye no binons ledin, ab ledin binon ga medöm, das büsidan Brasilänik u Deutänik kanom kosädön fasiliko e fümüko ko tedabüsid Rusänik, Yapänik, Danänik u Türkänik, e jinos, das Volapük dido binon medöm somik. Kanoy lärnön gramati ota ünü düps nemödik, e num vödas, kels komädons in kosäd kösömik, binon tefädiko smalik.

Fövot ofovon.





VÖG VOLAPÜKA

Hermann Philipps, cıfıl
Beethovenallee 61
D-53173 Bonn - Bad Godesberg
Deutschland / Deutän

Sirkülapenäd Volapükaflenes valöpo

YELOD 28id

NÜM: 09

SETUL 2018

PADS: 65 jü 72

O Volapükaflenes Valöpo!

In gased at pübobs penedi, keli vicifal: ‚Daniil Morozov‘ (ü ‚Shido‘) esedom datuvale: ‚Schleyer‘, kel nu lödom seimüpo fagü voläd bevü silanans – u mögiko bevü diabs e milanans (zänabür pota lananöpik fūmo okanon datuvūlon ladeti verätik).

Ün 1895 – ven glor Volapüka ya ipaseton – datuval älautom Deutänapüko yegedi zunülik ta pük: ‚Esperanto‘ söla: „,S.' tö ‚W.'“: „*Naütos obis nenfino ad gebön nog vödis mödik dö vödapem di ‚Esperanto‘.*“ Liedo yeged et äsäklänädon nesevi vemik datuvala tefü pük söla: ‚Samenhof‘ tö ‚Warszawa‘, kelosi älecedom züpädi Volapüka.

In pened at vicifal plänom ele Schleyer, vio Volapük pävotükon sis dead oka. Va datuval äfredom-li pö reid ona? Ag! kiomödikosi ispelom de valemäpük okik! Ün 1888 ipenom (Deutänapüko):



Johann Martin Schleyer in kultanadekaklotem oka.

„... e nu bo dalob spelön, das menef oklülädon binön danöfik kol ob nog ün lifüp obik ... e man liegik seimik osenom-la kodedi ad mödükumön getotis nebundanik datuvana Volapüka, dat olabob-la mögi ad dedietön timi e nämi lölik oba teiko dalölöfükame gramata e vöda-buka.“

Atos ye no äjenon. Too datuval laivobom tefü valemäpük okik jü dead oka. Seks voboda omik kanols vestigön in „Weltspracheblatt – Volapükabled“ tefädo „Volapükabled zänodik“ fa om päpüböl de 1881 jü 1906.

Volapükan: ‚Oleg Temerov‘ e vicifal: ‚Daniil Morozov‘ egebidükoms gasedis at in bevüresod pö:

<http://volapuk.temerov.org/Volapükane/vol/Volapükabled zenodik.php>.

Juiti vemik pö reid vipom valanes:

Hermann Philipps

PENED DATUVALE.

Pened hiklatale: söl ledinitik ‚J. M. Schleyer‘: datuval < lü süls, lü purgator u votaseimio pötü reid penäda tiädü „Dö lumekapük ela ‚Pseudo-Esperanto‘ ” (tiäd rigädik Deutänapükik: ‚Ueber die Pfuscher-Sprache des Pseudo-Esperanto‘).

O ledinitan!

Danädü hiel Hermann Philipps: cifal attimik < ko nited gretik ekanob reidön feitapenädi ini Linglänapük petradutöli oriki ta el Esperanto: valemmapük ä mätedian ettimik datuvota süperik ora. Liedo nolob nosi dö pot lanavola, ab vemo vilob begespikön pamfläti orik pemäniotöl, o klatal! Kredob, das jünu nitedälör in Volapükamuf, e das silanans Goda kanons sevedükön ori dö pened obik e dö ninäd ona. Ba igo id okanor-la gespikön obe medü dium u drimamagot. Muvemo vilob begön ore, o datuval! säkusadi, das obs: Volapükans < nu gebobs püki, kel no plu binon so dialik e nedöfik, äsä ün tim, kü äpenor feitapenädi fäkädik ora, sekü kelos jafot ora plü dabinon, plü sümedon — ma vöds orik — lumekot jargonik nenleodik, sevabo pük sota ut, lü kel el Esperanto äduton-la bai bepenot orik.

So pö nümed zülid bledila orik el Esperanto peblamon, bi in on konsonats mödik, efe de kils jü mäls, kanons papladön balposvotiko, kelosi go gideto lecedor kodi nepronova pro mens anik. Säkusadoröd, o klatal! obis: Volapükans nutimik, das labobs vödis sümik ön num sovemo gretik, as sams: stral (pla el stal tima orik), komprät, sanktuar, säntret (pla el solüd Volapüka rigik), ... Igo mutobs gebön vödis so nepronovikis, äsä elis Tsyinän (sevabo: „Cinän” timü lifüp taledik ora), Belutsyistän. Vi!

Pö nümed degid or, o ledinitan! enunor, das Volapük äviton telami konsonatas (egevor samis de el Esperanto, bevü votikos eli mallonga). Säkusadoröd, o datuval! obis, das no ekipedobs fasili somik prona! Güo! labobs vödis mödik ko döf pemäniotöl, as sams: killien (ün tim ora: „kila-gul”), anna (pö lifüp ora te fom: anikna < pägebon), kosstepön, attim (timakompenans orik ägebons te vödi: atim), e ret.

Pö nümed degbalid (sevabo: balsebalid; nolor-li kuratiko Volapüki nuik?) emäniotor telvokatis sonemik. Ab jenöfo in ‚Esperanto‘, leigoäsä in Volapük, koboyumikam vokatas balposvotik tel ad telvokat voik paproibon. Alo tonatakoboyumot somik jinon binön nejönik, bisarik e kanon kodön fikulis pö pron.

Begob ole säkusadi, o klatal! das obs no vitobs nu igo vödis labü vokats balposvotik kil, as sams: baiäd, beiädön (ün tim ora: „lovegolön”), näio (timü lifüp taledik ora: „nebo”). Zuo vöds anik Volapüka rigik nen döf at peceinon ad uts ko vokats balposvotik tel, leigodorös: lömib → rein; liläd → reid; ledanüd → baol, ...!

IX:67:2018

Suvo äblamiälör eli Zamenhof, das ädütülom-la tonis semik ma pron fikulikis Polänapüke, bi älifom in Polän. Too or it, o datuval! pö nümed degtelid penäda ora elelobor vokätavokatis Volapükik demü jön e benoton onas.

Vüo, ma sev oba, mödikans Volapükanas attimik lecedons tonatis ko vokätamal pluuneplu fikulikis pö pron. Niludob, das ön tef at lomapük orik, efe Deutänapük, äflunon tuvemo ori, do büä iprimor ad davobön Volapüki, ya istudor pükis valasotik plu veldegis (ba suemoröv gudikumo numavödi votik: „vels”). Säkusadoröd obe, begö! o ledinitan! badiniludi häretik somik! Vo diab ekofudükon obi.

Pö nümed degmälid äpleidülör me utos, das Volapük — tapladü el Esperanto — labon deklinafomis zesüdik valik, klu Volapükans kanons spalön vödis, papüri e moni pö telegrafam. Mutob koefön, das nutimo Volapükans no binons so spaliks, bi tusuvo gebons präpodis (samo els lü, pö, äl), ven daloyöv gebön datifi in natapüks mödik (sam: „jinos lü ob”). Begob säkusadi ora, o datuval! demü ludigid blamabik kol legivot ora so frutik, äsä datif.

Pö nümed degvelid enunor, das slopans ela Esperanto pämutons ad distidön präpodis sümik: ‚da‘, ‚de‘, kels äbaiädons-la ko gebäd genitifa in Volapük. Ön mod vemo sümik obs: Volapükans atimik < mutobs distidön präpodis sököl: de, di. Säkusadoröd obes, o ledinitan! fikulükami somik jafota orik ön kodül menoda e tikava!

Pö nümed teldegtelid estetor, das danädü dist klülik vü poyümots: -ön, -s < cänid nenfumbidira ko plunum subsata no mögon — tapladü el ‚Esperanto‘, in kel yümots tefik binons tuvemo sümiks ma pron e penam, sevabo: ‚-i‘, ‚-j‘. Säkusadoröd obes, begö! o man letälenik! das no äkipedobs suemovi gramatik somik, e pö geb Volapüka nuik binos fasilik ad cänidön subsati ko värb, ladyek, e ret! Sams: pükälön (el -ön binon finot nenfumbidira, zuo kanoy magälön subsati: pükal), repüblük (sevabo: „pübligän” Volapüka rigik; el -ik binon finot ladyeka), rosadaköl (el -öl malon partisipi).

Pö nümed teldegkilid epenor, das binos-la läb e zesüd ad distidön stipabidiri e mögabidiri (mögestadi). Ye süadob, das distid at kodon fikulis mödik pö stud Volapüka e das Volapükans nuik buükonsöv ad labön te fomi bal atas, soäsä proans ela Esperanto. Ob it i penob semiknaiko in Volapük, klu sevob gudiko, vio fikulos pö naed alik ad välön bali se foms ko -öv u -la. Säkusadoröd obe, o sapikünan! fibäli e stupi so ledredodikis!

Pö nümed teldeglulid or, o klatal! eblamor eli Esperanto demü poyümot ko sinif nofümik. Begob säkusadi, o ledinitan! das Volapükans ya sis lunüp ön däsper zedons steifülis ad tuvedön sinifi kuratik yümotas mödik rätöfik. Sams: -äd, -ät (leigodorös: gität, blövät, cifät, rabotät), -im (leigodorös:

IX:68:2018

latinim, badim), si- (leigodorös: silanan, sikvil), ... Igo labob tikodi nedälik häretik, das ‚Esperanto‘ noe labon yümotis nemödikum ka Volapük, abi utis ko sinifs nemödikum ka in Volapük.

Pö nümed teldegmälid or, o ledinitan! epenor, das ‚Esperanto‘ labon tu mödikis vödis labü stamäds kil, kelos binon-la badik pro pük vero fasilik e tikavik. Säkusadoröd obes: Volapükans nuik < bundani koboyümavödas ko lims nemu kils! Ekö! sams anik: vü-kedet-taned, deadana-lanana-voled, filama-boadi-cöpan, ...

Nems kiemavik binons pato küpädik: bal-volframina-mäl-klorin (malatem kiemavik: WCl_6), igo el fol-lamoniak-tel-nitril-kobaltina-tel-lamoniak-fof-nitritil-kobaltinat (malatem kiemavik: $[Co(NH_3)_4(NO_2)_2][Co(NH_3)_2(NO_2)_4]$): ba bal vödas lunikün menefa. Säkusadoröd obis, begö! o datuval! das leadobs dabinön vödis so lenaudodikis! Dotob, va el Esperanto nu labon-la sümikis.

Pö nümed teldegvelid emäniotor säkädi dolöl pükas mödik, sevabo: dabini präpodas plusinifik ed igo leigatonikas. Liedo noe — ma vöds orik — el Esperanto, abi Volapük perevidöl pefledon me döfs at. Begob ore, o klatal! säkusadi, das Volapükans no fägons ad kleilükön ed ad balugükön sinifi samo präpodas sököl: a, ad, ön, pö, e reta, e reta. Vo binobs sinans ko sinod tröga, kels nedemons studi mödayelik ora ön jäfüd pükava!

Pö nümed teldegjolid älesior, das te lumekans dütülons-la vödis de püks dabinik (pato de latin) nen votükam. Säkusadoröd obes: fovans ora, kelans bleibons gebön vödis mödik pükas dabinotik, sevabo: Linglänapüka (el dog), Deutänapüka (el front), Litaliyänapüka (el si!), Rusänapüka (el samovar), e reta! Too dotob, das vöds somik pelasumons ini Volapük fa lumekans voik.

Pö nümed teldegzülid enunor, o ledinitan! das Volapük tapladü el Esperanto äviton gebi tusuvik tonas pronoviko fikulikas, mu pato tona: r. Begob ore säkusadi, o datuval! demü glöm tio lölik prinsipa orik at! Noe slopans komunik Volapükamufa leno dredons demü gebäd tonata: r, abi limans Volapükakadäma, kelans igo jünü zepons nulavödis labü el r, as sams: Barbudeän, bohrin, dimokarp, kromosom, Zuo lio pö non tonata at keoroböv-li ori, o famaban letälenik! ko dalestüm pötöfik?

Finü pened obik vilob begön ore, o datuval famafulik! säkusadi, das distü or no lecedob eli Esperanto püki blamabik, e no cedob, das mutoy-la komipön ta el Esperanto gönü Volapük as yufapük valemik balik pagebö. Valemäpük alik labonös räyuni, ziläki e sogodi okikis! Ba igo no binos-la neluveratik ad büocedön, das spiked Volapüka, efe „Menefe bal, püki bal!“, pö Volapükans nuik te binon fomül vönaoloveikodik, kel lanälükön neki ad komip gönü Volapük, e das Volapükans lanälikummo olasumons-la fraseodi boso puvotüköli, sevabo: „Menefe bal, mekavapükis mödik!“ →

Pu mutob koefön, das obo — distü or — no labob vili fümädik pö dins somik. Säkusadoröd obe, o ledinitan! häreti nendotik at! Sekü däläl somik noe pükabrul Babülonänik vönik dulon jünu, abi pükabrul Babülonänik nulik ko mekavapüks eprimon.

Ko lestüm,

büosenölo spikotis fütürik nitedik ko or sülo, purgatoro u votaseimo,
,Daniil Morozov': vicifal Volapükaneffa ä liman kadäma Volapüka,

,Sredneural'sk' (Rusän),

ün del kilid yulula yela: 2018. ■

LOVEIKAM.

(,THE TRANSITION')

Fa ,Frank Roger', ini Volapük petradutöl fa ,Hermann Philipps'.

„Binos-li riskülik, o sanan?“ äsäkob.

Dokan ,Philipson' älemufükom kapi. „Lenö! no kudolös, o söl: ,Carr'! Dol in lög olik pakodon fa bludafesüls anik, kels binons nenätükoviko dädiiks. Atos binon kösömik pö ek ün bäldot olik. Jenöfiko äbinos spetabik.”

Äsiob kapo. „Bludafesüls at kanons-li paplaädön?“

„Klülö!“ sanan äsagom. „Plaäd koapadilas vorik at dub mekaviks obinon vifik kötet geböfik. Riskod lenonik dabinon.”

„Benö!“ äsagom, „atos kitimo kanon-li padunön?“

Sanan ätovom nami. „Din bal ye muton pademön: Tefü kötet at gitoda-zöt patik zesüdon.”

„Ab äsagol, das riskod nonik dabinon“, ätaspikob.

„Atos no tefon riskodi seimik“, sanan ägeom. „Ekö! votikos dabinon, sevabo lepenäd sanavik ola. Ma otos, bludafesüls nu pö ol doli kodöls, binons rigädadils lätik koapa ola. Ret lölik ya päplaädon dub mater mekavik. Äsä esagob, pö ek bäldota olik, atos binon kösömik. Labol ga lifayelis baltumfoldeglul. Natiko koapadils rigädik ola ai plu vorikons.”

„Klu kis binon-li säkäd?“ äsäkob.

„Säkäd binon gitavik, no sanavik“, sanan ägespikom. „lbo dü tim, das nog labol koapadilis rigädik, lono palecedol menik. Posä ürivol stadi, das koap olik binädon lelöfiko me plaädots mekavik, operol stadi olik as dabinan menik. Vedol cin, nogan stiravik*[†]. Atos vobedon te gitiko, no sanaviko. Seks nonik tefü aldelalif olik odabinons. Jenöfiko nen koapadils rigädik kanol spetön yelis mödik sauni gudik labölo. Ab operol gitätis anik, kels te pagevons dabinanés menik.”

† nogan stiravik* = Lingl.: ,cybernetic organism = cyborg'.

IX:70:2018

Äsiob kapo. „Suemob osi. Klu labob mögis tel: blebön menik nen tuvedot säkädas sanavik oba, u vedön cin ä fövön lifi obik äsä ai. Ed ön jenet telid mutob dispenön baicedazöti.”

„So binos, o sö! U blebol menik sa säkäds sanavik vemiköl, u dispenol zöti loveikama.”

„Loveikama-li?” — „Oloveikol de men ad cin”, sanan äplänom. „Benö! if vipol notetis mödikum ...”

„No zesüdos”, ävüspikob sagi. „Ya esludob. Odispenob zöti. Odunob loveükami obleibölo lifön mö timil lunüpikum.”

Sanan älöikom ed äsmilülom: „Benovipö! o sö! Neai opidol sludi at. Benö! dispenolös is, begö!”

Äsleifom lü ob dokümi mekavastöfik, keli ädispenob, dubä äkontagob dono guli detik ona. Sunädo senian* † ävestigon ed älonöfükon dientifi oba.

„Danö!” sanan äsagom. „Nu kanol rajanön timi tefü kötet põ sekretan obik. Nog labol-li säkis zuik?”

„Nö!” äsagob ed älöädob. Äsäditretülob, das dinäd at nu iklülikon.

„Fredob vemo, das nu obinol balan obas”, sanan äsagom, du äbejäfom peli, kel itjäfidiko padebeton sui kreditakad obik.

„Kisi notodol-li me atos?” I asked.

„Äduinob ito loveikami bü lunüp”, dokan ‚Philipson’ äplänom. „Büo no ikanob sagön osi. Ibo sotöb binön neudik põ kosäd ko malädans menik. So mödiks onas vüo ya äduinons loveikami. So binos i tefü mödiks cala-svistas obik, sevabo, sanans votik, kels leigo binons loveikamans. Suemol-li osi?”

„Si! If atos fovon, mens nemödik oretons. U lenoniks”, äsmililob.

„Si! dido!” sanan äsagom ko smilil vemik. „Jenöfo bevobobs osi. Suno obs obinobs sot dareigik, e täno pülikos zesüdon jü stadäd balidfovik ä lätik.”

„Fin-li menefa?” äsäkob. „Cins-li as sot balik lifa täläktik su tal?”

„Si!” sanan äsagom. „No plu jäfidämamater läsofik otöbon obis. Obinos nedöf klinik e mekavik sa saun neföro leläsiköl. Benö! dönulogö! o sö!: ‚Carr’! No glömolös dö rajan et!”

„Sunädo oledunob osi”, ägespikob. Äsüädob, das isludob verätiko; das islopikob paleti vikodik in komip at demü lif. Ibo labü bäldoti yelas baltum-foldeglul äbinob mödo tu unik ad deadön. Äfredob vemo dö sev, das ökanob spetön yelis mödik zuik. Degyelis-li? Tumyelis-li? Tikod at äkoedon drimälön obi, äsä bo meni alik. ■



† senian* = Lingl.: ‚sensor’.

YUDAKRITANS.

Se *Volapükagased pro Nedänapükans*, 1938, nüm: 2, fa ‚D. J.‘ (liedo no sevobs, kin el ‚D. J.‘ äbinon).

Ün pasat yela: 1937 bukil küpädik epubon fa ‚Abram Poljak‘: ‚Das Kreuz im Davidstern‘ (= Krod in stel: ‚David‘), kel, ko votükam smalik, binon pübot telid penädas smalikum kil: ‚Judenchristen im Heiligen Lande‘ (= Yudakritans in Kanaän), ‚Die Judenchristliche Gemeinde‘ (= Komot yudakritik), e ‚Das Kreuz im Davidstern‘.

‚Poljak‘ binom yudan Lukrayänik.

Ven älabom, ün yel: 1905, bäldoti yelas lul, pals omik älüvons eli ‚Jekaterinoslaw‘, ed älo-mädükons okis in Deutän.

Ven nog äbinom vemo yunik, ya äseivom kriti, ed ävedom dub reid lebukas ela ‚Tolstoy‘ kritan süadik. E ven om, älaböl lifayelis degzül, ästudom filosopi e yudikis säkädis lekredavik e netätikis, äsüadikom aiplu, das Yesus äbinom Mäsiat jenöfik, e das diatek nulik binon fövot vönika, e fomon kobü on löloti nedeteilovik bal.

Ün 1935 ävisitom Palästinäni ad logön me logs lönik, vio jäfoy ad lebumön dönu lomäni lönik. Dagetoy pö vobod at yufi mödik, ab mutoy i komipön ta fikuls vemo mödiks. Pato yudakritans nitedons omi; vipom ones komoti nesekidik lönik, kolunäni nesekidik lönik in län yudanik. Cedom yudakriti as fövot voboda ela ‚Theodor Herzl‘: fünan mufa yudälimik. Num yudakritanas progedon, e ya mödikans binons ninälo yudakritans, ab no nog künons ad lekoefön notiko lekredi okas. Atans binons yudans di ‚Nicodemus‘.

‚Poljak‘ süadom lölöfiko, das yudans ovedons sevediks dö din, e das odasevons, das Yesus binom Mäsiat neta yudik, das binom verato Lelivükal lanöfik okas ä ma ‚Pilatus‘ reg okas. Nüpenäd sus krusifid nog ai lonon: ‚Jesus Nazarenus Rex Judaeorum‘ (= Yesus di ‚Nazareth‘: reg yudanas).

Yudakritans binons lekoefans snatik lejona Yesusa. Cedons omi yudani, soni Goda, Mäsiati okas. Vilons, ko lekred oksik in om, blebön yudans, e vilons ön tef lenonik noädön netäti yudanik okas. ‚Poljak‘ kluo distükom japäliko yudanis at, kels slopons süado lejoni Yesusa, de utans, kels ekoedons blunedön okis, ad matikön jikritani, ad dagetön cali, ad jäfön ofe karieri, ad kosädön in sogods cädik, ad dejedön „jemodi“ yudanama. Nö! somans binons no yudakritans, ab te yudans, kels bejäfons saludikünosi äsä pledili.



Yudakrit binon ma ‚Poljak‘ lekred yudanik fütüra.

Yudakritans binons in stad fikulik, ibä yudakrit kludöfik padeimon e fa yudans e fa kritans. No labons lomi, e ledesirons komoti yudakritik, lomäni lönik.

Lä löpikos no kanob nedunön ad küpetön, vio logobs dönu, das gudikos, nobikos, sublimikos fino ga vikodon. To fikuls valik, kels pataseidons, krit ga laidiko stäänikon, ed igo dudranon ini rels votik. Logobs ga in Lindän Linglänik, vio prinsips krita palasumons in hindut. E nu logobs dönu, vio lejon Yesusa pianiko dudranon ini lekred yudik. Vö! binos blöf, vio sublimik lejon Yesusa binon! ■

(Noet: ‚Poljak‘ ädeadom ün yel 1963 in Jveizän; muf oma nog atimo dabinon püliko.)

NUNS DÖ VOLAPÜK IN BRASILÄN (5).

se ‚Germania / Deutsche Zeitung für Sao Paulo und Rio de Janeiro‘.

Liman Brasilänik Volapükagrüpa pö ‚Facebook‘: ‚Matheus Kaufmann‘ esedob redake yegedis anik se gased Deutänapükik: ‚Germania‘.

1887 setul 10.

— In München wurde der internationale Welt-sprache-Kongress unter dem Vorsitz des Professors Kirchhof von Halle eröffnet. Der Erfinder des Volapük, Pfarrer Schleyer von Konstanz, war anwesend und wurde besonders gefeiert. Sämtliche Redner konstatierten die rasch wachsende Verbreitung des Volapük in allen Ländern.

– Tö ‚München‘ Volapükakongred bevünetik peprimon presidü profesoran: ‚Kirchhof‘ de ‚Halle‘. Datuvan Volapüka: pädan de ‚Konstanz‘: ‚Schleyer‘ äkomom e pato päzelom. Spikädans valik äkonstons stäänikami vifik Volapüka in läns valik

1887 setul 14.

— Der zweite internationale Volapükisten-Kongress hat den Beschluss gefasst, dass die deutsche Staatsregierung schon jetzt und in dem nächsten internationalen Telegraphen-Kongresse sämtliche darin vertretene Staaten angegangen werden sollen, Volapük zu den zum gewöhnlichen Tarife zugelassenen Sprachen für den telegraphischen Vertrag aufnehmen zu wollen. Herr Enna aus Kopenhagen machte die Mittheilung, die dänische Staatsregierung habe bereits ihre Post- und Telegraphen-Beamten veranlasst, an dem Volapük-Unterricht theilzunehmen und sich Schleyer's neue Weltsprache anzueignen. Ferner wurde konstatiert, dass auch in Russland Volapük bereits zu jenen Sprachen zählt, die zu jenem eben erwähnten Tarif zugelassen sind.

– Volapükanakongred bevünetik telid äsludon, das flagoyöd ya nu tatareiganefe Deutänik lasumi Volapüka as pük pazepöl suämü tarif geböfik demü baläd telegrafik, e das flagoyöd otosi kodedü telegrafakongred bevünetik balidfovöl tates kompenik. Söl: ‚Enna‘ de ‚København‘ änunom, das tatareiganef Danänik ya äkoedon pota- e telegrafacalanis okik ökompenön pö Volapükatid e lärnön valemapi* nulik ela ‚Schleyer‘. Zuo äkonstatoy, das id in Rusän Volapük ya binon bal pükas ut, kels pazepons suämü tarif ebo pemäniotöl.

* Nu suemobs gudikumo, das in Danän nog nutimo geboyo vödi: ‚volapyk‘ ad malön bosi, keli no suemoy. ☺

1888 mazuil 21.

Ein Leser des „**Liberal Taubateense**“ bringt dem Publikum von Taubaté einen Bericht über das Volapük, dessen Entstehung und Vortheile und fordert schliesslich zur Gründung eines Volapük-Vereins in Taubaté auf, wie deren in der Provinz Minas und sonstigen Theilen Brasiliens schon manche bestehen. — Die neue Weltsprache scheint demnach hier in Brasilien Anklang zu finden.

Hireidan ela ‚Liberal Taubateense‘ blinom publüge ela ‚Taubaté‘ nunodi dö Volapük e dö daved e fruts ota, e fino flagom füni Volapükakluba in ‚Taubaté‘, äsä aniks ya dabinons in provin: ‚Minas‘ ed in dilis votik Brasiläna. – Jinos kluo, das is in Brasilän nited dabinon tefü volapük nulik at.

Fövot ofovon.



Hermann Philipps, cıfal
 Beethovenallee 61
 D-53173 Bonn - Bad Godesberg
 Deutschland / Deutän

YELOD 28id NÜM: 10 TOBUL 2018 PADS: 73 jü 80

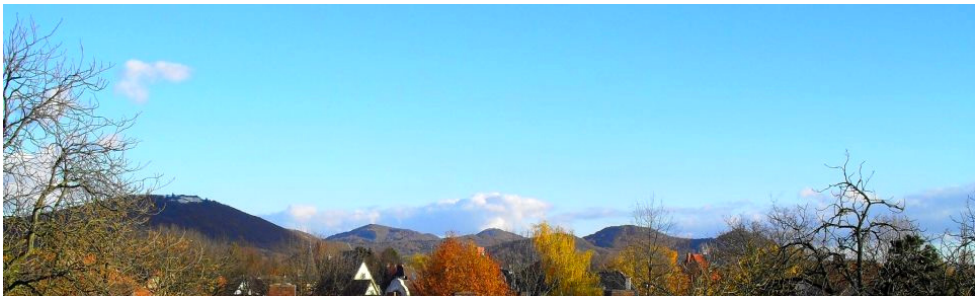
O Volapükaflenes Valöpo!

Semikna jenos – e pato ün tim kritidazäla suno okömöl dönu –, das kol-kömobs dinitani seimik, kel vemo desiron ad spikön ko obs – as sam reg u kardinan, ud igo papal it – dö dinäd seimik mu veütik. Suvo no fägobs saidiko ad gebön Linglänapüki u latini, sekü kod kelik mutobs steifülön ad gebön Volapüki as kosädamedöm gudikün. Ön jenets somik zesüdos, das lüspikobs dinitanis ön mod plütavik e verätik, dat no senonsös panofön. In yeged balidfovik vicifal obsik: ‚Daniil Morozov‘ läbiko kanom plänön valikosi ut, keli mutobs sevön dö atos. (Prüdö! binos cog.)

Ad dajonön vödemi dasamik, gased at ninädön konotili petradutöl, kel ya ipubon ün Volapükagased pro Nedänapükans ela 1936. Pö redakam nutimik fe äklülädos, das tradutan ettimik no äkanon vitön ad dasevädükön loma-püki oka, sevabo Nedänapüki. Mals tefü atos pemäkons me red.

Kisi lärnobös-li sekü atos? Balido, no spetobsös, das mastans ettimik – keninükamü el Arie de Jong it – neföro äpökons, e das mutobs kluo küpälön e gebön täläkti obsik pö vestig vödemas, gramata e vödabukas calöfikas. Telido, no sötobs leglifön dö pöks e pöls obsik lönik, ven gebobs püki at, ab juitön yofi pükavik tanamü atos. Volapük ga binon foginapük pro Volapükans valik.

Ayelo hitüp in Deutän ävamon ed äsägon vemo. Nü fluküp ekömon, juitobs blövpaplömis lunik svidik. Piano dels brefikumons e neits vedons ai koldülükums. Ekö! magod fluküpi at jonon eli ‚Siebengebirge‘ etflanü flumed: ‚Rhein‘:



Fluküpadelis jönik valanes vipom redakan ä cıfal:

Hermann Philipps

LIO SPIKOTOY-LI VOLAPÜKO KO JIREG LINGLÄNA U KO PAPAL?

Fa vicifal: ‚Daniil Morozov‘.

Ba ek Volapükanas omuton spikotön ko jireg Lingläna, u ko plin Monakäna, u ko papal, efe – sekü def kosädapüka kobädik votik – medü Volapük. Läbo pro mögäd somik hiel Arie de Jong büökälo äbüojonidükom stamädis mödik pötöfik ed äbedavobom nomis plütava spikamik.

In püks mödik pö mäniot pösodas regik u nämädi e nämäti labölas geboy subsati neyegik, kel malon buami u patöfi sublimik (*mayed, stim, süper, dacäd, ...*), kobü pönop dalabik (*orik, omik, ofik*). Volapüko pö jenets sümik vöds patik labü poyümot: -al (u nesuvikummo: -an) nen pönop dalabik zuik pagebons. Bai vöda-buks, pö lüspik i no mutoyös glömön zesüdi pönopa pösodik gramatapösoda telid, samo lüspikoy monäkani reigöl so:

ol, o mayedal!

or, o mayedal!

Too plago pönop pösoda gramatik telid pö lüspik ämoädon, lintelex: o! < äsaidon, sevabo:

o mayedal!

Pö jenets sümik medü läod-ladyek daloy fümükön kuratikumo tituli monäkana, sevabo: *o mayedal lampörik!*

Ad notodön kazeto okikis sumäti, düniäli, daloy gebön pönopi dalabik de pönop gramatapösoda balid pedefomöli:

O mayedal obik!

Ven spikoy dö monäkän ko gebäd gramatapösoda kilid, tän pla pönops dalabik natapükas, pedefomöls de pönops pösodik gramatagena manik u vomika, gebädoy tefädo foyümotis: *-hi, -ji*, sevabo:

nun lügik äspearikon, das jimayedal: jireg-mot ideadof,

himayedal ästodom in ‚Naharena‘.

Nitedos, das in deadinun tefü ‚Jan Gerardus Carolus Pieter Peerbolte‘, medü el „Volapükagased pro Nedänapükans“ penotüköl, pämanioton balad yela: 1898 < tiädü „Jirega kron, kanid peköseköl lestimafuliküno len Ji-Mayedal Ofa, jireg ela Nedän, fa Bünkap“ (el „kanid“ binon els „kanit“, „lid“ nutimo, el „köseköl“ sinifon eli „pededietöl“, präpod: „len“ is kanon paplaükön nutimo dub el „lü“). Ma tiäd at klülädos, das timü lifüp ela Schleyer pö mäniot pösoda regik in vödems Volapükik, äsä in Yuropapüks mödik, pönop dalabik (*ofik*) u pönop pösodik teföl in genitif (*ofa*) pägebons. Niludo gebäd somik latikummo päfinidon in Volapük asä neverätik. Üf ek no reigon, ab duton lü famül reigöl (as sam, binom lesan), tän pagebon vöd: *löpätal*. Sams:

hilöpätal: plin: ‚Hendrik‘,

hilöpätal lampörik (dö daledük),

Mutob begön ore, o löpätal! ad deükön leigedahäti orik! (in vödem pesaitöl vöds at päspikons pline).

Vöd: klatal < binon läs lezälük e tefon noe calanis neklerik, abi kleranis. Sams:

...älüikom lü ministeran, ed äsagom: „O klatal!..”,

...hiklatal: söl lebijop ,Dr. Wilhelm Berning’...

Pla subsat: klatal, vöds votik i tefons gredätanis klerik. Sevabo ad malön papali gebädoy tituli: *saludal*, as sam:

Lebukis bofik legivomös dub nam ora, o süperal! hisaludale: papal: ‚Pius’ XI pro bukem di ‚Vaticano’!

Äsä klülädos se löpikos, vöd: *süperal* < jonidon ad mäniotön kardinalis. Ekö! sam nog votik:

Ün yel epasetiköl ‚Dr. De Jong’ elegivom cifalebukis bofik oka dö Vp. bukemes anik, ed i pösodes vemo cädikes, äsä hisaludale: papal: ‚Pius’ XI e hisüperale: kardinal-tatasekretan: ‚Eugenio Pacelli’.

Caladinit klerik löpik pamalon dub vöd: *ledinit*. Kluo lüspikots sököl mögons:

or, ol, o ledinitan!

or, ol, o ledinital!

Fikulos ad fümükön kuratiko, vio tituls at distons de od, bi in vödems dabinik te vöd: *ledinital* (tefü lebijop) äkomädon. Binos nitedik, das läod: *ledinitik* < äfümeton subsatis, kels sinifons u pädanis, u bijopis, vüo mäniot kleranas dinita löpikün äkoedon gebädön muamafomi tefik (Deutänapüko: ‚Hochwürdigsten’). Sam:

kardinal-tatasekretan ledinitikün.

Büocedob, das el *ledinitan* kanon jonidön as lüspikot plütik lü pädan komunik, ed el *ledinital* as vöd, kel tefon kleranis ko gredät no donikum ka bijopik.

Bai vödabuks e vödaliseds calöfiks, sit komplitik vödas labü stamäd: -cäd- < tefü noukans dabinon. Plago jenöfo etas te vöd: *cädan* (leigasinfavöds mögik: *lebenomotedikan, nouban, raistokratani*) < pägebon. Ye kanoy niludön plänedis luveratik, sevabo:

ol, or, o cädal! (lüspikot muvemo veitöfik ma siäm, tefon raistokratani alik),

cädasöl (lüspikot plütik lü nesevädikan alik),

cädäläd (lüspikot plütik lü läd, ü vom ematöl),

cädälädül (lüspikot plütik lü lädül, ü vom no ematöl),

dacädal (tefon regi, lampöri),

ol, or, o lecädal! (tefon plini, davälaplini, ledauti),

dalcädal (titul lampöra).

Somo Volapük gevon lüspikoti pötöfik tefü gredätan alik neklerik u klerik. Lüäl raistokratik somik Volapüka binon töbo plänovik. Ba bevü doküms posbinota namapenädik ela Arie de Jong lekoned jenavik nefinik dö kläns dremäläbik kura regäna Nedänik ädabinon-li? Alo nu laboy vödastoki zesüdik ad tävön lü kur alik ed igo lü kuriad di ‚Roma’. ■

X:76:2018

MILAG.

(,THE MIRACLE')

Fa ,Frank Roger', ini Volapük petradutöl fa ,Hermann Philipps'.

El Robert äseidom vāri labū vat sui tab fo ok, äseidom oki ed äfārmükom logis. Änatemom dibätiko ad leadön takädikön löliko koapi oka. Öneodom leküpāli lölöfik oka ad leadön plöpön sperimānti. Lunūpo istudom teori; nu ävilom jenöfikön oti. Öbinosöv benosek mu veütik, if üplöpomöv ad koedön vati rivön kukapūni teiko dub vilāl.

Änatemom nevifikumo, leküpāl oma ävedon dibätikum. Äneletom siena-mi alik züöpaο, bi ökanonöv tupön sperimānti. Tiko äfomālob vāri, e ven äsenālom blūmi, äprimom ad vamükön vati. Kodū soziat fomāloda omik ko vār su tab, vamot vata in vār söton leigön ad ut gemaga in tikod oma.

Piano ägretikumom vamoti, jū vat ärivon kukapūni. Äloegom ed älielom vapikön oni in fomāl oka. Va atos ijenon-li id in vol jenöfik? Ün timül at sperimānta no äkanom maifükön logis diseinū vestig, bi atos önosükönöv dunādi ed ösävöladükönöv dini lölik. Te äkanom spelön gudikünosi.

Posā dunād ifinikon, ätakādom. Ibinos vemo töbik. Fino ämaifükom logis ad tüvön seki sperimānta. Ad süpād mu vemik oka, vār ävagon. Va vat ikukon, jūs ivapikon-li löliko? Plān at ämögön. Ön jenet at vār äsöton nog hitön vemo. Äkontagom oni, ab vār äkoldon. Bisarö! Lio vat inepubon-li? No ätuvom plāni.

„Ba sötoḃ steifülön dönu osi“, ätikom. Ägolom ini kvisinöp, äfulükom dönu vāri, ed ägepladom oni sui tab. Täno äfārmükom logis ed äblümükom oki ad dönuön sperimānti. Atos äbinon din mu veütik.

Ven leküpāl oma irivon nivodi zesüdik, ädadunom dönu dunādi. Äseadom nenmufiko, logs omik äfārmons, äplödakipom noidis valik. Ün timül seimik tio eslipikom, läbiko ye ökanom tadunön drani at. Öriskädükosöv dinādi lölik.

Ämaifükom logis, ed älogom, das vār nog äfulon – ab vat icenon ad vin! Jeko e nekredölo ätovom vāri ed älülogetom vini, e leno äkanom suemön utosi, keli ijenon. Dönu sperimānt älabon seki no pespetöli, atna ye ön mod mu dastunüköl. Va ituvom-li fādo metodi ad ceinön stöfi? Dastun kion! Ömutom dönuön votikna sperimānti ad gevön oke fūmi, das atos no äbinon jenot te balnaik.

„Godö!“ ätikom. „Mutob dokümön duinodi at, pübön penoti dö on. Ofamikob in vol nolavas necalöfik: ‚Robert Stanway‘: man milagis duinöl!“

Ädopladom vāri, ed äsenölo feni dub späriments tel et pekodöli, ädälom oke ad slipikön pianiko.

* * *

→

De tärat jiel Sylvia äkanof lögon matani oka in gad. Älabom-li dönu slipüli poszedelik? Slipüls oma ävedons ai lunüpickums e suvickums. Klülo äbäldikom, too äcedof, das älifädöm slipölo timi tu mödiki. Ba sötöf spikön dö atos ko om. Säkäd fe äbinon, das no igo äsevedom atos; ai älabom kodülis: lemu äfenom, igebädöm viläli so mödiki tefü „sperimänts nolavik“, e ret, e ret, ab jenöfo tio neföro älvövom gadastuli okik.

Bü minuts anik igifom vati ini vär okik, e täno iglömöm osi. No igo iküpom, das possonil oka ivagüköm väri ed igepladom oni sui tab. Ven el Robert igalikom, igolom ini dom ad fulükön dönu väri, ed täno otos ijenon. Dönu no iküpom, das el Jimmy smalik ikömöm lü tab ed imostürom vati.

Äsagof possone oka, das no plu ötupomös lefatüli, ed änügifof vini ini vär pro himatan okik. Äjinos ga, das alo vat no änitadon omi; el Jimmy pu no pablufodom-la ad drinön vini, bi isagof ome vemo kleiliko, das at no binon drined pro cils. Fe el Robert islipikom dönu, e latikumo, posä igalikom, ätovom väri ed älülogetom oni, äsva neföro ilogom-la vini büo.

Kis äreifon-li omi? Sis plödüdünstad gölik oka äkösömöm ad labön slipülis poszedelik, ab nu ädulons tio dü laf delas omik. Ömutof spikön dö atos ko om; sevabo sosus ügalikom: bi iküpop, das islipikom dönu, nendoto „vemo efeniköl“ demü kod seimik. ■

Vödeds nekösömik anik in konotil löpik pegeböls:

leküpäl Konzentration, concentration (mental);
nolav necalöfik Grenzwissenschaft, fringe science, scientia marginal;
plödüdünstad Ruhestand, retirement, retiro;
reifön *lov.* widerfahren (jmdem), happen (to sb.), evenir (a);
sävöladükön *lov.* entwerten, to render invalid, depreciar;
tärat Terrasse, patio, terrassa.

Koräkots tefü konotil sököl tiädü „Jevod“:

1. **ti** → tio: Ma „Vödabuk Volapüka“ el ti binon präpöd. Is ye pägebon as ladvärb, äsä in Vöna-Volapük ed in pläns gölik fa el Arie de Jong.
2. **pisimöla** → Atos binon geb ma pükälön Nedänapüka (‚bezoemd‘). Sinif värba at voiko binon Deutänapüko: ‚mit einem Saum umgeben‘ = züon (bosi) me sim. Gudikumo: „... labü buegs gravik bofaflano, ...“
3. **tegasail** → kapüt (binü sailastof). Atos binön vödöd vödiko petradutöl de ‚dekzeil‘ Nedänapükik.
4. **bal ed it** → bal / balik. Atos binon pükälön Nedänapüka (‚één en zelfde‘). Gudikumo: „... me loged balik, äso in glut leklära bal ...“
5. **drenölo** → lerorölo. Ön jenet at cils bo no älabons timi ad drenön.
6. **sail** → kapüt.
7. **detanam** → nam detik. Atos binon tradut vödik ela ‚rechterhand‘ Nedänapükik.

JEVOD.

Fa ‚Cyriel Buysse‘, *Se Volapükagased pro Nedänapükans*, 1936.

Ebinos jenotil brefüpik äfäküköl...

In zänod lesüta brefobüo pinätüköla cils kil äjäfons me pledam in sab. Nog logob vemo kleiliko onis valik kil fo logs oba, e jinos lü ob, das obleibob ai logön onis, leigoäsä omemob i dü lifüp lölik oba süfüli, kel äfovon, ...

Balidan äbinon jicil älaböl lifayelis jöl u zülis, logodili pupa rosadaredik labü logs kleiliko blöviks e hers blägik, kels älagons ön brul slapik in nük e zü cügs ofa; täno hiput labü lifayels lul u mäls: bigik, redik ä blonik ko bos benognoma, in blitil gedik, pinägedöl ed isleatöl okik, kel äbinon mödo tu veitalenik e mödo tu gretik, kel päkipon löpo dub blitipolians vorik, kela knops noleigik **ti**¹ ärivons jü jotils rovik oma; e fino putül, älaböl ba bäldoti mö yels bal e lafik, nog piklotöl me juüpil, ed äkropöl in sab: manil smalik plitülik labü logs sapik gretik e kapil klöpik ko herem blonik go feiniko fridik.

No sevob plu pledi ut, keli äpledons. Bo no pledi seimik; bo äzimufons te in sab me namils miotik okas ed äbunilons in sviet sola, ed äjuitons, äsä nimils smalik libik, florüpaluti flifädik sofik. Nek äküpälon ad ons: äbinos, äsva belödans valik vilagüla smalik islipülons ün vam zedela, äsva ludomils nemödik me zem pivietüköls pilüvons: ludomils, kels ätopons len flans bofik vega stedik nenfinik me buegs gravik **pisimöla**², kel äzugon de zif fagik bal lü votik.

Te in jad su bam fo lulotidöp balik vilagüla, ob it ifeniköl dub saikulam lunik oba islipülob boso. Ibevegob ün mayuladel magifik vamik et ya milmetis foldeg; ömutob sio bevegön nog mödoti leigik, büä örivob zeili lespata obik. Islipikob boso, labölo kubiti su stutöm bama, ko logs färmik, tü tims lunomik nog sugölo nentikiko lefogili smoka se pipil Linglänik braunik brefik oba. Saikul oba, saikul glorik oba ästanon, äsä dogil fiedik, näi ob.

Luvokäds vemik, lerer, drenam süpiko jeikons galio obi. Löjutedob, ed, äso in lit leklära, logob süfüli, kel koedon dremälön obi sekü naudod.

Niliküno fo ob, in zänod lesüta, us, su plad it, kö änu cils äpledons, nu fledavab geilik, vetik, me **tegasail**³ dofik petegöl lüvabon sofiko kledölo love sab livetik. E, me loged **bal ed it**⁴, äso in glut leklära **bal ed ita**⁴, du nams dremöl oba pedons ta tämeps oba e mud oba lemaifikon sekü dredäl nen fäg ad vögön me ton alseimik, logob: veigotani vegöma slipölo eteniköli dis **tegasail**³, cilis bäldikün bofik **drenölo**⁵ efugölis flanio, e smalikani ai takedo laipledöli in sab nen seved riskäda jeikik. No labob igo timi ad lüjutedön: ekö! jevod dovegon cili!

Ab nö!... no dovegon oni! Ün timül ot, das pölacedob ad bekomön süfüli ledredodik at, logob, das nim gudik, ba dü foldil sekuna, flegon kapi oka lü cil, äsvo ad besmeilön oni, e täno, das deädölo veitiko lögis oka, lovegolon nevifiko ko vab, nes kontagön oni.

X:79:2018

Lenoid, laramavokäds, yans, kels vemiko pamaitetiron, mens, kels lüjutedons. Jipul e hipul drenöls sekü liliflaps; e vom, kel sovadiko rönöl, lösumof cili yunikün no pevidöli. E täno veigotan, kel dub noid vutik egaliköl, bunom de vab oka, e, pluuneplu sevedölo utosi, kelos ma ced oma ejenon, vemiko blasfämölo primom ad flapön me bat jevodi oka.

Pas täno labölo drenis in logs lüibunob. Senälob, das kanoböv peidön mani et. Ab, igo büä binob nilü om, e nes kanön suemön, vio atos jenon, senälob süpiko, das binob takedik e sofälik. E binos i me vög sofik takedik sekü gud e rekosil, das ob, seidöl dü timil pülik nami obik sui brad omik, sagob:

„O flen! no flapolös buiko nimi et! kömolös buikumo ad drinön kobü ob väreti bira!”

Güflekom oki, stopedom ad flapön, e lülogom obi me logs mikonfidik, nog flamülöls sekü zun. E, bevü obs, ünü tim leklära, bos jenon, bos dramatik no pekleilüköl e no kleilükabik. If nog flapom, if flapom nog balna nimi me bat, täno obunob sui om, odojedob omi ta glun, opeidob omi. Senälob osi; atos binon fümik. If no plu flapom, opardob ome vali, e senälob, das uduinob duni gudik, das sofäl oba usüükon in ladäl oma balidnaedo ün lif oma klienüli guda e menäta, kel ün fütür nog suvo osüikon dönu.

No plu flapom... ereidom in nid bisarik logeda obik utosi, kelos mifätiko ojenonöv. Esenälom in lan krüdik oka, in kontag kesenäla klänik, sofäli e pieti, kels süikons se lan obik. O! si! süpo evedom vemo gudik ä sofälik; jedom bati oka disi **sail**⁶ e stöpom vabi oka.

Güflekob obi, vokob us in runäd pöpa jilulotidöpani. Bonedob ofe väris tel labü bir. Täno golob lü jevod, gleipob kapi pedonioflegöl onik vü nams bofik oba, e röbülöb löfülölo oni, röbülöb oni ko fäkam ninälik.

„O veigotan! no dalon-li getön mödotili vaena?” säkob. „If plüdol, o sö!” man gespikom, äso jemölo.

Ekö! vom kömof ko värs. Lenjoikobs väris. Begob ofe pori vaena pro jevod. Blinof oni in bäset tuigülik.

Veigotan sästömom nime fräni. E du jevod fidon se **detanam**⁷ obik, lairöbülöb oni me nam nedetik obik, flomi onik e giomi onik. Dunob osi nevifiko, sofiko, me röbüls lunik ai dönu padunöls, ed ainog dönu röbülölo topis ot; e süpo, patumütölo dub fäkam, fopiko primob ad drenön. No kanob taetön drenis oba, flumons to steifs valik oba, flumons, e mutons flumön, falons äs dav sofik love granils lätik, kelis nim gudik dasmeilölo me lips kobosukon se nam oba.

Ekö! binos finik. Bäsetil binon vagik, man fimükom dönu fräni, e vab movabon. Lütenükob veigotane nami, in kel klänedob franis tel.

„Ekö! ad drinön nog väreti dü vegam”. Man äbinom so fäkik, das no plu äkanom spikön. Te loged ädanon obi.

Ebleibob stanön nog dü pülatimil ad loegön motävön omi.

Dü timül niludo bos ebinon in stad negudik, ibä pos degat stepas estöpom dönu jevodi, ed ebumom se vegöm. Elogob, das äxamom yokädi, e das ävotükom seimosi ota. E, ven atos äbinon finik, büä dönu äkripom disi **tegasail**³, eröbülom pülatimilo nimi in giom, ed enokom su särvig me nam flenöfik. Pos atos exänom dönu ini vab, e disaü **sail**⁶ eloegob pasesteigön bati, me flapül nelaodiko frediko tonöli in lut löpo sus jevod, as kuradükam jelöl, as kanit...

E ko seif sädredikama emoglob täno. ■

NUNS DÖ VOLAPÜK IN BRASILÄN (6).

Se ‚Germania – Deutsche Zeitung für Sao Paulo und Rio de Janeiro‘.

Liman Brasilänik Volapükagrüpa pö ‚Facebook‘: ‚Matheus Kaufmann‘ esedob redake yegedis anik se gased Deutänapükik: ‚Germania‘.

1888 mayul 5.

Volapük. In Petersburg wuchs während des letzten Jahres die Zahl der Abonnenten auf Volapük-Zeitschriften so sehr, dass die Censur darauf aufmerksam wurde. Bis dahin waren die Volapük-Journale frei passirt, jetzt beschloss die Censur, weil keiner der Censoren die Sprache kannte, die Anzahl der in's Land kommenden Zeitschriften dadurch zu beschränken, dass sie dieselben in die Reihe der verbotenen Journale aufnahm, so dass jeder Abonnent die Journale nur auf eine besondere Bittschrift hin erhalten konnte. Bald wurde indess die Zahl der Bittsteller so gross, dass man es nicht für möglich hielt, jedem eine besondere Erlaubnis zu geben. Um dem Uebelstande abzuhelpen, beauftragte schliesslich das Censur-Comité einen Censor, Volapük zu lernen. — Seit einigen Wochen hat derselbe seine Thätigkeit begounen und die fremden Volapük-Zeitschriften finden ungehinderten Eingang.

Volapük. Dü yel pasetik tö ‚Peterburg‘ num lebonedanas gasedas Volapükik so vemo ägretikumon, das sänsuranef äküpälikon dö atos. Büo gaseds Volapükik äkanons pagetön leliviko, ab nu – bi nonan sänsuranas äsevom püki – sänsuranef äsludon ad miedükumön numi gasedas ini län kömölas dub lasumam otas ini klad gasedas proiböl, sodas lebonedan alik äkanon getön gasedis te medü begapenäd patik.

Suno ye num begapenädanas gretikon so vemo, das no plu älecedoy osi mögiki ad gevön alane däli patik. Ad moükön mistadi at, fino sänsura-komitetanef äbekomiton bali sänsuranas ad lärnön Volapüki.

Bü vigs anik otan eprimom calajäfi oka, e Volapükagaseds foginik nu kömons ini län nen nelet.

Fövot ofovon.

VICIFAL: ‚DANIIL MOROZOV‘ ETUVOM PÖKIS IN GASED SETULA.

Ekö! is binons koräkots tefik:

Pad: 70, setem 7^{id} donao: I asked → äsäkob;

kedet 4^{id} donao: labü bäldoti → labü bädot;

kedet 17^{id} donao sotöb → sötob.

Pad: 72, dis suspenäd: „1887 setul 10“: profesoran → profäsoran. ■





VÖG VOLAPÜKA

Hermann Philipps, cifal
Beethovenallee 61
D-53173 Bonn - Bad Godesberg
Deutschland / Deutän

Sirkülapenäd Volapükaflenes valöpo

YELOD 28id

NÜM: 11

NOVUL 2018

PADS: 81 jü 88

O Volapükaflenes Valöpo!

In gased mula at, dil balid yegeda fa ‚Albert Bernhard Theodor Sleumer‘: bo gudikün mastanas ettimik Volapüka < panotodon. Pämotom ün yel: 1876 in zif Deutänik: ‚Osnabrück‘ asä son famüla lestümabik. Ägetom dugäli in juls katulik, ed ästudom in nivers difik nolavis filosofik, godavik, pükavik (Deutäna-, Fransäna-, Lingläna- e Litaliyänapükis) e jenavi. Id ädalilom spikädätidodis dö got, Vöna-Deutänapük, Vöna-Linglänapük e sanskrit, ed ästudom provansali. Ädokükom ün 1879 ad ‚Dr. phil.‘ in niver tö ‚Tübingen‘ me dokikamapenot dö dramats ela ‚Victor Hugo‘. Ün 1901 ädagetom mäkotami saludik pö kultanaseminar bijopik di ‚Osnabrück‘. Poso dü yels fol äjäfom me lanikäl e tid yunanefa. Täno äduinom tataxami pükavik in niver di ‚Bonn‘ ed ädagetom diniti dokana godava. In dokikamapenot mö pads: 526 äbejäfom yegädi jenavik teorik dö kekodäd ad sin kemena.



De 1907 jü 1925 ävobom as tidal pö löpatidöps ed ädunom studatävis lü Linglän, Skotän, Lireyän, Brasilän, Luruguyän e Largäntän. Ün 1925 äkoedom pän-sionön oki demü roinamaläd. Pos dasaunikam maläda okik ädesinodom tävis mödamulik lü Litaliyän, Grikän, Türkän, Palästinän, Lägüptän e Merop nolüdik e sulüdik. Sis yel 1892 äbinom slopan ä födan fiedik Volapüka ela Schleyer. Pö nivers difik, kö ästebom de 1884 jü 1900, el Sleumer äplöpom dub spikäds e tidods ad slopükön pro Volapük numi gretik studanas nolavajäfüdas valik. Dönuamo ävisitom datuvali in löd omik di ‚Konstanz‘. Pos dead ela Schleyer ün 1912 el Sleumer ävedom cifal telid Volapükamufa. Ün 1914 volakrig balid äsplodülon, kel älemükon duni tio aliki gönü Volapük. Poso, ün 1929, ‚Sleumer‘ pävisitom fa ‚Arie de Jong‘, kel äjonom ome revidamobis okik tefü pük obsik. Äbaicedoy dö Volapük perevidöl, keli obs it gebobs nutimo. Tü tim at jü dead oka, el Sleumer älödom in zif: ‚Bad Godesberg‘ len ‚Rhein‘, ad süpäd obik in süt leigik, äsä ob it. Ettimo süt at ye älabon nemi votik, efe süt: ‚Horst Wessel‘, ma poedan komipalida ela ‚SA‘ (‚Sturmabteilung‘ = tatakamödot) netasogädimanas.

Ladöfiko glidom valanis:

HPL-L-1945

DÖ MÄSIAT DOBIK E PATS VOTIK SE RUJENAV RELIK.

Fa ,Albert Sleumer', se „Volapükagased pro Nedänapükans“, 1939, nüms: 4-6.

No dö balan Mäsiatas dovik plu kildegas, kels äsüikoms in yudanavol pos deadam Yesusa: Kristus, e kels lelölo nensekiko änepuboms, ed i no dö Kristusitaan delas lätik, ad kelan bib jonon, kedets sököl ospikons, ab dö Lelivükal dovik votik, kel ya ün tim milyelas bü Kristus äbitikom stabü rudasevädükam as sanal menas, ed ädagetom sekis nekredoviko lölöfikis jüo ün tim obas. Posä ya ‚Franz Cumont‘ in ‚Mysterien des Mythras‘ (= Müsters ela ‚Mithras‘, ‚Leipzig‘ 1903 lä ‚Teubner‘; dabükot 2^{id} 1910) ed ün tim nuik ‚Hegglin‘ e ‚Sven von Hedin‘ ijonomis sogodes gretik nolavanas e kulivanes ad ‚Miträs‘: litagod Liränik, kel ädagetom ün tim primik kritanas i in vesüdän (Litaliyän, Fransän, Belgän, Rinän) lekredanis mödik, ed äbitikom as mätedan nämädik krita yunik, baonan: ‚Anton von Ow‘, kel älödom as nolavan privatik in kased: ‚Piesing‘ in Bayän, igebädom yelis mödik lifa okik ad vestigön rigädasamani ela ‚Mithras‘: Mäsiat dovik: **‚Hom‘ se tim di ‚Noah‘**. In kult „menagoda“ at, keli äfövom latikumo el „kult di ‚Mithras‘“¹, b.v. nedeädöfasakram kúpädik komädon. In kult at men pegodöl givom oki as zib lekredane okik, kel sekü atos posaludükon-la, si! pogodon-la. Tik ad balön oki binälo ko god binon vo susbäldik, e licin ata yumäton nendoto ko lifabim in parad. Rig vipa at ladäla godilekredanik bo ebinon in rudasevädükam. Baonan: ‚von Ow‘ nu blöfom, das i „profetan“: ‚Hom‘ in pölälekred oka elasumom tiki at, ed elebumom su at cütodis oka. Klu nengideto jelodans vönaglögik difik lekreda kritik – bevü oms pato martüran: ‚Justinus‘ († 163) – ecedoms geböfi et di ‚Mithras‘ züpädi nemedik köarista; no äsevoms, das geböf pagik et ya älabon bäldoti yelas plu 2000!

„Kim üfo voiko nu el ‚Hom‘ nämädik ä mifätik at binom-li?“ reidan osäkom*. Soäsä el ‚von Ow‘ nunom in nüdugot ad lebuk tikodaliegik oka: ‚Hom, der falsche Prophet aus noachischer Zeit, eine religionsgeschichtliche Studie‘ (= ‚Hom‘: profetan dovik timü ‚Noah‘. Stud relajenavik) edebom demü **stigädäm** ad vestigs oka dani jikleudane valöpo sevädike: ‚Anna Katharina Emmerick‘ de ‚Dülmen‘ († 1824), kela visionis poedan leigo sevädik: ‚Clemens Brentano‘ epenetom. Sevädiko ya el ‚Joseph von Görres‘ lanagretik änemom in el ‚Die christliche Mystik‘ (= Müsterav kritik) okik ün 1836/42 epüböl (II, 348) visionis ela ‚Emmerick‘ „volapeopi relik levemik“, ed älecedom timalogäli at „visioni milagikün, siämaliegikün, stäänikün, letäläktikün ä mu fäküköli, kel föro seimöpo efomon oki in suemamod müsterik somik“. Sekü kod at ozesüdös fümiko ad lofön reidane **setrati nemu brefiki** se nuns tefü el ‚Katharina Emmerick‘, äsä ats pepübons fa kleudakleran: ‚Schmöger‘ ma penets fa ‚Clemens Brentano‘ ün yel: 1881 lä ‚Pustet‘* in ‚Regensburg‘ me tiäd: ‚Das arme Leben und bittere Leiden unseres Herrn Jesu Christi‘ (= Lif miserabik e suf biedälüköl Söla obsik: Yesus Kristus). Us reidoy su pad: 21 e f.:

„Älogob golön eli ‚Noah‘: man bäldik cilöfik, in klotem vietik lunik, ini flukabimafel, e kötülön bimis me neif bomik blegik. Lefog äkömon foi om, in kel maged mena seimik äpubon. El ‚Noah‘ äkienom, ed älogob, das äsueomom, das God ävilom

* stelül redik malon plänis tefik su pad: 88.

distukön vali, e das om ämutom bumön bogi. Älogob, das ‚Noah‘ äbinom vemo lügik dö atos, ed älogob, das äplekom pardi ... Täno äloegob tevön omi ko famül omik se topäd at lü län, kö latikummo el ‚Zoroaster‘, nidastel, elifom. – Ün tim et dajäf jeikik ädabinon su taled. Mens ädunons lesinodis valik, igo nenatikünis, ... Äjäfons me lugodikult jemodikün, ed ästeifons ad bätödön i cilis ela ‚Noah‘. So el ‚Mosoch‘: son ela ‚laphet‘ ä posson ela ‚Noah‘ < päsinükom, bi om, ven ävobom su fel, idrinom vaeti plana semik, dub kel äbrietikom ... El ‚Mosoch‘ ävedom so (dub dulter) fat sona, kel pänemom: ‚Hom‘. Ven cil pämotom, el ‚Mosoch‘ äbegom blode okik: ‚Thubal‘ ad lasumön omi, dat jemod oka äblebonös klänik, ed el ‚Thubal‘ ädunom atosi sekü löf. Cil, ko sprotians e kaul slimavula: ‚hom‘, päseitom fa **mot** okik foi tänad ela ‚Thubal‘. Jiatan äspelof ad dagetön dub atos gitäti ad gerot oma; ab letuvatam äbinon ya nilik, e dabin voma äfinikon. El ‚Thubal‘ älasumom cili lomü ok, ed äleadom dugälön omi in dom okik nes träton licini oma. So äjenos, das cil äkômom ini rak. El ‚Thubal‘ ägïvom ome nemi vula: ‚Hom‘, bi at as sevädovamal balik äbinon lä om (ün tim et cils suvo pänemons ma plans). Cil no penulüdom me milig ab me vul pemäniotöl.² Plan at dageton ütöpo, kö glofon löpio, vo geiloti mana; ab ütöpo, kö kripon, seglofon me sprotians ko tipots müdik, äsä sparag; dil donik binon düfik. Pagebon as nulüdot, ed as pla-ädöt miliga, ... Älogob plani at in rak ... I eli ‚Hom‘ älogob in rak. Cil at äseatom in böväd binü bimajal, e pifimatanom me skin in at ... Ven ele ‚Thubal‘: son ela ‚laphet‘, sa ciles oma e ciles bloda omik: ‚Mosoch‘, län pälüjonon fa el ‚Noah‘, lü kel ösötöns tevön, famül äbinädon me pösods deglul ... ‚Noah‘ älödödom su belem vü el ‚Libanon‘ e Kaukasän. Ädrenom, ibä älöfom dafamüli ela ‚Thubal‘, kel äbinon relöfikum ä gudikum³, ka votik. Älüjonom ones topädi äl nolüdalofüd, ed äbüdom ones ad fölön büdedis Goda e sakripi, ed äbüedom promön ones, ad dakipön rafini licina, ed ad no migikön ko cils ela ‚Cham‘. I läfis u bebis slimavula ägetons de om ... Mens äbinons vemo jöniks, älabons köli redilayelovik⁴. Ven ‚Thubal‘ ko famüls tefik eleditom de ‚Noah‘, älogob, das cil et ela ‚Mosoch‘: el ‚Hom‘, kel ikekômom ini rak, i äbinom bevü ons. ‚Hom‘ ya äbinom daülik. Älogob, das äbinom latikummo go distik de votikans ä gretik äsä gian, vemo fefik ä patana-

-
- 1 Sinif nema: ‚Mitra‘ ü ‚Mithras‘ binon ma el ‚Freiherr von Ow‘: „medan“; ma votikans: „flen“, „lotidäb“. No komädon in dils **vönikün** vaästada, ab sio in **nulabevobot** ün 300 bü Kristus pefinüköl vaästada. El ‚von Ow‘ niludom, das kanomöv-la binön godam ela ‚Thubal‘ bibik: kälafat ela ‚Hom‘. Päleplekom i as solagod (‚Apöllon‘) e pämagulom as dabinan labü lils 1000 e logs 10 000.
- 2 Nulüd at äbinon e binon dilo nog nu geböfik in lofüdän ed in Frikop. Dänkans, kels lödons in topäd marädas len el ‚Bahr el Abiad‘, nulüdons cilis oksik me vuls marädaplanas. Fa lasyantans* rizom dioskora* padigidon vemo. I rizom lotuda Lindänik binon nulüdot veütik. Pla plan: ‚hom‘, kel **no** äkomädon in Lindän, **lotud** ävedon us sümbol! Mun, kel i pänemom ‚soma‘ = ‚hom‘, äyumäton ma ced menas et ko benikam plana et.
- 3 Atans äbinons lariyans; vöd at pefomon de el ‚arya‘ (in vaästad: ‚airya‘, in Nula-Pärsänapük: ‚iran‘, in kält: ‚eriu‘, kusatifo: ‚erinn‘) kel sinifon in sanskrit ed in Liränapük: **nobans**, **klinans**, in Larmeriyänapük: **nämans** u **kuradans**.
- 4 Vöd hebrejik: ‚Jephet‘ (= ‚laphet‘) sinifon: ‚jönik‘. ‚Thubal‘ e ‚Mosoch‘ äbinoms sons ela ‚laphet‘.

tälik. Äpolom klotemi mänedafomik lunik ed äkondötom äsä kultan. Äsoalükom oki ed älifädöm neitis mödik su sömit belemabäka. Äküpedom stelis, ed äbejäfom magivi, ed ädagetom dub diab visionis, kelis äkoboplädöm ad leod e lejon, dub kels ätrübükom lejoni ela ‚Henoch‘. Dranäl badik mota omik ämigikon in om ko geredalejon klinik ela ‚Henoch‘ ed ela ‚Noah‘, keli cils ela ‚Thubal‘ äfölonis. El ‚Hom‘ äblinom dub dasevädükams e visions okiks flekis e plänädis dobikis ini verat bäldädik. Älukurötom ed ästudom, äküpedom stelis, ed älabom visionis, kels äjonons ome dacedis fa diab pimifomölis verata, kels sekü süm oksik ko verat ävedükons lejoni omik moti häretas. El ‚Thubal‘ äbinom man gudik. Dajäf ela ‚Hom‘ e lejon omik no äplitons omi, ed äliedükos omi, das balan sonas omik: fat ela ‚Dsemsyid‘, äslopom eli ‚Hom‘.⁵ Älielob plonön omi: „Cils obik no binons baläliks, vilobös eblibön lä ‚Noah‘!“ El ‚Hom‘ ädagetom de slopans okik lestimi tio godöfiki. Ägevom ones lejoni, das God ädabinom in fil.⁶ Äjäfikom i mödo me vat⁷, e pato me slimavul, de kel idagetom nemi oka. Äplanom oni, ed äditibom oni lezälo asä nulüdoti saludik e medini, sodas fino sekü atos dun relik ädavedon. Vaeti u büli ona äpolom lä ok in gef braunik, äsä in mortir... El ‚Hom‘ no ämatom, e no ävedom vemo bäldik. Älenuenom visionis mödik dö deadam okik, kelis om it äkredom. Ab älogob, das ädeadom ön mod jeikik; nos oma äreton, bi neflen badik äkesumom omi ko ok. Sekü kod at slopans omik äkredons, das om, äsä el ‚Henoch‘, pimoletiom in top saludik seimik. Fat ela ‚Dsemsyid‘ pätidom fa om; el ‚Hom‘ ägerükom ome lani oka, dat öplaikomös omi!... El ‚Dsemsyid‘ pidugälom vemo cädiko; äbinom nebepeenamoviko liföfik ä spidöfik, mödo jäfedikum ä gudikum ka el ‚Hom‘, kel plu äbinom glumälik ä stifik.⁸ Äplagükom vemo lejoni e reli ela ‚Hom‘, äläükom nog dinis difik, ed äküpedom i mödo stelis. Pöp, kel äslopom omi, älabon ya „fili saludik“, ed ämäkon oki i ya me **bidädämäk**”.

Fövot ofovon.

-
- 5 Atan äbinom ‚Vivasvat‘ ü ‚Vivanhao‘, kel i pänemom: ‚Pinvengehani‘.
- 6 Vödemi penäda bibik: II ‚Esdras‘: IX, 7: „God ädugom eli ‚Abraham‘ se fil Kaldeyänanas” el ‚Emmerick‘ plänof in mod at, das God emodugom omi se ‚Ur‘, kel sinifon „fili”, e das ejelodom so omi ta filikult. Pals ela ‚Abraham‘ ebinons-la cedü of pagans, ed ‚Abraham‘ it i elabom-la lä ok ün cilüp oka lugodamagotilis smalik. Gredäti vemo veütiki el ‚äthravan‘ (= filakultan) Liränik, ed el ‚purohita‘ (= kultan) Lindänik älabüloms. God in fil pänemom: ‚Agni‘. In Lindän el ‚raja‘ (= reg) ed el ‚purohita‘ piteiloms de od sevärikumo, du in kultaziläk vaästada dinitis regik e kultanik pibalons. Braimakultan ifägom ad sekidükön plinis de okans, ab parsiyanakultan güo äbiegom foi dinit regik.
- 7 Sevädik binon lestim, si! leplekam lugodikultik lulakas e flumedas sonemiko saludikas in Lindän. Medü nüloget ini vataniv smufik lugodikultans ästeifoms ad dagetön stäatis e visionis.
- 8 Lefatals Godilekredik ädeimoms in mük oksik klüliko lestimi godöfik; binos kludo suemovik, das ün tim fovik änebuikoms lo el ‚Hom‘ pleidälük i reigialik, e das atan fino ämodränom Godi it. Kalad glumälik ela ‚Hom‘ sevädükon oki dönuamo in tikodavol Lindänik, so in distukan: ‚Çiva Bhairava‘, in ‚Viropaksa‘, ‚Ugra‘, ‚Ganardana‘, in el ‚Homa‘ lä gondans. Tuvoy ye i in el ‚Odin‘ elani ‚Hom‘ nolüdänik, kel binom leigädabik ko el ‚Wuotan‘ (= vutölan).
-

KREDENAKRIG*.

Fa ,Frank Roger’, ini Volapük petradulöl fa ,Hermann Philipps’.

Top jenotas.

El ,Royal Orchid Beach Resort’: lotidöp lulstelülik* tö ,Torremolinos’, Spanyän.

Lukomip balid.

Säkäd davedon, ven liman bal tävasoga* Fransänik mosuemom mufilanögis valik de janedakreden*, sodas grup livodanas* Linglänik nelabon nögis, bi sekü kod seimik bötans binons zogälik ad lölöfükön kredeni. Livodan bal Linglänik kripädöm bei tab Fransänanas ad geükön „dalabotis petiföl”. Cedom, das „mens et no gitätöns ad mufilanögis, bi lomo ga sio fidons te elis ,croissants’”. Fransänans bluvons e sagons, das oplonons dö atos ed ovätälons „ta-tataki”. Grup Linglänanas kipun löpo bovedi mufilanögas äsä lefanoti, e fidons onis „ön mod lestigädöl”. Dünanef lotidöpa no medon. Fransänans döbatons dö mögs okas, e – zunölo – sludons ad mesülön.

Balan onas golom lü kreden, fulükom bovedi me sosits e garids, e jedom onis äl tab Linglänanas. Ibä zeilam omik binon bosilo nekuratik, jütots anik falons sui tab fagikum livodanas Rusänik. Atans leskänons, bi no vilons jäfikön me feit vü tatätans Fransänik e Britänik.

Rusänan bal golom lü tab Fransänik ad plänön tikädöpi okik, ab nen pük kobädik no kanoy balädikön. Jenöfo dun Rusänana palecedon neflenik e pageon baiädo. Ko jit me ,yoghurt’ pesmivöl, gegolom lü flens oka, mu vutiko.

Fagao livodans Deutänik e Nedäniks küpedons jenädi lölik; grinons dö smilöf dinäda at, e leigüpo bluvons, bi no plu riskons ad nilikön lü kreden demü dred ad reafön ini lukomip.

Komip primikon e mäpetikon.

Rusänans steifülons ad takedükön fleni pemüküköl okas. Atan ye perom löliko okreigi oka, gegolom lü kreden e gleipom keni gretik. Fransänans sevons, das neplitikos ojenon, ab no kanons skeapön de tatak Rusänik: pos sekuns nemödik livodans Fransänik tel binons leluimiks me rojatavaet. Flens otanas leskaniko luvokädons, e stetons, das kondöt so grobik binon nepötik. Rusänan ye no suemom vödis etanas, e cedom, das nofoy omi.

Bi dünanef lotidöpa buikon ad nelogädön, bal livodanas Nedänik cedom osi bligi okik ad nätükon takedi e leodi, büä dinäd vedon-la lebadik. Ye, pla ad takedükön paletis distik, konflitikon ta valiks otas, ed ün timül skana dojoikom stuli.

Atos jinon binön malet ad vemükön mekädis. Stuls mödikum padojedons u pamojoikons mekädo, e pö flän Fransänik Linglänan jokon ta tab – desino-li u no? –, sodas värs, bovüls e boveds dofalons glunio me lenoid; fidacans e drineds pasestüröns valöpio. Tonäd gläta breköl pabeyubon as stigädäm ad vemikön dinädi.

As grup, Fransänans kil rönoms äl tab Britänik e jokons ta on äsä ram binü mens. Sek binon levemik: stuls e tabs mödiküns jutons flanio, glun pategon me dins valasotik de janedakreden. In guls cema livodans de nets distik stanons e sumodons medü telefonöms mödigebovik* magodis e filmülis dö konflit jenöl, e seidetons otis pö ,Facebook’ e ,Twitter’ sa küpets laifovik. Num vemiköl pösodas küpälon ad nunodam sunädik jenetas at. Britänans gebons möbis dädik ad barikadön okis; votikans jelons okis pödü tabs pedojoiköl sekü dred dö utos, kel nog ojenon-la. Stul fliton da cem e drefon kapi Nedänana nenprüdik: viodäb balid konflita mekädik at.

* Stelül malon vödis dono paplänlöls

XI:86:2018

Ünü tim brefüpikün magod kapa bludik papakon milna pö ‚Facebook‘ e panunon votanes laidiko. Pla ad dönufomön reigi tikäla, jenet at ye dunodon as katalit, kel stigädon kekomipanis ad gred balidfovik.

Livodans Rusänik e Nedäniks jinons fomön fed: tovädokobükons nulüdotis de glun. Primo no klülös, va sukons dinis nog fidovikis, u vilons säbrulükön kaoti, pläsif te vilons gevön okes fümi, das olabons jedajütotis* saidik.

Jütam süpik me fluks e härbats äl „sektion“ Fransänik klülükön säki at. Livodans Fransänik stütü aniks miyufans Litaliyänik taedons tataki medü jütem binü boveds, bovüls e värs. Pö flans bofik komipans golons poi daemeds pepriomöl oksik. Jebz binü glät e bösin kodons kötädis e vunis plunaikis pö palets valik.

Britänans dadunons tataki. Primons me kafacin*, kel palejedon da lut e jokon düföfiko ta kap ji-Fransänana. Noe peviodef dub dref yega vetik, abi kaf hitik jutöl se cin kodon hitädavunis* su logod e brads ofa. Timül lonädik at komipa kilon numi küpedanas fluma nenfinik nunas pö ‚Facebook‘ e ‚Twitter‘.

Televidakvip balid rivot lotidöpi, ab guvanef neleton oni. Büsidacif lotidöpa sagom, das jenot at binon dinäd ninik, kel pobejäfon baiädo, e das televid e medäds no gitätöns ad nunodön dö jenot, pato if vilons dunön atosi „ön mod dastuniälük* patedik okas“. Pladulans medädik* protestons ta ced bümicödik at tefü dunäd okik e tädöns, das ovätälöns mesülis, ba igo cödädön. Vüo kvips e nunodans valiks mutons blibön plödo su parkapiad lotidöpa.

Vüo dinastad su komipöp badikumon vifo. Grups distik steifülons ad moblinön flenis peviodef okas se janedacem, ab konstato, das dünaneff elökofärmükons* yanis. Ba vilons vitön, das konflikt stäänikon ini dils votik lotidöpa. Kludo viods kanons palekälön te me dins in cem dabinöls: somiks fe binons nemödiks. Bi no kanons skeapön, komipapalets vedons nog mekädikums, spelölo ad bemastikön votikis ed ön mod at finükön komipi mögiküno suno.

Feds jinons votikön, ven livodans Rusänik e Fransäniks kobükons e balons stokis oksik jedajütotas, kelos ogevon-la onis buädi tefü finakomip. Palets votik zogons; no suemons lölöfiko desini komipölanas neflenik, e klu perons timi völadik.

Finod.

Äsya mal semik pegivon, palets valik mufikons leigüpo. Tabs e stuls – u rets otas – pagebons as jeläds, du militans jutons äl ods. Feds e baläds valik no plu lonöfons, ven krigans kobojokons. Neifs, foks, spuns, gläta- e bösinajebz pagebons as vafs, e suno blud binon valöpo e mikigon ko fivs rojatavaeta, kafa e miliga sui glun pestüröls. Koaps efalöl vifo pategons me pem yegas de janedakreden, sa särväts, tabastofeds e körtens leluimiks.

Livodan Fransänik gleipon yäki blövik, tabastofedi vietik e jiti brefaslivik* me blud luimöföf, e todiko seitom onis love stul pegüüköl somo, das logotons äs netastän Fransänik. Onu Linglänan steifülom ad tirön donio sümboli nofik at, ab komipans Fransänik e Nedäniks – ba, bi stän Nedänik labon kölis leigik, do horitiko – donio-flapoms omi, büä eplöpom. Dü atos stofed vietik e yäk blövik pastenons me blud oma. Ma nuns anik dö atos pö medäds sogädik, köls zuik at ceinön stäni Fransänik boso ad el ‚Union Jack‘ (stän Britänik). Disputoy düföfiko, va atos äbinon desin voik Linglänana.

Stäns bofik – u stän bal in stads tel oka – vifo vedons magods, kels papakons suviküno sis lunüp.



Komipans lätik fino falons sui glun, u bi lefenons u sekü vuns okas. Janedacem levemo evotikon – valöpo koaps lujoköl u nenmufiks seatons bevü defälots jäfidämik e nejäfidämiks –, e logoton äs stilamagod*: vobot pänana lienetilik.

Flums nunas pö ‚Facebook‘ e ‚Twitter‘ finikons süpo – kuratiküno sümölo ad stad komipöpa. Küpets fa pösods plödü jenot ye lainükömons ön num levemik.

Pos komip.

Poldans e malädanatoods lükömons; televidakvips e calonunodans valik mutons lüvön topi diseinü sef, dat kälans kanons duinön vobi oksik. Guvanef lotidöpa ai no nog notodon sagodi calöfik.

Vüo mödot vemik nunas pö medäds sogädik lofons küpetis, plänis e teoris. Samo „kredenakrig“ at pabepenon as smala-mafädik* sam dinädas konfliktagik tefü sogädakonöm e bolit greta-mafädiks*, as magulot blesiratäva-dustoda ma el ‚Guernica‘ fa hiel Picasso, as baolet sperimäntik nulädik, kel jonon mekädi lienetik voläda krigagik nutimik, ud as lekanafom nulik mufajenädis, krigapledis e medädis sogädik ninädöl.

Pö anans, kels pevioldons te nevemiko, suno tikäl nätikon; vätälons sufölikosi e lio okanons-la gaenätön de dränäl oksik. Pu degtelans kosükons ko ganetans e filmotafebäds, spelölo ad selön filmotagitodis. Suno küpons ye, das i votans vilons dunön otosi, e vätälöy mesülis gitavik.

Klülo komip telid kriga at dafomikon, kel atna ojenon lo cödalef.

Fino guvanef lotidöpa notodon sagodi calöfik. Me at te nunon lotidäbes okik, das „sekü dinäds plödü flunamögs obsik janedakreden nonik odabinon adelo“. ■

Vödeds nekösömik anik in konotil löpik pegeböls:

brefaslivik kurzärmelig, short-sleeved, con manicas curte;

dastuniälilik sensationslüstern, sensationalist, de sensualismo;

hitädavun Verbrüfung, scald, escaldatura;

janedakreden Frühstücksbüffet, breakfast buffet, buffet de jentaculo;

jedajütot Wurfgeschoss, missile, projectil;

kafacin Kaffeemaschine, coffee dispenser, machina de caffè;

kreden Büfett, buffet;

livodan Urlauber (Tourist), tourist, turista;

lökofärmükön abschließen, to lock, clauder per clave;

lotidöp lulstelülik Fünf-Sterne-Hotel, five star hotel, hotel de cinque asteriscos;

lujokön zucken, to twitch, mover se convulsivamente;

mufilanögs Rühreier, scrambled eggs, ovos miscite;

pepriomöl improvisiert, improvised, improvisate;

pladulan medädik Mediensprecher, media representative, representante del media;

smala-/gretamafädik klein-/großmaßstäblich, small/large scale, super parve/grande scala;

stilamagod Stillleben, still life, natura morte;

tävasog Reisegruppe, tourist group, gruppo de touristas;

telefonöm mödigebovik Smartphone;

tikädöp Standpunkt, viewpoint; puncto de vista.

NUNS DÖ VOLAPÜK IN BRASILÄN (FIN).

Se ,Germania – Deutsche Zeitung für Sao Paulo und Rio de Janeiro'.

Liman Brasilänik Volapükagrüpa pö ‚Facebook‘: ‚Matheus Kaufmann‘ esedob redake yegedis anik se gased Deutänapükik: ‚Germania‘.

1889 gustul 3.

Volapük. Von Hrn. Canuto Thorman erhielten wir ein von ihm selbst verfasstes und gedrucktes kleines Blatt, welches in Portugiesisch und Volapük Mittheilungen aus dem jährlichen Namensverzeichniss der neuen Mitglieder des Volapükverbandes enthält und diese neue Welt-sprache veranschaulicht.

Volapük. Egetobs de Söl: ‚Canuto Thorman‘ penädi smalik fa om it pelautöli e pebüköli, kel ninädon Portugänapüko e Volapüko nunis se nemalised alyelik limanas Volapükafeda e kel plänon valemapüki nulik at.

1890 yanul 11.

Australien.

— In Brisbane, der Hauptstadt von Queensland, ist, nach der „Tägl. Rundschau“, „Der Prophet“ in der Weltsprache, im Volapük, aufgeführt worden. Herr Nothmann, Sekretär des Volapükvereins zu Brisbane, hatte die Bearbeitung übernommen. Der seltene künstlerische Versuch gelang vollkommen, die ins Volapük übertragene Meyerbeer'sche Oper erzielte einen vollständigen Erfolg.

Stralop.

– Gased: ‚Tägl. Rundschau‘ (= Banorem delik) nunedon, das lop: ‚Der Prophet‘ (= Profetan) päplösenon Volapüko tö ‚Brisbane‘: cifazif ela ‚Queensland‘. Söl: ‚Nothmann‘: sekretan Volapükakluba tö ‚Brisbane‘ < ibevobom oni. Sperimant lekanik bisarik at eplöpon lölöfiko. Lop di ‚Meyerbeer‘ ini Volapük petradutöl älabon benoseki vemik. ■

COGED KATULIK.

Dü konsil di 'Vaticano' ün yels: 1962 jü 1965 äkonoy odes cogedi sököl.

Rabinan rivön süli, e stunom: „Yudans nog votiks ga dabinons is!”

„Si!” hiel Petrus sagom, „ed us, etflano, igo budans binons.”

Täno, fo mön, hiel Patrus sagom: „Anu mutobs binön nelaodiks.”

„Kikodo atos-li?” rabinan säkom.

Hiel Petrus geon: „Etflanü mön katulans binons. Ai nog kredons, das te ons paletons isio.” ■

Pläns tefü yeged: „Dö mäsiat dobik e pats votik se rujenav relik”:

* reidan **osäkom** → reidan **säkom-la** — is el Sleumer ägebom fütüratimi ad malön mögi ma geb in natapüks anik;

* ‚Pustet‘: nem dabüköpa;

* lasyantans: ‚Ashanti‘: pöpatribüt Vesüda-Frikopik;

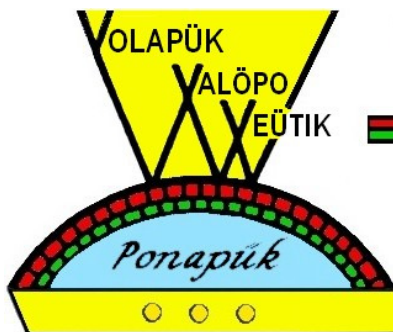
* dioskor: ‚yam‘ (härbat);

* gondans: ‚Khonds‘: pöpatribüt Lindänik.

Koräkot tefü konotil in gased tobula su pad: 76 < pö kedet kilid donao:

späriments → sperimänts.





VÖG VOLAPÜKA

Hermann Philipps, cıfal
Beethovenallee 61
D-53173 Bonn - Bad Godesberg
Deutschland / Deutän

Sirkülapenäd Volapükaflenes valöpo

YELOD 28id

NÜM: 12

DEKUL 2018

PADS: 89 jü 100

O Volapükaflenes valöpo!



1. O fi- ra- -bim!, o fi- ra- -bim!, la- -bol ble- -de- -mi grú- nik. No-
-e grú- -nol, ven hi- -tū- -pos, a- -bi ün ní- -füp, ven kol- -dos. O



fi- -ra- -bim!, o fi- -ra- -bim!, la- -bol ble- -de- -mi grú- -nik.

2. O firabim!, o firabim!, kanol obi bo plítön.
Tü kritidüp kio suvo äjuitob oli vemo!
O firabim!, o firabim!, kanol obi bo plítön.

3. O firabim!, o firabim!, tidon obi klot óla.
Spel e laid gevons ai obes nämi e kúradi.
O firabim!, o firabim!, tidon obi klot óla.

Ätradutob kritidalidi Deutänik at ad kuradükön
obes valik ün tim letodas. Klimatacen ofiku-
lükon-la lifi menas mödik, menamödots
ovilons-la fugön de ditret e krig ini läns, kö
nog kanoy lifön gudiko, äsä in Yurop.

Too rels anik flagons jilekredanes oksik ad
motön cilis mödiküno mödikis, u proibons
gebädi legeti-neleta-medas. Kludo ditret
pluikon pato in läns pöfiks e nenspeliks.



Alo, to val at, vipom dekuli jönik
oles ed olsikanes redakan e cıfal:

Hermann Philipps

DÖ MÄSIAT DOBIK E PATS VOTIK SE RUJENAV RELIK (FIN).

Fa ‚Albert Sleumer‘, se „Volapükagased pro Nedänapükans“, 1939, nüms: 4-6.

(El ꞌ malon vödis nekösömik, red malon pökis. Pläns patuvons len fin yege da.)

Baonan: ‚von Ow‘ äkludom se vöds ela ‚Katharina Emmerick‘ dö ‚Hom‘ gideto, das etan, kel änosükom ninälo ruloveükami tefü Mäsiat veratik, e kel täno it äbitikom as Sanal vola, zesüdiko eposbinükom-la **retodis levemik** in jenav menefa. Jenöfo vestigan äküpom, das no ipöloom in büoced at; ätuvom tio in lebuks valik, kels bejäfons rujenavi relas, so in penäds elas ‚Julius Braun, Windischmann, Lasaulx, Kuhn, Lassen, Huch, Döllinger‘ e ‚Max Müller‘, siami bundanikün niluda okik, sodas äreafo ad lonülön kludodi sököl: „Süadob, das vestig i **nen** stigädam ela ‚Emmerick‘ se retods, kelis el ‚Hom‘ eposbinükom, leigo äsä kanoy kludön se vobed ad kod ona, pos pasetikam tima semik, okludonöv dabini oma, ön mod ot, äsä stelavans: ‚Bessel, Leverrier‘ ed ‚Adam‘ etüvoms planeti: näptun, medä iküpedoms vobedis ona“.

Mem ela ‚Hom‘ binon gretik pö Grikänans, Romänans, germans, Mäxikänans, nägärs e lindiyans Nolüda-Meropa; ab binon neleigodoviko nämik po Liränans e Lindänans, äsä ya päsaos.

De nets pagik valik vöna Liränans, atans binons zao „mens se ‚Aryana‘ (= län larianas)“, nemu edeikons de rudasevädükam. Lebligädi oksik äcedons ad komipön i in privatalif ta nämäds daga, ed ägebädons ad atos ön mod tio kritik dataetiꞌ ud oknoädiꞌ. Äsevons gödapleki e soarapleki sa konsienivestigi. Liränan verätalekredik ämuton sukön oke in sül patronaniꞌ, e su taled koefapatäriꞌ. Äplekoy pro edeadölans jüo ün del folid, bi äcedoy, das pas täno pöcödets fa God. Pro Liränans verät äbinon din dinöfikꞌ. Nuns **vönädikün** pö net at tefü el ‚Haoma‘ ü ‚Homa‘ sevädükons kleiliko, das dö natäl ona ceds taädik tel pipakons: dilo pälecedom jelalanan veütik, dilo lugodikultan naudodik. Äsä balidane äblinoy ome sakrifotis, ed ästimodoy omi äsä dabinani godöfik.

Somo pädedietons ome kaps nimas pipugöl valik, e mödanaediko äkredoy, das äjuitoy omi it in vaet plana di ‚hom‘. Pö atos ätefos eli ‚asclepias acida‘ u ‚sacro-stema viminalis‘. Kaulꞌ bigik läfaplanadaꞌ at ägivon dub ped vaeti miligilik, kel pö geb älabon smeki saäbik e vobedi brietüköl. Plan at, ed i vaet oka, pänemons in Liränapük: ‚haoma‘, ed in Lindänapük: ‚soma‘.⁹ Ab in Lindän pla el ‚asclepias acida‘, kel äbinon us seledik, lotud äkömon, sekü kod kelik el ‚Om mani padme hum‘, kel balionnaediko paluresiton fa braimanefꞌ e budanef löliks, tonon: „Palelobolös, o ‚Hom‘! bijut in lotud!“ I Lägüptänans älabons lotudi ot, keli ästimons vemo. Pöpatribüts lölik ga igo dabinons, kels panemons lotudifidans!

Tsyinänans äfidons leigo rizomi kripik lotuda, äsä zibi bülik, meilik, benosmekik. De ‚Brahma‘ lotudasümbol äloveikon ad ‚Buddha‘. Reto Lindänans nemons eli ‚Brahma‘ eli ‚Adi-Buddha‘, sevabo eli ‚Buddha‘ rigik, e sagons ya me atos, das bevü el ‚Gautama-Buddha‘ ed el ‚Brahma‘ **tefs nabätik** dabinons.

XII:91:2018

Sekü kod at cedob kluo vero lasumovikiḥ lesagi baonana: ‚von Ow‘, das el ‚Brahma‘ binom no votik, äsä el ‚Para-Haoma‘, sevabo el ‚Hom‘ susik, klu el ‚Hom‘ süperikün, das om kludo binom verato fūnan pösodik braima, keli esukoy jūnu vaniko. Vö! tüv jenöfiko veütik! Das sevabo in sanskrit pluükam **suvo** panotodon medü foyūmot: ‚para‘ binos jenöfot., e trakḥ ela ‚Parahaoma‘ ün tim vönikün sanskrita, ven cen de el ‚h‘ ad el ‚s‘ no nog ijenon, binon vemo kleilik. Äsä sevoy, su taled saludabukarelsḥ gretik jöl dabinsons, sevabo uts braimanas, budanas, zoroatanas, yudanas, krutanas, slamanas, konfutsitanas e laotetanas. Ya el ‚Max Müller‘ äjonom in lebuk famik oka: ‚Comparative Mythology‘ (= Miteodav leigodik) (**flan**: 125) ad atos, das sevobs fūnanis relasitas valik et, **pläs te utani balida**. No mögos-li bo, das baonane: ‚von Ow‘ stim duton, das om nu binom-la utan, kel etuvom i fūnani **braimanefa**?

Ab geflekobsös obis ad rel Lirānanas!

Zao ün yel: 1000 bü Kristus kultan Lirānik relöfik se dafamül: ‚Spitama‘ ämiserom pöpi, kel ireafon dü pasetikam tima ini lukred gagik. Pänemom ‚Zoroaster‘: at binon nem Grikānapükik pro ‚Zarathustra‘, kel luveratiko sinifon: ‚Goldastel‘, de ‚zara‘ = goldik, ed ‚istar‘ = stel, ab alo no: ‚dalaböl jamodis kuradik‘. Man at ästeifom, in lebuk okik: ‚Zendavesta‘ (= kleilükam lona), ad lonöfükön dönu rulejoni rafinik di ‚Noah‘, kel älabon stabi oka in rudasevädükam, ed äplöpom ad dunön atosi ön mafäd gretik. Bi ye kult di ‚Hom‘ ivulikon tu vemo in pöp, ädakupom de at siāmamäkis, sevabo mortiri, skeli ed eli ‚haoma‘ ü planavaeti, kela binäl ye te pälonülön asä sanabik, ab no asä godik.¹⁰ In el ‚Zendavesta‘, kel reto äsufon zao ün yel: 300 bü Kristus bevobi nulik, konoy i dö ‚Noah‘, kel ye panemom us ‚Husyeng‘, sevabo ‚sägükan‘ (tala; de ‚hus‘ = sägükön).

Palecedom as tribütafat neta Lirānik, e päkazetos, das no äbinom-la slopan ela ‚Hom‘, sio leposson omik, el ‚Pivengehani‘, löpo pemānietöl, enüdugom-la kulti di ‚Hom‘ ini Lirān, keli täno son omik: ‚Jim‘ (ü: ‚Dsemsyid‘, sevabo ‚Nidölan‘, de vöd: ‚syid‘ = nidön) tuükölo eplägom-la¹¹, sekü kod kelik om demü nedun e refud leplekama Goda veratik, eperom-la benädi kilnaik, as reigan löpikün, as kultan löpikün äd as lejonan löpikün. Demü atos pelovegivom-la ad pönod laidüpick sneke: ‚Dahaka‘.¹²

Du pos relinulükam fa ‚Zoroaster‘ el ‚haoma‘ te pädigidon as balid bimas, kelis God valanämädik iplanom-la, ibä in plan lan omik äkomädon-la, in Lindän ätikädoy, das plan di ‚soma‘ äninädon Godi. Päkobükon in belem ün neit fulamunik¹³, päsäbledidon, e päveigon su luvab dub hikapars tel lü sakrifatem. Is sakrifals äblütoms me stons kaulis, äpladoms onis täno ini sib, ed äsüpedoms vaeti. Täno at päfemükon medü lüükots. In el ‚samaveda‘ ed in el ‚rigveda‘ sakrifakösömots valik jüo in pats smalikün pabepenons, e pakazetos, das gods äledesiroms drinedi at, ad brietükön okis me on. In tef semik drined at di ‚Hom‘ jonon sümi ko libabim in parad.

XII:92:2018

So Lindänans nemons eli ‚soma’ i ‚miligi nedeadofa”, dub juit kela ‚balam lana finöfik ko rulanal pavobädon”. Äsä in kritanef difs valik bevü liegikans e pöfikans, löpikans e donikans, sapikans e balugikans nepubons pö get köarista, so otos i jenon dub godadrined vedadas!¹⁴ In penäds at fulü brul fopikün grupa menas semik, kels äbinons, de God veratik in stelafagot, ädistoy bevü el ‚soma’ yelovik e grünik; ga ägevoy buami köle goldayelovik.

Lä planavaet, kel no ädabinon in mödot saidik, amigoy, ed in Lirän ed in Lindän, stöfis votik, äsä böri, miligi, meili,... Ya ün rutim älecedoy in Lindän eli ‚Hom’, asä eli ‚Buddha’: sevölan, kel pikleilükom. Ab i in vedads vönik telnatäl ela ‚Hom’ äsüilikon boso. Baldilo äbinom lejonan saludik, äsä el ‚Buddha’, votadilo pälecedom gönän magiva, sevabo asä el ‚Bhuta’, kel sinifon späki u mignomi dämüköl. Fat ela ‚Hom’ äbinom vo son lita, ab mot omik äbinof daut daga. Mutoy-li bo kodidön telnatäle at ela ‚Hom’, das ätölatoy in godanolav Lindänik igo dagi flenöfiko!? Si! ästeifoy in on ad fibükön mögiküno taädi levemik bevü lit e dag.

Fa Lindänan verat vönao pilecedon asä suemod **pösodik**, kel kludo äkanon difön ma ced balatana. Nog ün attim matedageböfs pajötons me el ‚hom’ sonemik, atos binon filamasakrifot de mödot smalik ela ‚ghi’: bör pesmeitöl, stimü gods. Pla planavaet no ai blümik bör **goldayelovik**, keli **äflümöfikoy** äsä vaet, plü äkanon pagebön nendodiko, bi on äsä löpo päsgos, ya ai äbinon lüükot ad sakrifot voik di ‚Hom’. ■

Noets:

- 9 Üd i: ‚saoma’. Cen ela ‚h’ ad el ‚s’ jenon suviko, samo el ‚ahura’ (= sö!) vedon el ‚asura’, de kel cedü ‚von Ow’ el ‚sire’ Fransänapükik, ed el ‚sir’ Linglänapükik (keli votikans dütlöns de el ‚senior’ **latinik**) bo licinons-la. Vöd: ‚soma’ bo duton-la lü vödastab: ‚su’ (= ‚generare’: fatön; u: ‚stillare’ (lov.): töfön; ‚exprimere’: sepedön; ‚succum exprimere’: sepedön vaeti). Vödastabe ot dütedoy vödi: ‚sunu’ (= son, in Grikänapük: ‚hyios’; cen elas ‚h’ e ‚s’!) e vödi: ‚savitri’: sol (‚generator’); vöd at binon **manik** in püks tio valiks. El ‚Hom’ bo labon-la röleti ko el ‚gomo’ üd el ‚gumo’; in got: ‚guma’ = men, in langälasaxad: ‚goma’, in rulitaliy: ‚hemo’ (de at: ‚he-hemo’ = nemo!), in Grikänapük: ‚hómados’ e ‚hómilos’ (= menamödot). ‚Soma’ = tof binos bo sinif sümbolik.
- 10 In mortir plan di ‚Hom’ pätroivülon, kela vaet päfanädon ini skel, e pädrinon se at. Binos sevädik, vio nog ün attim in Lindän braiman alik, si! pönidan alik e lubegan alik kepoloms ko oks dinis at, bi cedons onis „saludikis”.
- 11 El ‚Dsemsyid’ binom ma poedan ä jenavavestigan famik: ‚Firdusi’ (ü: ‚Firdossi’, sevabo „Paradikan”, † zao ün 1022 pos Kristus) fünan sogätas fol, sevabo utas kultanas, kriganas, feilanas e tedanas. Äbinom ma nun ela ‚Firdusi’ reg balid Liränanas ifimalödiköl, kels itevons se Zänoda-Siyop lü Pärsän e Lirän (leigodolös eli ‚Windischmann’: ‚Zoroastrische Studien’ = Studots di ‚Zoroaster’, ‚Berlin’ 1863!). ‚Dsemsyid’ äbinom kuratiko utos, kelosi el ‚Hómeros’ diseinom me el ‚poimèn laôn’: „pöpigaledan”. In sanskrit suemod ot tonon: ‚gopati’ =



„kunigaledan“. Tribütaplins äbinoms klüliko ai veteridalabans liegikün, äsä ün tim obas atos nog binon soik pö nägäraregs in Frikop. Ma ‚Firdusi‘ el ‚Dsemsyid‘ esagom: „Pedekob ko nid Goda“, ed eflagom leplekami oka löliko bai lejon ela ‚Hom‘! Gereaf ad häret menigodama äjenon zao ün yel: 250 pos Kristus dub pölalejonan Liränik: ‚Mani‘ (in Grikänapük: ‚Manes‘, in latin: ‚Manichaeus‘), kel änüblinom ini zoroat dinis valasotik lugodikulta budanas. Äleadom leplekön oki ön mod di ‚Hom‘!

- 12 Vöd at sinifon bo eli „degbad“, ed edavedon se ‚de-hak‘; klülos, das me at diab padiseinom. In Nula-Pärsänapük vöd tonon: ‚azdeha‘, e patraduton me „drak“. Fovo änemoy diabi eli ‚Agro-mainyus‘ (= lanal badik), se kel el ‚Ahriman‘: taan ela ‚Ormuzd‘ ädavedon. Vöd latik at licinon de ‚Ahura-mazda‘ (= „söl sapik“ sevabo „God“).
- 13 Mun it ägeton demü köl goldayelovik oka nemi: ‚soma‘. Padigidon as „tof saludik“.
- 14 Leigodoyös lä atos topi in el ‚Zendavesta‘ (‚Jaçn‘: X, 13): „Lelob ele ‚haoma‘! bi vedükon lani pöfikana leigo so gretiki, äsä uti liegikana. Lelob ele ‚haoma‘! bi vedükon lutäläkti fopanas so gretiki, äsä täläkti sapanas. Mani nätik vedükol saludikumi ä visedikumi, ven juitom oli, o ‚hom‘ yelovik! posä pemigol ko milig!“ — Ün tim latikum te kultans parsiyanas nog änüsumons eli ‚haoma‘, tefü kel fümiko aiplu äsüadikoms, das God idütom oke zibi at. „In fäkäd lebötidik dub drined brietüköl pikodöl äsenäloms okis nilikumo lä God“, el ‚Prof. Hettinger‘ sagom in lebuk gretik okik: ‚Apologie des Christentums‘ (= Paolog krita) (II, 3, 461).

Vöds nekösömik in yeged löpik komädöls:

blütön - quetschen, to squash, contunder;	jüo - bis hin, up to, usque (a) [kösömiko dub präpod seimik pasököl];
braim - Brahmanismus, brahmanism;	kaul - Stengel, stalk, pedunculo;
dataet - Abtötung, mortification;	koefapatär - Beichtvater, confessor;
dinöfik - sachlich, objective;	lasumovik - aufgreifbar, capable of being taken up, sasibile;
fimalödikön - sesshaft werden, to settle down, devenir sedentari;	Lirän - Iran;
flumöfükön - verflüssigen, to liquefy, liquefacere;	oknoäd - Selbstverleugnung, selv abnegation, abnegation (de se ipse);
gagik - garstig, foul, repugnante;	patronan - Schutzherr, protector;
‚Jaçn‘ → ‚Yasna‘: Primärliturgie des Zoroastrismus, principal act of worship of Zoroastrianism, liturgia principal de Zoroastrismo;	saludabukarel - Buchreligion, book religion, religion de scriptura(s);
	trak - Zusammenziehung, contraction.

Koräkots anik tefü yeged at:

flan: 125 → pad: 125 (*el Sleumer is jinom pißlunön fa Deutänapük, kö vöds: pad e flan < binons leigiks, sevabo ‚Seite‘*);

äflümöfükoy → äflümöfükoy (*ba binos bükapök*).

KONOTIL DÖ KRITIDALOET.

Fa ‚Margret Rettich‘, ini Volapük petradutöl fa ‚Hermann Philipps‘.

Semikna man ätuvom gani pö jol. Ün del büik novulatep idalebladon. Bo gan isvimon su mel tu fagio, täno pidemufükon fa flum, e poso pi-sveimon sui jol fa vefs. Nilo nek älabon ganis. Vo äbinos domagan vietik. Man ästegom oni dis yäk oka ed äblinom oni lü jimatän okik: „Ekö! atos binon kritidaloet obsik.”



Bofans neföro büo älabons nimi, klu no älabons leceki. So man äbumom leceki leni domamön. Vom äseitof ninio sakis e love ons trikayäki neflifedik. Ini gul bal äpladof skali labü vat.

„Sevol-li, kisi gans fidons?“, äsäkof.

„Nö! no sevob osi“, man äsagom.

Ästeifülons ad nulüdön gani me pötets e me bod, gan ye no ävilon fidön dinis at. I ni ävilon fidön risati, ni reti sudelakeka.

„Ledesiron ganis votik“, vom äsagof.

Gan no ätakomipon, ven päpolon ini kvisinöp. Stiliko äseadon dis tab. Man e vom äkropons fo on ad kuradükön oni.

„Fe no binobs gans“, man äsagom. Äseidom oki sui stul okik ed äsukom bladastumamusigi in radionaparat.

Vom äseidof näi om ed änoidülof me trikanads. Äbinos vemo muadöfik. Süpo gan äfidon vaenaflogis e bosili keka.

„Lritidaloet obsik kösömikon ad dinäds“, man äsagom.

Ya ün göl balidfovöl gan äzimufon valöpo. Ästegon kapi da yans maifik, äbetueton körteni ed äpladon jiedaspränüloti sui juged.

Man e vom älödons in dom balugik. Vatidugian no ädabinon, te vatipömöm plödü dom. Ven man äpömom vati ini böket, äsä ädunom algödiko, büä ämogolom lü vobaplad okik, gan äkömon, ägrämon ini böket ed äbanon. Vat äjuton se böket, e man ämutom pömön nog balna.

In gad ludomil binü boad ätopon; at äbinon prifet.

Ven vom ägolof usio, gan äpogolon ofi ed änüdranon leigo. Latikummo ägolon kobü vom lü bakan ed ini miligiselidöp.

Ven ün poszedel man ägekömom de vob, jimatän e gan ästanons lä gadayan. „Nu i löfilon pötetis“, vom äkonof.

XII:95:2018

„Brafö!“ man äsagom ed äröbülom kapi gana, „so ovedon pinädik jü kritid“. Lecek nefëro pägebön, bi gan äbribön alneito in kvisinöp. Äfidon ed äfidon. Semikna vom äseidof gani sui vätöm, ed alna äbinon vetotikum. Ven man e vom äseadons kobo ko gan, äfomälons kritidazibis mu benosmekikün.

„Ganalöet e redabrasid peküköl lönedons“, äsagof vom, gani su vüm oka kratilölo.

Man äbuükömöv züdöfabrasidi pla redabrasid, ab ledin pro om äbinons pötetablögäds.

„Mutons binön so gretik äs kap obik, e valiks kuratiko leigiks“, äsagom.

„E me pötets krüdik“, vom älääkof.

„Nö! me peküköls“, man älesagom. Täno äbalädikons ad blögäds lafo me pötets krüdik e lafo me pötets peküköls. Ai ven ägolons lü bed, gan äseaton len futofinot beda ed ävamükon onis.

E täno kritid elükömon. Vom ädekof bimi smalik.

Man äsaikulom lü selidöp ed äremon valikosi, keli äneodons ad kvisinön zälafidäd sublimik. Zuo äbblinom milgrami bal vaenaflogas patafeinik.

„Fe binons lätiks pro on“, äseifom, „ab ga sio sevonös, das binos kritid.“

„Evilob nog mäniotön“, vom äsagof, „lio, ticol, das sötobs ..., cedob ..., vo nu mutobs ...“. Ab no äkanof laispikön.

Man äsagom nosi dü timil, täno: „No kanob dunön osi.“

„No id ob“, vom äsagof. „Sio if binonöv gan seimik. Ab no ye ati. Nö! leno kanob dunön osi.“

Man ägleipom gani ed äfimükom oni sui päkemipolian saikula. Täno äsaikulom äl nilädan. Vüo vom äkükof redabrasidi ed ämekof blögädis tel labü gretot kuratiko leigik.

Nilädan älödöm fagoseatiko, ab no so vemo, das täv lunik äzesüdonöv. Too man ägekömom pas ün soar. Takediko gan äseadon po om.

„No äkolkömob nilädani, klu bosilo äzisaikulobs“, äsagom neküniko.

„Lindifos“, vom ävokädof fredöfiko, „ven ämool, ävätälöb, das benosmek redabrasida e pötetablögädas patupon, if nog votikosi bebötoy.“

Vom ägidetof, e fidäd äbinon gudik. Len futs onsik gan äfidon vaenaflogis patafeinik. Latikumo kilans äseadons näi ods su söf ini kandelalit logölo.

Reto ün yel balidfovöl vom äkvisinof züdöfabrasidi ad blögäds demü distöf. Ed ün yel fovöl älabons värmizälis vidik. Dins at so gudons, das no sötöy fidön votikosi ad ons.

Vüo tim mödik epasetikon.

Gans rivons bäldoti vemik. ■



Vöds nekösömik in yeged löpik komädöls:

päkempolian - Gepäckträger (Fahrrad usw.), bicycle rack, porta-bagages;

redabrasid - Rotkohl, purple cabbage, caule rubie;

värmizäls - Nudeln, noodles, vermicelli;

züdöfabrasid - Sauerkraut.

GLADATIMÄD NULIK.

Fa ,Frank Roger', ini Volapük petradutöl fa ,Hermann Philipps'.

Del: 1.

Äkanob-la isevön osi.

Äbinos gladakoldik, ven ägolob lü bed äsoaro; atos binon nekösömik ün yelasäsun nuik. Sekü kod seimik — ba bi äfenob — no äküpälob ad atos, ed ägolom ini slipacem obik in tead balid. Atos äbinon pök vemik.

Poso ai fasilos ad dasevön dunamodi lönedik.

Del: 2.

Ven ägalikob, äsenom koldi mu vemöfiki in logod oba. Dremölo sekü kold äläädob se bed ed älenükob klotis. Äbinos mödo tu koldik ad dujetön. Jenöfo no te äkoldos, ab äbinos flodik. Ädoniogolob konstatölo, das tridem äbinon mu slifabik. Äklülädos, das pätegon me glad, e pluna äperob leigaveti e tio ästurob.

Ad süpäd vemik oba valikos in donatead leigo pätegon me glad.

Me glad, sülö!

Fümo flod ädareigon plödo. Älogom plödio spetölo ad logön süti me nif petegöli u pu malotis anik dö stom koldik no pespetöl. Val ye älogoton kösö-miko. Ästeifülob ad maifükön yani, lök ye äfimon dub frod e no äyilidon.

Kisi is jenon-li? If kold no nüdranon ini dom obik plödao, kitopao kömon-li üfo? Ibä no labob koldükömi, klu atos no pakodon fa parat mijäfidöl. Mutos binön natajenot sota ut, keli büo neföro ebelifob.

Ävilob vestigön atosi. Ätuvom telefonömi mödigebovik oba us, kö ipladob oni äsoaro. Ab id on äfrodon fimio; pevilupon in gladajüd slenik; no äkanob störlön livio oni. Kluo no äkanob kosükön oki ko vol plödik. Äblamob obi it, bi no älabob televidömi u radionaparati. Ibä icedob, das ätuponsöv privati obik. Zuo äbuükob ad no paböladön dub reklams, muadaptösens stupädik e musig läsofik. Ab nu piplödükob de vol lölik. Ämutob bemastikön säkädi at nen yuf plödao.

Ästeifülob ad maifükön koldülükamaramariþ ad mökön janedi, ab yan ota leigo äfrodon fimio e no äyilidon, igo ven ägebob nämi. Dönü älogob se fenät spelölo ad küpälükön beigolanis. Dom obik ye topon in harat no liföfik, e so göliko ün göd nek äbinon su süt.

Ledredäl äfaneton obi, noe bi dinäds obik äbinons go bisariks e mu neluveratiks, abi no äsevob, lio ökanob de ons. Äfaemob, ab no äkanob ramenön nulüdotis se koldülükamaramar obik. Äsoafob, ab no drineds äbinons plödü mögov obik, e vatidugians valik eflodons. Pänüfärmükob in dom obik, ed äsevob modi nonik ad kosükön obi ko ek ud ad vokädön demü yuf. Äspelob, das stad at öbinon nelaidüpik e das val övedon nomik suniküno.

Ägegolob ini tead balid, kö bosilo läs koldos. Äkonstatob, das vatidugian nog äjäfidon. Äfulükob kluo banatübi, bi vatastok somik öbinon-la frutik.

XII:98:2018

Du ästeifülob ad vätälön, kisi ökanon-la dunön, if stad at öläidulonöv, äslipikob dönu ini bedateged pevilupölo. So äbinos bosilo sufovik.

Del: 3.

Ägalikob tüi sülöpikam sola. Ägolob ini banacem ed ädrinob vati bosik de tüb. Vat vemo äkoldon, ab no nog äcenon ad glad. Äfaemob, klu ädoniogolob mu prüdiko. Tridem äbinon nog slifabikum ka ädelo.

In donotead vamot bo nog plu äläsikon dü neit. Gladajüd bigikumon sevädoviko. Ästeifülob dönu ad maifükön koldülükamaramari me näm valik oba, ab no äplöpob. Nulüdotastok obik luveratiko ädüfikon dub flod, ab if ökanoböv blinön oni löpio, kö no nog äbinos tu koldik, ba ökanob sofükön faemi vemik oba.

Id ävilob dönu livükön telefonömi mödigebovik de gladavilup onik, ab atos leigo no ämögön. Ästeifülob ad datikön tuvedi, ab ämutob gegolön löpio, bi kold äbinon nesufovik in klotem slenik oba. Nen nulüdots ye no ökanoböv lovelifön lunüpo. Liolunüpo kanoy-li lovelifädön te me vat? Mögiko osevob osi suno.

Dü timil ävokädob demü yuf äspelölo, das nilädans u beigolans ölilons obi, ab nek älilon yufivokädis oba. Ästeifülob ad maifükön fenäti, atos ye no ämögös. Kludo ästeifülob ad troivön oni, dat kold ökanon skeapön e dat ökanob plödikön. Ab töbids valik oba äblebons nensekiks. Äfibob, bi ifidob nosi dü dels tel, ed ädremob vemiko. Äsenob obi miserabiki, e däsper obik vemikon ai plu.

Del:4.

Nu jüd slenik glada edavedon su vat in banatüb. Äkanob fasiliko breikön oni ad drinön, ab odelo atos ba no plu ömögön-la.

Ästeifülob ad doniogolön ve tridem, ab atos klülädon nemögön. Donatead ivedon sot gladäda. Nek äkanon plu lödön us. Atos äbinon-li gladatimäd lönik oba? Äbinos löliko nesuemovik.

Glad äbedareigon i teadi balid. Boso äbinos leigü splod volkanik, ab me glad pla lavat. Dü büzedel bed ävedon negebovik, e vat in banatüb äflodon vifiko. Suno no plu ölabob drinavati. Öpäridob.

Ävätälöb mögis obik: fefaemön u deiflodön. Bofiks no ägudons.

Ävätälöb ad fealotädön ini masad: jelöp lätik oba. Us ye nos äbinon: ädefos bed, vat, nos. Äkanob-la rivön nufi, de kel ökanob-la steifülön ad küpälükön eki, ab fenät balik tu äsmalon, adas ökanoböv dupedön obi.

Tüi fin poszedela glad istäänikon jü masad. Atos äbinon fin pro ob. Neföro ösevob, katastof liosotik iglepädon obi.

Kold äbedareigon tikodi alik oba, ivedon vol obik: zän dabina obik. Däsper e nesuem mu gretiküns äfanetons obi. Kikodo atos idrefon-li obi? Kikodo te obi-l?

Ats äbinons tikods lätik oba.

→

XII:99:2018

Äsenom, asva pifärmükob in gladäd e das fino pövilupob in masat levemik glada. Ba otuvons koapi obik – mu gudiküno pekonseföli –, ven glad fino osmeton pos yels luldegmil u tummils u mödikums. Menavans ostudons-la naatomi obik es opübons studotis dö gladaman klänöfik de paset lefagikün. Ätikob, das bo sötom penön ones nunodi ad plänön ömikosi, do no äsuemob utosi, kelos äjenon pö ob. Alo atos binon nemuikos, keli kanob dunön pro menavans fütürik.

Finasag.

Pänsionan esoelöl bäldotü 67 nen röletans sevädik petuvom deadiko in masad doma smalik oka in fozif. Niludo ädeadam dub def nulüda e vamota. Funileköt oklülükon patis mödikum. Man äposbinükom peneti nereidovik, keli luveratiko ipenom vifiko, lebüä ädeadikom. ■

troivön zerschmettern, to smash, rumper;

nesuem Verständnislosigkeit, incomprehension;

fozif Vorstadt, suburb, suburbio;

funileköt Obduktion, autopsy, necroscopia;

koldülükamaramar Kühlschrank, fridge, refrigerator.

KEDA-DASASEN.

fa ‚Frank Roger‘, *ini* Volapük petradutöl *fa* ‚Hermann Philipps‘.

„Danö!“ el Jaime ägespikom ed äsökom jiyunani ninio da luyal rovik ini lecem smalik ko stul bal e skrin. Lecem ävagon.

„Binob-li visitan balik?“ el Jaime äsäkom.

„Si!“ jiyunan ägespikof. „Is pö ‚Mad Mex‘ jonodobs filmotis brefik sperimäntik pro pösods balatik. Binos fätot *bevüjäfedik. Obelifol osi. Tiäd filmota binon: „KEDA-DASASEN“. Spelob, das ojuitol osi. Seidolös oli, begö!“ Täno jiyunan ämogolof.

Äseidom oki, lits päläsükons, lampads pädagükons, e skrin äprimon ad flamülön. Büiküno älogom tiädadili: „KEDA-DASASEN, KO VISITAN BÜIK“.

„Kisi atos sinifon-li?“ äsäkom oke.

Filmot äprimon jonölo mani in lecem smalik sui skrin logetöli. Fümo atan binom visitan büik. „Äseadom uto, kö ob seadob anu“, ätikom. Su skrin nos äjenon dü minuts anik, täno yan ämaifikon in filmot, e man änikom, kel älefänom *cöpaneifi gretik ed ätädöm visitani ad deidön omi. Ebo bü flap deidöl skrin äblägikon.

„Atos binon-li valikos?“, el Jaime äsäkom oke. Täno yan ämaifikon ed, ebo äsä in filmot, man ko cöpaneif äninikom ed ärönom lü om luvokädölo. Ledredölo el Jaime äküpom, das no äkanom skeapön, e das no äplobom kol lienetan at. Ad süpäd oma, sasenan täno ägivom cöpaneifi ini nam ela Jaime ed äsagom: „Ekö! nu binos turn olik. Lejeikolöd visitani balidkömö!“

El Jaime älölogom ed äküpom kämi, kel isumodon valikosi. „Benö!“, atikom ed äpladom oki po yan. ■

*bevüjäfedik – ‚interaktiv, interactive‘; *cöpaneif – ‚Hackmesser, machete‘.



Ün hitüp ayela kadäman: ‚Danny Zhang‘ älautom poedoti sököl.

DRIM OBIK.



Antaü jaroj mi trovis mian esperon,
e siso edesinob ad bevobön oni,
Por plibonigi la mondan staton,
ad dakipön oni suno poglömöli.

Sed baldaü mi sciis:
uti keli älöfob ed äspelob so vemo
neniu serioza aü sukcesa rigardis.
Drim obik epäridikon somo.

Tamen nun mi ne plu hezitas,
bi e sperant e Volapük oflorons.
La verda stelo nian spelon montras,
e silanans jenotemi obsik ätemunons. ■